

Slovenski dom

Štev. 86.

V Ljubljani, sobota 16. aprila 1938.

Leto III

Neugodna velikonočna vest iz Pariza:

Čudni francoski pogoji za pogajanja z Italijo

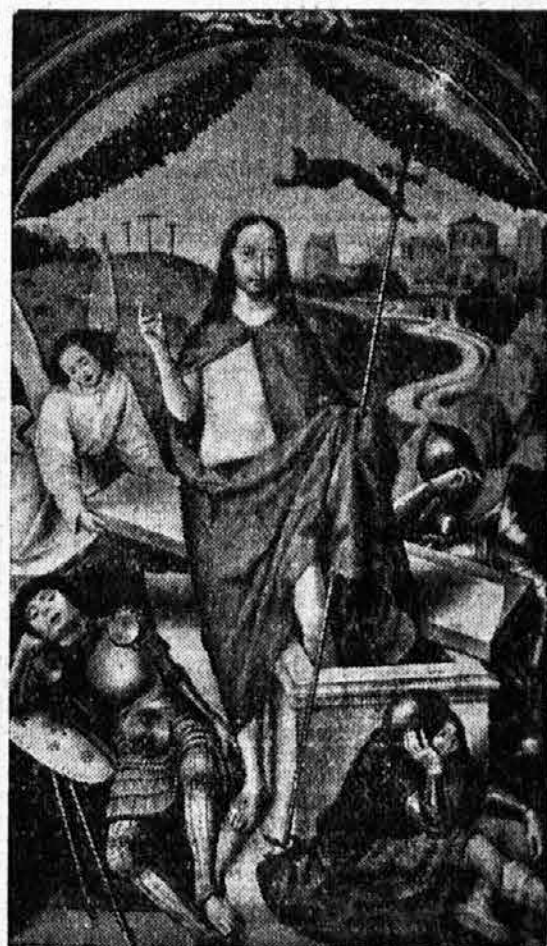
Pariz, 15. aprila. Havas. Po prvi ožji ministrijski konferenci se zdi, da je stališče Daladierove vlade do mednarodnih vprašanj, posebno pa glede obnove razmerja med Italijo in Francijo, dobilo določnejšo obliko. Včeraj so v vladnih krogih v zvezi s tem dajali splošne podatke, ki bodo jasnejši šele po seji ministrskega sveta prihodnje sredo. V teh krogih izjavljajo, da ni za zdaj moči nič ukrepanj glede imenovanja francoskega poslanika v Rimu in da so vsi časopisni glasovi o tem preuranjeni. Vprašanje je torej: Britansko-italijanski dogovor bo danes podpisan; dogovor naj bi stopil v veljavo po bodočem ženevskem zasedanju in odpoklicu italijanskih prostovoljcev iz Španije, nato bi pa Velika Britanija pravno priznala italijansko oblast nad Abesinijo. Glede na ta pogajanja je londonska vlada dosegla od rimske vlade ureditev več vprašanj, ki so za Veliko Britanijo velikega pomena. Gre torej za to, ali bo zdaj podobna pogajanja začela tudi Francija, ki ji gre za prav tako važne interese, preden prizna italijansko Abesinijo, kar bi stori-la s tem, da bi tudi imenovala svojega poslanika v Rimu v skladu s predpisi, ki jih Italija zahteva. Francoska vlada si želi sprave z Italijo, govore v teh pooblaščenih krogih, misli pa, da se do teh uvodnih pogajanj vsekakor mora priti. Šele potem bo mogoče razpravljati o nadaljnjem sporazumevanju. Ostane nato še

določitev postopka za ta pogajanja; naj zanje določijo kako reprezentativno osebnost ali odličnega parlamentarca. To vprašanje je še odprto. Glede na nestrpnost, ki jo kažejo nekateri listi, pripominjajo v teh francoskih vladnih krogih, da je britansko-italijanski dogovor samo pogojen, ker bo stopil v veljavo šele tedaj, ko se umaknejo italijanski prostovoljci iz Španije in ko prizna Velika Britanija italijansko oblast nad Abesinijo. Po drugi strani bo pa ta dogovor, če bo prinesel mir med obema državama, zelo pripomogel k splošni pomiritvi v Sredozemlju in zato tudi v Evropi. Če bo krenila rimska vlada po tej poti, ne bo mogla ostati trdovratna in bo morala načeti razgovore tudi s Francijo. V prvi vrsti ji bo nemogoče zahtevati, da dobi od francoske vlade najprej priznanje svoje posesti v Abesiniji, če je drugače ravnala pri Veliki Britaniji. To bi bil poskus, ki bi ne mogel ustrežati Franciji. Če iz- vzamemo razne točke, kakor spore, ki so nastali v zvezi s francosko železniško progo Džibuti—Addis Abeba ali obmejne spopade v francoski Somaliji, so ta vprašanja enake vrste kakor vprašanja, ki so bila na sporedu pri britansko-italijanskih razgovorih. Glede Sirije je to vprašanje enako s problemi, ki se je z njimi ukvarjala Velika Britanija v zvezi s Palestino. Ta vprašanja niso daleč od tistih, ki jih je načelo italijanske propagande delovanje v Tunisu. Na enako podobnost naletimo tudi v vojaških

in pomorskih vprašanjih med Francijo in Italijo v kotlini Sredozemskega morja in v španski zadevi. V takšnih okoliščinah bi se mogla pogajanja med Francijo in Italijo hitro razviti, če bi se Italija zanje odločila. V Parizu menijo, da bi razgovori mogli obroditi sadove še pred ženevskim zasedanjem v maju t. l.

To napol uradno poročilo francoske vlade, ki določa pogoje, pod katerimi bi bila Francija pripravljena začeti razgovore z Italijo, priznati njeno oblast nad Abesinijo in imenovati novega poslanika v Rimu, je učinkovalo v francoski javnosti precej porazno, saj je zadnje dni vladalo splošno pričakovanje, da bo Francija takoj začela razgovore z Rimom. Listi pravijo, da bo Italija teko sprejela te pogoje, ki zahtevajo, da bi se najprej razgovarjala in reševala vprašanja, ki nimajo nobene zveze s priznanjem italijanskega cesarstva. Tudi bi bilo po diplomatskih običajih zelo čudno, če bi imenovala svojega poslanika šele potem, ko bi bila vsa vprašanja že razjasnjena. Anglija ni od Italije zahtevala ničesar kot pogoj, da bi začela razgovore z njo, marveč se je postavila na stališče, da se je treba znebiti vse nepotrebne in škodljive navlake ter zagrenjenosti, če hoče najti izhoda iz slabega razmerja, ki je vladalo med Anglijo in Italijo toliko let. Zaradi tega je treba to spomenico smatrati kot zastoj zblizovanja, ki se je med Italijo in Francijo začel porajati med angleško-italijanskimi pogajanj.

Kristus je vstal, aleluja

V tem znamenju želi vsem naročnikom in prijateljem vesele in blagoslovljene velikonočne praznike — »SLOVENSKI DOM«

Močna roka v francoskem Tunisu

Tunis, 16. apr. o. Zaradi nemirov v Tunisu, katere je organizirala tako zvana neodsturska stranka in ki so zahtevali pretekli teden veliko mrtvih in ranjenih, so francoske vojaške oblasti v okviru vojnega stanja odredile razpust te arabske revolucionarne stranke. Močni odredi vojske in mobilne garde so se včeraj od-peljali v Souso, kjer je bil sedež stranke. Obkolili so njene prostore ter z oklopnimi avtomobili in tanki hkratu zaprli ves mestni predel. Nato so razbili vrata ter obsili na poslopju francosko zastavo. V prostorih stranke so dobili več njenih voditeljev, ki so vse zaprli in bodo

Mednarodni šahovski bol v Ljubljani

Pred prazniki smo. To se vidi tudi v dvorani, kjer se bijejo za točke udeleženci mednarodnega šahoveškega turnirja v Ljubljani. Ker je nastopil še skoro povesod delopust in se zapirajo za velikonočne dni razni uradi, so nekateri šele zdaj ugotovili iti pogledat ta šahovski bol. Vedno več, čim bliže so prazniki, jih prihaja na to mednarodno bojišče, saj imajo mnogi le v teh dneh nekaj razpoložljivega časa.

Tudi včeraj so bile še popoldne končane štiri partije. Najprej sta se pobotala madžarski mojster Szabo in Astaloš. Ko sta pometala z deske veliko večino figur, sta si segla v roke in drug drugemu stisnila med prste pol točke. — Sorli je igral s Totom. Strokovnjaki pravijo, da sta igrala »dunajsko igro«. No, naj bo! Važno je gotovo bolj, kako sta jo igrala. Sorli kot črna ves čas ni mogel priti do kakšne prednosti, ki bi obetala kaj več. Tudi ni mogel zaviti vrat prostemu Totovemu kmetu, ki je postalal čedalje objektivnejši. Zraven pa je še Sorlijeva ura divjala tako hitro naprej. V težavnem položaju pa je Sorli naredil raje hitri konec s tem, da se je vdal. To je zanj res veliki petek. — V partiji dr. Trifunovič—Folts se je že kmalu po začetku zadelo, da igralca skušata igrati poenostaviti. Zato sta tudi brž zmenjala kraljici in lovece. Ta zamenjava pa je bila ugodnejša za Trifunoviča, ki je s etopli vdrl med nasprotnikove kmete in dva ugrabil. Ta dva sta mu tudi prinesla zmago. — Da tudi Nedeljkovič ni kar tako od muh, je pokazala njegova včerajšnja žilava igra s Pircem. Kljub temu, da se je Pircu posrečilo narediti svojemu kmetu prosto pot, ni mogel zmagati, pač pa se je moral zadovoljiti tudi včeraj le z remisom. — Vse druge igre so se nadaljevale še zvečer. Bröder in Vidmar mlajši ter Steiner in dr. Tartakower so se brž zedini-li na remis Dr. Vidmar je včeraj zmagal. Njegova žrtev je bil Furlani, ki je izgubil figuro. Kostić in Preinfalk pa tudi še zvečer nista končala.

Stanje po 5. kolu: Bröder, dr. Trifunovič 3 in pol, Kostić, Tot 3 (1), Szabo 2 in pol (2), dr. Vidmar 2 in pol (1), Astaloš, dr. Tartakower 2 in pol, Preinfalk, Pirc 2 (1) itd.

V 6. kolu igrajo: Furlani—Sorli, Pirc—Tot, dr. Astaloš—Nedeljkovič, Vidmar ml.—Szabo, Folts—Bröder, dr. Tartakower—dr. Trifunovič, Preinfalk—Steiner in dr. Vidmar—Kostić. — Vsem igralcem želimo srečno in zadovoljno veliko noč! Posebno ti-stim, ki so ostali bolj zadaj. Naj za njihovim Velikim petkom res pride Velika nedelja!

Nočni požar v Cerknici

Na veliki četrtki okrog pol 9 zvečer je pri-čela goreti Cibkova hiša v Dolenji vasi. Pred do-brim tednom se je izselil iz nje delavec Jernejčič, ki je dobil drugo stanovanje. Nekaj dni ni v njej nihče stanoval, pred par dnevi pa so dale K. D. E. notri v shrambo material, ki ga bodo rabili za in-stalacijo v Dolenji vasi. Ker je bilo baže nekaj materiala pokradenega, je sklenil monter preno-čevati v hiši, da bi tako zaščitil morebitni vlom in tatvino. Ker pa je bilo ta dan precej hladno, je zakuril peč in legel spat. Pa so se vnele saje v dimniku in je nastal požar, katerega so prvi opa-zili delavci na Milavčevi žagi. Na pomoč so takoj prihiteli gasilci iz Dolenje vasi in pozneje še iz Cerknice. Radi močnega vetra je bilo gašenje pre-cej otežkočeno, dosegli pa so, da se niso vnela so-sedna poslopja. Hiša je bila že stara, krita s ela-meno. Lastnica je bila zavarovana za 2000 din Ma-terial za inštalacijska dela je ostal nepokvarjen.

Angleško francoski politični in vojaški razgovori v Londonu naj pripravijo

zvezo petih evropskih velikih držav

London, 16. apr. o. Uradno poročajo, da bosta zadnji teden v aprilu obiskala London francoski ministrijski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet. S predsednikom angleške vlade Chamberlainom in zunanjim ministrom lordom Halifaxom se bosta razgovorila o vseh vprašanjih, ki se tičejo angleško-francoskega političnega, gospodarskega in vojaškega sodelo-vanja. Takoj za temi razgovori se bodo sestali zastopniki angleškega in francoskega general-nega štaba in razpravljali o tehničnih vpraša-njih angleško-francoske državne obrambe. Spo-razum Anglije z Italijo bo omogočil angleške-mu obrambnemu ministru, da bo lahko velik del sredozemskega brodogoja posloval na Daljni vzhod in v Atlantsko morje, kjer postaja Angliji nevarna nemška pomorska moč. Zaradi tega bi Angliji radi pridobili še Francoze za to, da bi omejili število svojih brodnih edinic na Sre-dozemlju in na ta račun povečali vojno mor-narico v Atlantskem morju. To pa je mogoče samo, če se tudi Francija po angleškem zgledu sporazume z Italijo. Glede gospodarskega so-delovanja bodo razglabljali o možnostih, kako

bi si Anglija in Francija ob vojni gospodarsko pomagali, zlasti glede prehrane.

Še važnejša pa je vest, ki pravi, da se bodo angleški in francoski državniki pri teh razgo-vorih sporazumeli tudi o bodočem skupnem diplomatskem sodelovanju. Pretresli bodo vse možnosti za sklenitev morebitne zveze med petimi velikimi državami: Anglijo, Francijo, Ita-lijo, Nemčijo in Poljsko. Tako zvezo svetujejo italijanske politične osebnosti in je bilo o njej veliko govora ob nedavnem obisku poljskega zunanjega ministra v Rimu. S tem hoče Anglija ustvariti nov varnostni sistem v Evropi, v ka-tereja je prvi vključena tudi kaka slovanska država. Ta načrt naj bi po eni strani pridobil Nemčijo za sodelovanje ter s tem omejil njene daljnosežne ekspanzivne načrte, k čemur bi za-radi novega prijateljstva z Anglijo pripomogla tudi Italija, ne da bi bilo treba zvezo med Nem-čijo in Italijo rušiti ne da bi kdo nasprotoval upravičenim nemškim težnjam. Zveza petih ve-lesil bi po tej zamisli bila največji dogodek v povojni evropski zgodovini.

Sporazum med Anglijo in Italijo bo podpisan nocoj ob 18.30 v Rimu

Rim, 16. apr. o. Nocoj ob 18.30 bo v rimski palači Chigi slovesno podpisan sporazum med Anglijo in Italijo. Za Italijo bo uradno listino podpisal znanji minister grof Ciano, za Anglijo pa poslanik v Rimu lord Perth. Pri podpisu bo navzoč tudi egiptovski poslanik v Rimu in bo podpisal tisti del pogodbe, ki govori o dobri so-seščini med Egiptom in Italijo.

Vsi rimski listi priobčenojo pod velikimi na-slovi vest, da bo parafiran italijansko-britanski dogovor in pravijo pod naslovom »Velikonočna sprava«, da so oči sveta bolj kakor kdajkoli uprte letošnji veliki teden v Rim. Vsebinska pogodba še ni znana, gotovo je pa, da je sporazum dokaz medsebojnega zaupanja, brez katerega ne bi

mogli pričakovati takšnega uspeha. Sporazum po-meni tisočletni mejnik sedanje zgodovine Velike Britanije in Italije na križišču, kjer drži pot k miru.

Besedilo sporazuma bo nocoj objavljeno hkratu v Rimu in v Londonu in bo vsebovalo kakih 6000 besedi.

Rim, 16. apr. o. Angleški vojni minister Hore Belisha dospe danes ob 15.30 na Malto. Jutri mu bo guverner priredil svečano večerjo. V torek in sredo bo minister pregledal utrdbe na Malti in celotno angleško vojaško in pomorsko silo na otoku. Prihodnji petek pa bo dopotoval v Rim, kjer bo ostal dan ali dva.

Nacionalisti so dosegli morsko obalo:

Francova vojska je odrezala Katalonijo od ostale vladne Španije

Saragosa, 16. apr. o. Havasov posebni do-pisnik poroča, da so oddelki generala Aranda včeraj dosegli na južnem bojišču morsko obalo ter okrog treh popoldne zasedli mesto Vinaroz. Mesto jim je padlo v roke brez hujšega boja. Hkrati so Arandove čete zasedle še kraje Beni-carlo, Alcanar, Uldecono, ki vsi leže ob morju ter ob progi in cesti, ki držita iz Barcelone ob obali v Valencijo. V celoti so Francovi oddelki zasedli včeraj vsega skupaj 30 km ceste in proge. S tem je cestna, železniška, brzojavna in tele-fonska zveza med Katalonijo in ostalim vladnim

ozemljem končnoveljavno pretrgana. Po morju zveza zaradi nacionalistične pomorske in zračne blokade ni mogoča.

Nacionalistično poveljstvo poudarja, da je včerajšnja zmaga generala Arabda najslajnejša od začetka državljanske vojne in bo rodila važne posledice za bodoče vojskovanje ter v veliki meri pospešila zlom vladnega odpora. Proti morju pro-dirajo naglo tudi oddelki generala Valina. Če jim prodor uspe, bo Francova armada potem imela v oblasti okrog 100 km sredozemske obale.

Turški zunanji minister Ruždi Aras je po podpisu prijateljske pogodbe med Egiptom in Turčijo včeraj odpotoval iz Aleksandrije proti domu. Ob slovesu so mu v Egiptu priredili pri-srečne manifestacije.

40 študentov z zagrebškega vsenčilišča je včeraj dospelo v Sofijo. Obiskali bodo bolgar-ske znanstvene ustanove.

Belgijski ministrijski predsednik Janson je včeraj dospel v Pariz in bo imel važne razgo-vore z odgovornimi francoskimi politikami.

Delo v francoski kovinski industriji se bo po veliki noči začelo spet v navadnem obsegu, ker se je stavka na posredovanje in pritisk vlade končala.

Vesti 16. aprila

Slovesnosti velikega petka v Vatikanu se je včeraj udeležil ves diplomatski zbor, člani rimske-ga plemstva in drugi odlični zastopniki. Svete obrede je v sikstinski kapeli daroval kardinal Granito di Belmonte. Pel je sloviti sikstinski zbor.

Mednarodno vrtnarsko razstavo so odprli te dni v Zenevi. Na njej je zastopanih večina evrop-skih držav.

Angleški mornariški minister Duff Copper je včeraj obiskal francoskega mornariškega ministra Cempinchija in se z njim dalje časa zaupno pogo-varjal.

Nova francosko-italijanska trgovska pogodba, ki uvaja svoboden plačilni promet med obema dr-žavama, bo začela veljati 1. maja.

Madžarska se ne bo izneverila svojim obvez-nostim do Nemčije in ne bo pristopila med nemške nasprotnike, kakor bi to želeli razni tuji krogi. Tako se glase poluradne vesti, ki jih prinašajo bu-dimpeštanski listi.

Med Greijo in Nemčijo so se začeli razgovori za novo ureditev trgovskega in plačilnega prometa, ki je potrebno zaradi priključitve Avstrije k Nemčiji.

Maršal Badoglio, ki se je mudil nekaj časa v Libiji, da uredi odpoklic dela italijanskih čet, ka-kor ga določa novi sporazum med Anglijo in Ita-lijo, je včeraj odpotoval v Rim.

Odposlanstvo naše vojne mornarice v Italiji je včeraj dospelo v Genovo, kjer si bo ogledalo pri-staniške naprave, ladjedelnice in tovarne.

Predsednik francoske republike Lebrun bo vrnil obisk angleške kraljeve dvojice, ki pride v Pariz konec junija in septembra, ko bo uradno obiskal Anglijo.

Prepoved o izvažanju draguljev je izdala mad-žarska vlada. Druge kamene je odslej dovoljeno prodajati v tujino samo s posebnim dovoljenjem Narodne banke.

Nemiri in spopadi v Palestini se nadaljujejo. Arabci so v okolici Jafe ubili štiri angleške držav-ljane, blizu Nazareta pa so poškodovali petrolejski vod in zažgali nafto, ki je začela teči iz njega. Na-padli so tudi več judovskih avtobusov.

Ameriški proizvajalci, trgovini in industriji škoduje samo to, da Amerikanci niso složni. V sedanjih dneh bi morali prenehati spori med vlado, industrijo in delavskimi organizacijami. Te bi se morale pridružiti vladnemu gospodar-skemu načrtu, katerega odobrava večina dr-žavljanov. Tako piše v velikonočni poslanici na državni zbor predsednik Roosevelt.

Ves polniški promet čez Sibirijo je ustav-ljen, ker potrebuje sovjetska vlada progo iz Moskve v Vladivostok izključno za prevoz vo-jajstva in orožja.

Na Poljskem so začeli razpuščati framason-ske organizacije. Kot prva je prišla na vrsto loža v Toruniju.

Vsesokolskega zleta v Pragi se bodo udele-žile tudi komunistične in socialistične telovadne organizacije, s čimer bo ustvarjena medna-rodna sokolska ljudska fronta.

Velikonočno politično premirje se je začelo na Češkoslovaškem. Jutri bo predsednik re-publike imel ob razglasitvi tako zvanega veli-konočnega miru velik govor, ki ga bodo prena-sale jugoslovanske, romunske, francoske, bel-gijske in angleške oddajne postaje.

Katoliške organizacije čeških Nemcev so sklenile ostati politično neodvisne in se ne bo-do vključile v Henleinov nacionalistični pokret.

Gospodarski svet Balkanske zveze je vče-raj končal svoje delo v Carigradu in o sestanku izdal uradno poročilo. Včeraj so iz Carigrada odpotovali tudi balkanski časnikarji.

Od tu in tam

20 milijonov kilogramov tobaka bodo kupili Poljaki v naših monopolnih skladiščih. Zastopniki poljske monopolne uprave se nahajajo že nekaj tednov v Dalmaciji ter so v splitskem skladišču tobaka odbrali že 13 milijonov kilogramov boljše in slabše vrste. Iz Splita so poljski eksperti odpotovali v Dubrovnik, od tam v Čapljino, kjer bodo kupili še sedem milijonov kilogramov Poljska monopolna uprava še ni doslej sklenila v Jugoslaviji nobene take velike kupčije.

Z godbo na čelu so odkorakali iz sodišča, kjer so bili obsojeni na zaporno kazen zaradi žaljenja časti, župan in nekaj odbornikov v Ljubljani. Naredili so bili na občini nek dopis na banko upravo proti okr. glavarju in ga obdolžili nekaterih nečestnih dejanj. Stvar se je končala pred sodiščem, ki je vse prizadele obsodilo na pet dni zapora brez pogojno. Obsojenci niso bili nič klavirni, pač pa so najeli godbo in z njo na čelu odkorakali prepevaje skozi mestce.

Obema znanima razbojnikoma, o katerih je bilo govora tudi v našem listu, namreč o »Munji« in »Poslaniku«, še vedno niso izrekli obsojbe, ker razprava še vedno traja. Le Milutin Živković »Poslanik« se je svojih dejanj pokesal, starejši Mihajlo Blagović »Munja« pa se pred sodiščem zakrknjeno smeje. Oba močno obremenjujeta svoje pomagače, ki jih sedel na zatožni klopi 22, a vsi taje, da bi le količjak pomagali ali pa sodelovali pri zločinških pohodih obeh razbojnikov. Razprava bo trajala še nekaj dni, da sodišče zasliši še številne priče.

Tatu, ki je vodil posebno knjigovodstvo vseh ukradenih predmetov, so prijeli v Uziški Požegi. Skladiščnik v nabavljali, zadrugi v Uziški Požegi je zadnje čase dognal, da mu nekdo stalno in spretno prazni blagajno. Dolgo ni mogel priti zlikovcu na sled. Nazadnje je nastavljal past in čakal. Pozno zvečer je neki moški odprl vrata, odklenil s ponarejenim ključem blagajno in začel tlačiti denar v žep. Takrat pa je skočil predenj skladiščnik in ga zgrabil v neznanec je spoznal kmeta Miljkoviča. Pri preiskavi so našli na domu knjižo, v kateri je kmet vodil do pare tatkano svoje izdatke, ki jih je kril z nakradnim denarjem.

400.000 din bo morala železnica plačati občin v Petrogradu na račun »kaldrminec«, katero je od 1. 1918 pa do 1. 1922 pobirala po svojem uslužbencu, vendar je ni oddala občinski blagajni. Spor se je vlekel dolga, dolga leta. Okrožno sodišče je tožbo občine odklonilo, naka je šlo vse na kasacijo. Tu se je pravda odločila v korist občine. Železnica bo morala vrniti 214.000 din nabranega denarja, obenem pa plačati tudi obresti, ki so v tako dolgi dobi narastle na okrog 200.000 dinarjev. Obsodba je pravomočna.

Življenje si je končala znana sarajevska lepota Fata Sofić. Ko je bilo dekle staro 18 let, je imelo kar 17 snubcev. Zaradi svoje lepote objestno dekle je bilo iz njih norce in vsakega po vrsti odklonilo ter osmešilo, koder se je dalo. Enega snubca je privedla do tega, da si je v obupu pognal kroglo v glavo. Ko je pa lepota začela plahneti, se je dekle poročilo z edinim, ki se je še potegoval za njeno roko, namreč z Ibrahimom Softićem. Menda ji pa ta zveza ni prinesla srečo. Dekle je nazadnje seglo po samokresu in si končalo življenje.

25.000 ljudi je do sedaj obiskalo razstavo italijanskega portreta skozi stoletja v Belgradu. Obiskovalci niso samo meščani in intelektualci, temveč tudi mnogo mladine zlasti pa srednješolska ter veliko ljudi iz nižjih slojev. Razstava bo odprta še tri tedne, pa zaradi tega računajo, da jo bo v celoti obiskalo okrog 30.000 ljudi. Prireditelji bodo s tem dosegli ne samo velik moralen uspeh, temveč tudi materialen, čeprav so bili stroški za prireditev razstave ogromni.

Naša trgovinska delegacija bo v začetku prihodnjega meseca odpotovala v Berlin, kjer bo skušala z nemškimi strokovnjaki urediti vprašanje trgovinskih odnosov med našo državo in Veliko Nemčijo. Pogajanja se bodo začela na izrečno zahtevo Nemčije, ki mora po priključitvi Avstrije urediti trgovske odnose še z desetimi državami. Koordinacijski odbor v trgovinskem ministrstvu je imel dve seji, na katerih je bilo govora o predlogih, ki jih bo naša delegacija predložila nemškimi zastopnikom.

Dva kmeta iz Slavonskega Broda sta se zastupila z denaturiranim spiritom. Tamkajšnja filialna petroleja Standard Oil Company uporablja večje količine denaturiranega alkohola. Če večkrat se je dogodilo, da so delavci sami pili ta spirit in ga prodajali. Zategadelj je tovarna izdala objavo na delavce in jih opozorila na težke posledice za uživanje alkohola. Dva kmeta iz okolice Broda sta pila doma žganje, ki sta ga mešala z denaturiranim spiritom, ki sta ga dobila pri nekem trgovcu. Posledice so se kmalu pokazale. Obadva sta še isti večer umrla zaradi zastrupitve.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometar	sko stanje	temperatura	na jutro	na dan	na noč	relativna vlažnost	Veter	Pada-vine
Ljubljana	765,5	14,6	2,0	80	70	E ₁	—	—	—
Maribor	764,4	14,5	2,0	90	0	0	—	—	—
Zagreb	761,6	14,0	5,0	50	5	NE ₂	0,5	dež	—
Belgrad	759,3	9,0	2,0	90	10	NW ₂	5,0	dež	—
Sarajevo	760,0	8,0	2,0	90	10	0	—	—	—
Sušak	760,8	16,0	7,0	40	4	NE ₂	—	—	—
Split	758,6	14,0	7,0	50	3	NE ₂	—	—	—
Kumbar	755,7	14,0	9,0	35	6	NE ₂	—	—	—
Rab	761,1	13,0	4,0	60	4	NE ₂	—	—	—

Vremenska napoved: Večinoma jasno, stalno in čez dan toplo vreme. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večera do danes: Včeraj je bilo iz 10.15 popoldne jasno. Ob 10.20 so se pojavili na jugovzhodu lahki oblaki (cirrusi), ki so se polagoma razširili, a dosegli le 1/10 količine. Ob 11.50 se je oblačnost nekoliko povečala, vendar pa je bilo še vedno večinoma jasno. Popoldne je oblačnost naraščala do 17.30, nakar se je popolnoma zjasnilo in tako ostalo tudi ponoči.

KINO SLOGA

telefon 27-30

Premiera prekrasnega filma

Herojski čin poročnika Perry-a

V glavnih vlogah: Robert Taylor, Barbara Stanwick, Victor Mc Laglen — Film divnih emocij, briljantne igre in čudovito lepe inscenacije! — V nemškem jeziku! Preskrbite si vstopnice v predprodaji! — Premijera danes ob 21.15! Jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri. V ponedeljek ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri.

Gradbena sezona v Mariboru se odpira

Maribor, 15. aprila.

Zdelo se je letošnji pomlad, da se v Mariboru ne bo dosti gradilo. Sele sedaj, ko je začela mestna občina s preurejanjem Glavnega trga, pa se je zganila tudi zasebna gradbena podjetnost in prijavljena je na mestnem gradbenem uradu že cela vrsta novih stavb, od teh nekatere prav velike. Vseeno pa se zdi, da bo tudi letos nosila mestna občina glavno breme gradbene delavnosti v mariborskem mestu. Poleg carinarice, ki se obeta pričeti graditi na jesen, bo

ureditev Glavnega trga

največje javno delo letošnjega leta. Dela so že s polno paro v teku. Mestni gradbeni urad je vrigel na Glavni trg vse svoje razpoložljive delovne sile, ki so bile dosedaj zaposlene pri raznih kanalizacijskih in cestnih delih v drugih predelih mesta. Trg izgleda zdaj, kakor da rišejo pod njim ogromni krti. Vse je že razkopano in razmetano, vse prepreženo križem kražem z globokimi jarki, v katerih se ureja plinska, električna in vodovodna napeljava. Pri tem odkrivajo razne zanimivosti, tako na primer plinske cevi, za katere v plinarni do sedaj sploh niso vedeli. Položene so bile pred 50 leti, ko je bila plinarna zgrajena, pa tedaj za omrežje sploh načrta niso naredili. Tudi nekatere zgodovinske zanimivosti so na trgu že izkopali, tako zlasti lepe burgundske novce. Ogromna zemeljska dela bodo potrebna, da bo ploskev trga popolnoma vodoravno zravnana. Na vzhojnem delu trga odkopujejo zemljo v globino enega metra ter jo bodo vozili in naspili na zapadnem delu trga, da ga na ta način dvignejo. Trotoarje okrog in okrog trga bodo razširili, na južni strani od Velike kavarne do bošojšolja pa so morali hodnike znatno dvigniti. — Poleg teh del na trgu pa se obeta kmalu še gradnja

palače Pokojniškega zavoda.

Ta zavod se je odločil, da investira v Mariboru v stanovanjsko zgradbo znesek 6 do 10 milijonov. Iskal je že dolgo primerno stavbišče, mislilo se je na parcelo poleg državnega mosta, za katero pa ima že Vzajemna zavarovalnica predkupno pravico, potem se je pogajal s Spatzekom za odkup vogalne hiše Aleksandrova-Sodna ulica, končno pa se je odločil za nakup parcele v Marijini ulici nasproti Okrožnega sodišča in poleg zgradbe OUZD. Ta parcela ima zelo ugodno lego ter bo prišla na zelo prometno mesto, čim bo podaljšana Vošnjakova ulica do Aleksandrove ceste. V palači bodo v pri-

tiščju trgovski lokali in odvetniške pisarne, v nadstropjih pa stanovanja.

Trinadstropna hiša na Meljski cesti.

ki jo namerava zgraditi trgovec Golešch in sicer na mestu, kjer stoji sedaj med Zoričovo in Zokalyjevo hišo stara pritlična skladišča, bo gotovo ena največjih zgradb, ki se bodo letos v Mariboru zidale. Zaenkrat se še vršijo pogajanja med lastniki sosednih zgradb in trgovcem Golešchem, ko pa bodo končana, se bo takoj začelo s podiranjem. Prav tako bo velika in pomembna

zgradba novega kina

v Grajski ulici, ki ga bo pozidal g. Valjak. Stari grajski stolp, ki je toliko stoletij kljuboval zobu časa, se ni mogel upirati krampom in klavirni, ki ga že nekaj tednov rušijo. V nekaj dneh bodo ruševine zravnane z zemljo, potem pa bo začela tukaj rasti iz tal trinadstropna palača, ki bo imela v pritličju moderno kino dvorano, v nadstropjih pa stanovanja. Poleg te zgradbe pa bo začel odvetnik dr. Tomšič zidati trinadstropno stanovanjsko hišo, ki bo zavzemala vogal Grajske in Gregorčičeve ulice. Mestno središče bo z obema stavbama veliko pridobilo.

Kakor se iz navedenega vidi, se je gradbena delavnost v Mariboru precej na široko odprla, kljub temu, da je izpočetka kazalo, da se bo letos v Mariboru zelo malo zidalo.

BENJAMIN BISLI

najslavnejši sodobni svetovni tenarist poleg svojega najnovejšega in edinega letošnjega filma operne arije iz Fausta. Ples v maskah itd. ter krasne pesmi

KINO UNION

TELEFON 22-21

USPAVANKA (MUTTERLIED)

PREDSTAVE V NEDELJO IN PONEDELJEK OB 15., 17., 19. IN 21. URI

Zaradi ogromnega zanimanja predvajamo PO GLOBOKO ZNANIH CENAH

ZLORABA ZAUPANJA

V nedeljo ob 10.30 dop., v ponedeljek 2 predstavi: ob 9.30, 11 dop.

Tudi obiskovalci teh predstav tekmujejo za razpisana darila in nagrade!

Kam gredo ljudje za praznike

Ljubljana, 16. aprila.

Lepi pomladanski dnevi omogočajo ljudem celo vrsto izletov v prirodo. Bliznja ljubljanska okolica je ob nedeljah vsa polna nedeljskih izletnikov. Tedaj odzivi Rožnik, Golovec in tja do Šmarne gore se vije procesija izletnikov. Dnevi so kakor nalašč pripravi za dobro voljo in za najlepše načrte. V ljudi se je naselila sproščenost. Mnogi bodo preživeli praznike doma, mnogi pa si bodo privoščili prvi potovanje v Italijo in Trst.

Ze nekaj časa prirejajo naše večje izletniške pisarne, kakor sta pisarni g. Okorna in Putnika, prav lepe izlete v Italijo. Našim ljudem je omogočeno, da si ogledajo naše kraje onstran meje: Idrijo, Gorico, Kras, Trst, Opatico, Poleg tega je bilo organiziranih več izletov v Florencia in Rim. Potniki so lahko občudovali lepoto starih klasičnih italijanskih tal in moderno italijanskega neba. Tako je prejšnji teden priredila izletna pisarna Okorn izlet v Rim, Napoli in Capri. Izletniki so bili z obiskom teh krajev izredno zadovoljni. Te dni je priredil Putnik večji desetdnevni izlet v Rim s svojimi avtobusi.

Za velikonocne praznike je izletna pisarna Okorn poskrbela, da si bodo mnogi lahko ogledali Trst, Benetke, Florencia in Idrijo. Za te izlete se je prijavilo več sto izletnikov iz raznih naših krajev. Izletniki imajo razne ugodnosti. Poskrbljeno je za skupni potni list. Cena vožnje in skupnega potnega lista v Trst znaša 120 din. Izlet v Trst-Benetke ali Firence znaša 6 cen in skupnim potnim listom za Trst 130 din, z doplačilom za Benetke 70 din in z doplačilom za Firence 170 din. Večinoma bodo domačini to pot obiskali svojo rodno Idrijo. Cena vožnje in skupnega potnega lista znaša 115 din. Poleg teh izletov pa ima izletna pisarna Okorn za bodočnost vrsto zanimivih izletov v program. Tako bo v juliju priredila osemdnevni izlet čez Dolomite, Innsbruck, München, Königssee z novimi avtokari, v avgustu pa namerava prirediti izlet čez Sarajevo, Jajce, Cetinje skozi Dalmacijo nazaj v naše kraje.

Poleg teh izletov bo zanimiv izlet, ki ga priredi Putnik za praznike v Postojnsko jamo. Tja bo peljal na velikonocni ponedeljek poseben vlak nad 500 izletnikov. Omenimo naj, da bo Glasbena Matica, ki se bo udeležila tega izleta, priredila v Postojnski jami v ponedeljek popoldne ob 3 glasbeni koncert. Brez dvoma bo to eden velikih dogodkov, ko bodo naši onkraj spet lahko čuli domačo pesem.

Red na progo Gornja Radgona-Lutomer

Gor. Radgona, 15. aprila.

V zadnjih dveh mesecih prihaja v Gornjo Radgono dopoldanski redni vlak z zakasnitvami, ki pogostokrat presega celo uro. Te nerednosti se občutijo pri pošti in pri potnikih, ki potujejo zaradi opravkov na sodišča in v druge državne urade v krajih ob tej progi. Vzrok tem nerednostim je v tem, da vozi stalno mešani vlak, ki gublja zaradi premikanja na postajah dragocene minute.

Potrebno bi bilo narediti red in omogočiti

Halozce potrebujejo sadno skladišče

Sv. Barbara v Halozah, 15. aprila.

Naša »Sadjarska podružnica« ima vsako leto dobro obiskana predavanja. Člani in kmetovalci kažejo za napredek sadjarstva veliko zanimanje. Predavanja so vsa izvenela po potrebi sadnega skladišča za domače sadne okoliše, zlasti pa za shranjevanje zimskega sadja, katerega navadno moramo prodati po vsaki ceni, ker nimamo doma primernih prostorov in posode. V Ptuj voziti sadje v skladišče nam ne kaže. Ker bo sčasoma tukaj banovinska kmetijska šola, trsnica in drevesnica, se bo tudi nam ponudila prilika, da bomo zmerom lahko dobili predavatelje za sadjarstvo in ljudi za strokovno vodstvo sadnega skladišča. Zeleti bi bilo, da bi zraven bodeče združene kleti postavili tudi sadno skladišče, saj bi tudi domača župnija pomagala po skromnih močeh. Sadno skladišče nam je enako potrebno kakor vinska klet. V primeru boljše letine pride preveč sadja naenkrat napredaj, kar ima za posledico padec cen, v skladišču pa bi sadje boljše prodajali, in to naravnost izvozniku. Odpadli bi tudi posredovalci in mešetariji. Torej sadno sušilnico in sadno skladišče v Halozah imamo za to dane vse pogoje: dobre poštne zveze, telefon in dobre sadne sorte.

Smuk s Triglava

Letošnji triglavski smuk, ki ga priredi JZSZ s pomočjo Smučarskega kluba Dvojce-Mojstrana, dne 24. t. m., bo gotovo najzanimivejša smučarska prireditev letošnje zimske sezone.

Triglavski smuk je zaradi svojih tehničnih težko in dolžine proge ter veličastnosti planinskih prilik in zaradi izbornih časov, ki so jih dosegali doslej naši tekmovalci in tudi najboljši srednjeevropski alpski tekmovalci — Avstrijci, Nemci, Čehi — postal znan po širni Evropi.

Letos pa bodo kader prvovrstnih tekmovalcev na tej prireditvi izpopolnili še Italijani, ki so že pristali, da sodelujejo z močno ekipo 10 tekmovalcev, med njimi 4 dame. Zanimivo zase pa bodo gotovo naši bratje Bulgari, ki bodo prav tako kot Italijani prvi sodelovali na tem smuku. Iz tega je razvidno, da bodo na startu skupno z našimi najboljšimi tekmovalci, elita srednjeevropskega alpskega smučarstva.

Vreme je v planinah krasno; snega je tudi dovolj, tako da bo omogočeno speljati progo s sedla med Ržjo in Rjavino prav v dolino Krme, kjer bo cilj, ki bo dosegel v 2 1/2 ure iz Mojstrane. Proga bo imela višinsko razliko 900 m in cca. 4 km dolga.

V terek se zaključijo prijave ter bo tedaj mogoče prijatelje alpskega smučanja bolj natančno informirati o udeležencih in vseh podrobnostih.

reden promet na tak način, da se uvede posebni tovorni vlak poleg rednega. Dosedanji mešani vlak naj vozi kot redni. S tem bi bilo ustrezno prizadejim potnikom, ki jim zakasnitve delajo hude preglavice.

Velikonocni spored! — Kino Matica 21-24

v najmogočnejšem filmskem remek delu zadnjih let

Greta Garbo

kot kraljica srca

Charles Boyer

kot cesar Francozov

Grofica Walewska

Rezervirajte vstopnice!

Izpred obrtnega sodišča

Pournitev potnih stroškov

Ivan je bil zaposlen kot tesarski pomočnik pri ljubljanskem stavbeniku. Le-ta je gradil neko stavbo v Mariboru, kamor je poslal Ivana na delo. Tam kaj je Ivan delal tri mesece. Po končanem službenem razmerju je Ivan tožil stavbenika na plačilo odškodnine za 14 dnevno odpovedno dobo ter za povračilo stroškov, ki jih je izdal za vožnjo z vlakom iz Ljubljane v Maribor in nazaj. Tudi je, da ga je polir brez odpovedi in brez zakonitega razloga odsvolil. Pri razpravi se je dokazalo, da Ivan in še trije drugi njegovi tovariši niso kaj radi ubogali in niso upoštevali polirjevih odredb; ta jih je večkrat opominjal k redu, pa vse ni nič pomagalo. Nekega dne sta tožnik in njegov tovariš nepravilno žagala tram. Polir jima je rekel, da ne smeta delati škode in če bosta tako ravnila, lahko gresta. Ivan je takoj nato odvrnil: »Če je tako, pa grem, dafta mi izplačljni listek in knjižico.« Ivanu se je ta želja takoj izpolnila in se je odpeljal v Ljubljano. Sodišče mu odškodnine za odpovedno dobo ni priznalo, ker je smatralo, da je sam izstopil. Priznalo pa mu je stroške za vožnjo iz Ljubljane v Maribor, toda samo polovični vozni listek, kajti Ivan bi bil lahko šel v Delavsko zbornico, kjer bi bil dobil potrdilo za polovično vožnjo po železnici. Stroškov vožnje iz Maribora v Ljubljano pa sodišče ni priznalo; povračilo teh bi mogel Ivan le tedaj zahtevati, če bi bil vztrajal do končanega dela ali pa če bi ga bil stavbenik neopravičeno odpustil. Ivan se je proti tej sodbi pritožil, pa je pozneje umaknil pritožbo.

Poklicni šoferji in mehaniki. Šofersko društvo »Volan« za dravsko banovino v Ljubljani pripravljajo akcijo za zboljšanje šoferskega življenja, zato nujno rabi naslove vseh poklicnih šoferjev in mehanikov, uslužbenih v Sloveniji. Dosegli bomo uspeh le, ako bodo sodelovali prav vsi šoferji. Vsem prijateljem se bodo navodila poslala brezplačno. — Odbor »Volan«.

Za nov vodovod v Horjulu in Ljubogoni

Horjul, 13. aprila.

Ze z izdelanega načrta za vodovod, ki ga nameravajo izpeljati prebivalci Horjula in Ljubogone, je razvidno, da je za zamisel velikega pomena za omenjene vasi. Zbiralnik je predviden na izviru potoka, ki teče skozi vas Horjul in iz katerega rabi vodo sedaj vsa vas. Če pomislimo, koliko nečistih predmetov se v temu potoku opere, predno priteče voda do poslednjega posestnika na kraju vasi, je že iz higienskega razloga vodovod nujno potreben. Proračun za omenjeni vodovod znaša 400.000 din. Podpora iz javnih sredstev bi znašala 300.000 din, a 100.000 din bi krili interesi ali z delom ali pa z denarjem. Da se pospeši ta zamisel, se je ustanovil pripravljalni odbor, ki bo skušal načrt pripeljati do uresničenja.

Podutiški klanec bo spet oživel

Redkokdaj se na tem klanecu zbere toliko občinstva, kakor ravno na dan kolestarskih krožnih dirk, ki so vsako leto na tej progi. Pa tudi ni čudno, saj je zanimivo gledati, kako se v hudi konkurenci vzpenjajo kolešarji in z lahkoto — posebno prvorazredni — zmagujejo strmino in se potem spet spuščajo dalje po ovinkih ter skozi vasi, nadaljujo svojo vožnjo v dvoh, starih, omih ali celo več krogih, katerih vsak meri po 8 km. Ta zanimiva vožnja bo prihodnje nedelje, 24. t. m., ob vsakem vremenu. Najavljena je tudi močna hrvalska konkurenca v vseh skupinah in prav gotovo ne bo manjkala Prošinek, ki je lansko leto gladko pustil daleč za seboj naše najboljšje glavne dirkače. Nekaj dirkačev z Ljubljancem Lavrihom, prišpe tudi iz Belgrada. Vidi se, da stojijo kolešarji pred močnim nasprotnikom, ki mu bodo težko kos. Borbenost naših juniorjev pa je na višini in se ne boje konkurence. Cilj bo pri Martinčevi restavraciji, kjer bo tudi razdelitev nagrad.

Škofia Loka

Koprive se nekaj zaletavajo v našega župana zaradi nakupa škroplilnega voza. Dobro poznani pisec in risec izhaja sicer iz JNS, pa ima menda »Herderban« spomin, ker več ne ve, da je ta voz kupila uprava JNS s Šinkom Stevom kot županom in sicer za 23.000 din. Toliko zaradi jasnosti, na kom je krivica.

V Mestni ubožnici se je zgodila sprememba. S 1. aprilom so prevzele oskrbo č. sestre od čudodelne svetilnje od č. šolskih sester, ki so odšle. Poslovilni večer je bil zelo lep.

30 koles je razstavljenih vsako nedeljo pred trgovino Košman na Mestnem trgu. Kolesa so namenjena za gasilsko tombolo, dne 8. maja.

Slomskarji v Celje. Letošnje velikonocno zborovanje Slomskove družbe bo v torek po veliki noči, t. j. 19. aprila ob 11 dopoldne v kino dvorani hotela Metropol v Celju. Po prihodu ljubljanskega vlaka bo v opatijski cerkvi sv. mase s pejem. Dnevni red zborovanja je: 1. Pozdrav po predsedniku 2. Predavanje »Več Don Boskovega duha« našo vzgojilo: 3. »Ob 20-letnici našega šolstva« v Jugoslaviji; 4. Slučajnosti.

Veličasten prikaz najburnejše dobe svetovne zgodovine, dvig in propad velikega Napoleona, ljubezen in bo nesmrtni grofice Marije Walewske...

PREMIERA danes ob 21.15. uri!

Obisk na Stadionu za Veliko noč

Naši fantje se pripravljajo na mednarodni boj

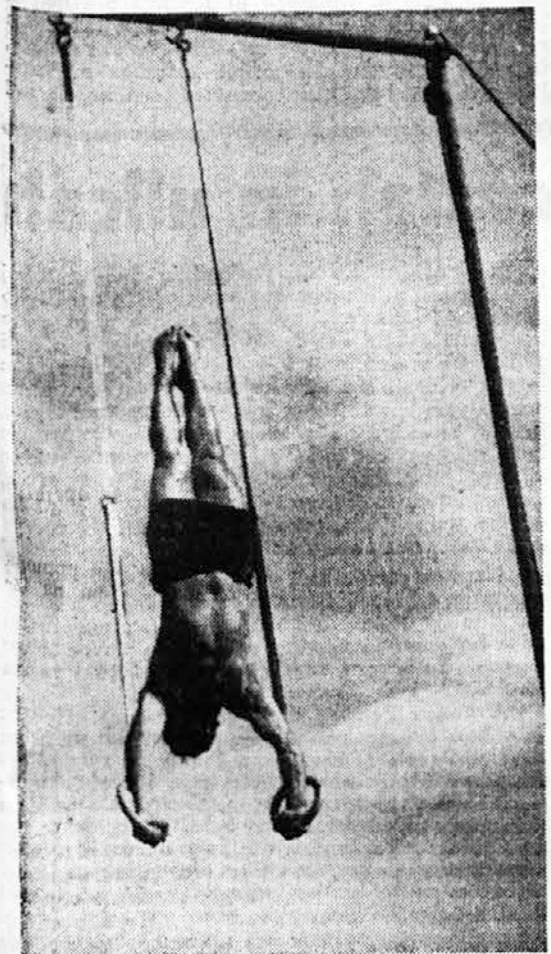
Ljubljana, 16. aprila.

Kaj menite, komu je bil namenjen ta naš obisk? Ne vem, če boste uganili! Nič ne škoduje, samo pri tej vrstici se itak ne boste ustavili, če mislite ta članek brati. In če se ne boste ustavili samo pri tej vrstici, ter z očmi skočili brat naslednji naslov, boste itak zvedeli, čemu nas je zanesla apostolska boga na tako daljno pot kakor je pot na Stadion. Gledat smo šli, kaj počno naši vrli fantje, ki se pripravljajo na veliki in važni mladinski tabor.

Zveza fantovskih odsekov, ta naša najmočnejša in najbolj slovenska (saj zajema s svojimi odseki prav vse slovenske kraje) organizacija, bo priredila v dne 26. do 29. junija letos mednarodni mladinski tabor, ki bo po vsem videzu doslej največja telovadna, pa tudi športna prireditve, kar jih je bilo od začetka do danes na jugoslovanskih tleh. In za to važno prireditev se naši tekmovalci pripravljajo z največjo vestnostjo. Žilica nam ni dala miru, pa smo jo mahnilo preteklo eredo popoldne pogledat na Stadion, kako se kaj naši najboljši pripravljajo. Dan sicer ogledu in vpogledu ni bil prav poseben prikladen, saj je večina naših najboljših telovadcev doma na deželi, odkoder lahko prihajajo na treninge le ob nedeljah, vendar nismo pogrešali prav ničesar, saj sta nam tehnični vodja telovadnih pripravljalnih odborov, g. Ivo Kermavner, in predsednik pripravljalnega odbora, g. Jože Hvale, postregla z vsemi informacijami, ki bi jih, če bi bili vezani le na avtopsijsko, sicer težko pogrešali. Tako pa smo dobili lahko prav izdaten in izčrpen pregled vsega do zdaj opravljenega in še nameravanega dela.

Spored prireditev

Ob dveh popoldne smo jo primahali po prašni čisti in po soparnem aprilskem solncu tja za Bežigrad k rdečemu, veličastnemu Plečnikovemu ozidju. Ta stavba je zares impozantna in ko bo njena ureditev do zadnje podrobnosti izvedena po zamisli našega mojstra, bo predstavljala stadion, kot ga srednja Evropa ne zmore. Ko stopiš skozi vrata, dobili lahko prav izdaten in izčrpen pregled vsega do zdaj opravljenega in še nameravanega dela.

Ročna stojka na krogih.

na tratu, obdana v pasu s tekališčem; s trate se vzpenja strmo pobočje, ki prehaja v raven rob. V pobočju in na precejšnjem robu je prostor za gledalce. Na zahodnem pobočju in deloma še na robu stoji zidana tribuna. Stadion lahko sprejme nad 50.000 gledalcev — in toliko, pa še več jih bo za časa te močnejše prireditve seveda tudi moral sprejemati. Za časa prireditve bodo na zahodnem robu, pa tudi drugod, postavljeni še razni provizorični objekti (sanitarna postaja, razni buffeti itd.).

Solnce je vroče — ali bolje rečeno — soparno pripekalo, ko smo jo pobrali od vrat proti ogorelim, mišičastim postavam, ki so stale ob orodju in opazovali druge, ki so pravkar izvajali težke vaje. Obrnili smo se takoj na g. Kermavnerja in g. Hvale, ki sta nam za naš list in za vas, ki boste ob praznikih laže našli čas kakor sicer med letom, povedala nekaj prav informativnih stvari. Stopili smo bliže k orodju, se zagledali malo po zidovih, na katerih že bujno raste divja trta in nanje mečejo sicer še skromno senco zelenice in visoke vrbe, pomislili malo, kako bi kaj začeli razgovor, da bi od vse te naše ekskurzije dobili največ »proleta«, potem pa naslovili na tehničnega vodjo telovadnih in športnih priprav, g. Kermavnerja, našega starega in preizkušnega društvenega in športnega delavca, tole vprašanje:

»Kaj mislite, g. Kermavner, katera disciplina bo na teh tekmovanjih nekakšna, kako bi dejali, prestižna disciplina? Katera zmaga bo po Vašem mnenju najpomembnejša?»

»Brez dvoma mednarodno prvenstvo posameznikov v dvanajsteterboju! Dvanajsteterboj obsega telovadne točke na vseh orodjih, dalje tek na 100 metrov, skok ob palici, met krogle in plezanje. Vse nastopajoče države bodo tod najbolj napela svoje moči.»

»Kaj pa bo še drugega obsegal spored tekmovanja na tem mladinskem taboru?»

»Na sporedu bo še mednarodno tekmovanje v lahki atletiki, dalje tekmovanje vrst, tekme mladcev za prvenstvo posameznikov, tekme članic v vseh, tekme za prvenstvo v peterboju in v mešanem šesterboju (orodna telovadba in lahka atletika), dalje tekme mladenc od dvanajstih do šestnajstih let ter tekme v odbojki. V odbojki bodo tekmovali moški, pa tudi ženske se bodo med seboj pomerile v tej disciplini. Kakor vidite, je spored tekmovanj na taboru zelo pester, pa seveda tudi zelo obširen.»

»Brez dvoma. Govorili smo pravkar o mednarodnem tekmovanju. Kateri narodi pa so se doslej odzvali povabilu Zveze fantovskih odsekov, kdo bo prišel na ta tabor?»

»Dostje! Vam lahko najavimo osem gostujočih držav. Svojo udeležbo so napovedali Francozi, Čehi,

Švicarji, Belgijci, Luksemburžani, Holandci, Poljaki in Američani.»

»Najtežje, pa tudi najčistnejše bo seveda tekmovanje v dvanajsteterboju. Kdo pav se trenira za ta nastop? Ali bomo v tej vrsti srečali kakšno novo, še neznanu imena?»

»Trije telovadci so doma z Jesenic; to so: Natlačen, Legan in Zeleznik. Iz Kranja je najmlajši brat Franc Kermavner, iz Ljubljane smo trije »starogardisti«, Hvale, Varšek in jaz, iz Dolskega je Janež, iz Borovnice je Turšič in tudi dva ali trije Celjani se pripravljajo za boj.»

Možje pri delu

S trave se je dvignil najmlajši tekmovalac, Janež. Takoj smo se obrnili nanj s prošnjo, da bi pomagal našemu peresu, čigar »specialiteta« nikdar ni bilo opisovanje orodne telovadbe. Rade volje nam je ustrege. Skočil je k prvemu orodju, k bradlji. V tem je pristopil seveda tudi naš slikarski gurnman, spretni fotograf, škofjeloški Janež, ki pa to pot v torbi ni imel škofjeloškega kruhka, ampak pravcato »Leico«.

»Kaj nam boste pokazali spretnega, g. Janež?»

»Ne vem, če bo kaj spretno. Poskusil bom toč pod bradljo z obratom do opore.»

»Te ga pri nas doslej še nihče ni izvajal«, nam pojasnjuje Hvale in Kermavner. »Na olimpiadi smo videli pri poljubnih vajah nekega Švicarja, drugače pa nikjer.«

Telovadcu se napno mišice in že izvaja telo to izredno težavno vajo, ki je vprav akrobatska. Prav toliko sile kot lahkote, moči kot prožne elegancije. Aparat škrtne.

Nova vaja, brez znakov utrujenosti vaja za vajo. Gledamo in med tem sprašujemo Kermavnerja in Hvaleta:

»Kdaj pa ste pričeli z intenzivnejšim treningom? Ali vadite že kaj dolgo časa?»

»Začeli smo novembra meseca. Prve čase smo vadili enkrat na mesec, decembra pa smo prešli že na rok štirinajstih dni. Zdaj vadimo skupno vsako nedeljo, sicer pa, kakor vidite, posamezni telovadci, ki imajo čas in priliko, prihajajo prav vsak dan, kadar ni dežja, na Stadion. Vsi ostali, ki stanejo na deželi, prihajajo ob nedeljah. Skupen trening, ki bo seveda vsakodnevno, bomo pričeli štirinajst dni ali pa tri tedne pred taborom, čigar začetek je določen na 26. junij. V teh telovadnih disciplinah bo na taboru nastopilo po naših računih okrog 500 do 600 telovadcev.»

»Kako pa je naša jugoslovanska vrsta kaj razporejena po starosti?»

»Najstarejši je Hvale, ki je star 42 let, najmlajši pa Janež, ki ma šele 24 let.»

Naša stara leva, ki sta tolikokrat navduševala s svojimi težavnimi in sijajnimi vajami široke ljudske množice, sta oba še vedno v polni svoji moči. Prav tako Kermavner kakor tudi Hvale, ki sta oba že v letih, v katerih ne pri nas, ne drugod telovadci več ne nastopajo, sta še vedno ohranila svojo svežost, saj sta tudi v letih, ko je po volji neuvidevnih in nasilnih članov režima, ki je med jugoslovanskem ljudstvu ostal v najslabšem spominu, še vedno vztrajno telovadila, ker ju ni hotelo miniti veselje. Da ju še danes srečamo v mednarodni vrsti, je vse pohvale vredno, hkratu pa tudi dokaz, da človek, ki vztrajno vežba, lahko tudi, ko je prešel najboljša leta, še vedno ohrani svoje znanje in spretnost.

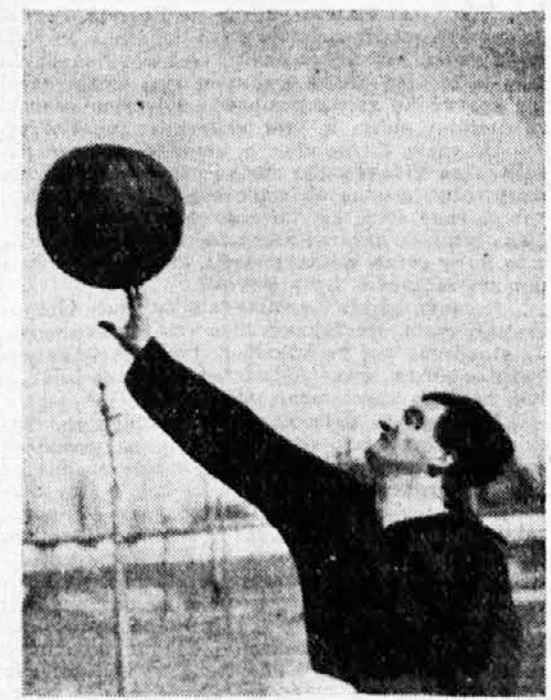
Naša stara leva sta še, kakor sta bila: tako na bradlji kakor na drogu in na krogih se še vedno počutita povsem doma. Mladi Janež je sijajen talent, ki ga čaka še prav lepa bodočnost. Že danes je izboren telovadec, v dveh, treh letih pa bo dosegl svoj vrhunec, ki bo zelo, zelo visoko. S škofjeloškim Janežem, ki pridno »ribari«, stojiva ob strani in gledava mišičaste postave, ki močjsko izvajajo vajo za vajo. Bočni premet na bradlji, premet iz nožne stoji nazaj na drogu, veletot s podprijemom, vzgledno eleganten, veletot naprej in plovni odskok, etoja na krogih, premet na mestu, izredno težavna vaja, vzmik v stoji, vzvlek v stoji, razpora. Vaja se vrsti za vajo, telovadci se kar ne morejo utruditi, midva, zaverovana radovedneža, pa ne nagledati.

»Kakšno pa je mnenje vas, telovadcev, ki imate za seboj že nešteto težavnih mednarodnih nastopov, na katerih ste se bili tolikokrat odrezali nad vse častno in na katerih ste imeli priliko, da ste od blizu spoznali znanje drugih narodov ter prečuli talentiranost mlajših moči, ki so tam nastopale, o našem telovadnem naraščanju?»

»Naša mlada telovadna »založa« je izborna, material, kot ga je dobiti le stežka še kje drugje. To našo mladino čaka zares še izredna bodočnost. Vedeti pa morate, da bo dozorela in se povsem izdelala — mislim v telovadnem pogledu — šele čez dve do tri leta; takrat bo dosegla vrhunec svojih možnosti. Toda tudi taka, kakršna je dandanašnji, je prav dobra in se ji zlepi an treba aramovati prav nikogar.

Tekmovalci, konkurenca, orodje

Tudi tuji tekmovalci imajo v svojih vrstah odlične moči, ki bodo odlično posegle v boj za prva mesta. Najresnejši konkurentje pa bodo na teh tekmah jugoslovanskim tekmovalcem seveda Francozi in Švicarji, ki so bili vseh disciplin precej izenačeni, posebno dobri pa na orodju in v lahki atletiki.

Vaje z medicinsko žogo.

tiki. Naši najmlajši za te težavne tekme seveda še nimajo tiste nujno potrebne rutine, ki jo zahtevajo mednarodna tekmovanja. Nekateri med njimi so nastopili v tekmah prvič šele zadnjič v »Unionu« na akademiji, ki jo je bila priredila Zveza fantovskih odsekov. Sicer pa imamo tudi mi v svoji sredi dva korenjaka, ki se bosta lahko šla kosat s komerkoli za prva mesta. To sta Varšek, ki je zdaj star tri in trideset let, in osemindvajsetletni, izborni Jeseničan Natlačen. Brez dvoma Vas bo zanimalo tudi, kdaj bo »Stadion« dobil moderno športno orodje, ki je za izvedbo takega tekmovanja neobhodno potrebno. Lahko rečem, da v najkrajšem času! Ali pa veste, koliko to športno orodje, ki bo namenjeno tekmovanjem v lahki atletiki, in telovadno orodje stalo? Ne? Si ne morete misliti? Prav čedna »vsočica« je: 85.000 dinarjev. Na ta način bo naš »Stadion« seveda najmodernejše opremljen z vsem športnim in telovadnim orodjem. V tem orodju bodo tudi moderne olimpijske zapreke, zapreke, ki so bile prvič uporabljene na olimpiadi v Berlinu leta 1936. Teh zaprek doslej v naši državi nima še nihče. Na našem tekmovanju pa bodo in to kljub dejstvu, da stanejo svojih 20.000 dinarjev. Tudi v tem pogledu bo naš mednarodni mladinski tabor brez dvoma daleč pred vsemi sličnimi tovrstnimi prireditvami, ki so bile doslej kdaj pri nas v Jugoslaviji.

Ura se je pomikala proti polčetrni popoldne. Telovadci so odšli v oblačilnico. Poslovali smo se od njih in stopili proti robu. Globoko doli so na zeleni trati trenirali lahkoatletci. Takoj smo zagledali značilno, mogočno Jegličovo postavo. Mladi fantje so tekli po progi, metali disk, skakali v višino in v daljavo. Tudi lahkoatletci se torej z vso skrbjo in pridnostjo pripravljajo, da nas bodo pred tujimi državami zastopali čim častneje, smo si dejali. Se nekaj časa smo se zamudili v pogovoru, potem pa nam je dolžnost spet zašepetala, da moramo nazaj v mesto. Ne neradi smo se poslovili od prijaznih ljudi in od prijaznega prostora. Le oskrbnik »Stadiona« se je napram nam držal nekoliko bolj osorno in čemerno. Pa mu menda vendar nismo bili pohodil in pomandrali kaj preveč tiste lepe, svetlo-zelene spomladanske travice? Pa brez zamere: beseda se nikoli in nikjer ni bila konj!

Velike priprave, velika udeležba, spored

Predsednik pripravljalnega odbora za to veliko prireditev je, kakor smo bili že omenili, gosp. Jože

Prosti premet nazaj iz nožne stoji na drogu.

Izza naših meja

Gibanje prebivalstva v Trstu in pokrajini z oziranjem na rojstva in smrti za mesec marec kaže sledečo sliko: rodilo se jih je v Trstu 326, v pokrajini pa 310; februarja pa se jih je rodilo v mestu 311 (januar 356), v pokrajini 189 (januar 187); umrlo je marca v Trstu 371, v pokrajini 136, a februarja 297 in 129; januarja v mestu 431, v pokrajini 149. Skupno se jih je rodilo marca 536, umrlo 507, februarja 500, umrlo 426, januarja 543, umrlo 580. Vidimo, da je razen januarja vedno večje število rojstev kot pa smrti. Vidimo pa tudi, da gre ta presežek na račun pokrajine in ne mesta, kjer je število smrti nad rojstvi.

Promet v Trstu v mesecu januarju je pokazal pobojšanje v primeri s prometom ob istem času lanskega leta, in sicer za 664.142 kv. To dejstvo navajajo tržaški gospodarski krogi kot uspeh nove trgovinske pomorske politike režima in smatrajo, da pomeni to tudi za nadalje dobro znamenje, čeprav je bil promet v decembru lani nekoliko večji. Celoten promet v januarju letos je torej znašal 4.196.012, lani pa 3.531.870 kvintalov. Vsekakor pomeni to število precejšen dvig prometa v Trstu, zlasti če ga primerjamo n. pr. z letom 1933, ko je znašal v istem času komaj 2.447.875 kvintalov. Zadnji dogodki v Avstriji pa so veselo upanje začasno nekoliko skalili.

Ponesreč se je pri delih v Doblarjih nad Gorico, kjer grade velike elektrarne, 24letni Emil Meden iz Avč. Moral je biti prepeljan v gorisko bolnišnico, kjer leži hudo poškodovan.

V »Arsli«, premogokopu, ki leži blizu Labina in kjer se nahajajo velike zaloge premoga, je bila v nedeljo fašistična slovesnost, katere se je udeležilo okoli 1.200 članov »Dopolavora« iz Trsta.

Zopet se je pripetila grozna nesreča z granato, ki je zahtevala kar dve žrtvi, in sicer dva kmeta iz Plav pri Gorici, nekega Rožiča Josipa in Zanuta Hermana.

Tržaško upravno oblasto je kaznovalo več istrskih kmetov, ker so prodajali vino, ki je vsebovalo več kisline, kakor je predpisano. Znano je, da se smejo v Italiji prodajati le vina, ki imajo dovolj alkohola in drugih sestavin. Kaj bi rekli v tem primeru naši evčvariki, oziroma tržaške stroge oblasti, če bi pokušale naš cviček in še kaj drugega.

Tržaška delegacija pri Mussoliniju. Posebna delegacija vidnih tržaških osebnosti in to tako političnih kakor tudi gospodarskih je odšla pred kratkim v Rim k predsedniku vlade Mussoliniju. Namen te delegacije je bil opozoriti Mussolinija na položaj Trsta z ozirom na priključitev Avstrije k Nemčiji. Trst je namreč s tem izgubil enega svojih najvažnejših izvoznikov, saj bo velika Nemčija sedaj krila predvsem vse svoje potrebe iz Avstrije, zlasti v stvareh, ki jih je prej Nemčija morala ku-

Hvale, tehnični vodja vseh športnih in telovadnih priprav pa g. Ivo Kermavner. Ker je že zdaj za ta mednarodni mladinski tabor pri nas v Sloveniji, pa tudi v ostali državi in drugod po svetu zanimanje izredno, bo za red in pravilni ter točni razvoj programa seveda moral skrbeti velik organizacijski aparat. V Stadionu bo brez dvoma za časa tekmovanja vsak dan čez 50.000 ljudi, predvsem Slovencev, toda tudi gostje bodo prišli s posebnimi vlakmi; seveda bodo vozili posebni vlaki na tabor tudi iz širne Slovenije in iz vse države. Francozi bodo prišli z enim posebnim vlakom, v katerem bo približno 500 ljudi, bratje Čehoslovaki pa kar s tremi, ki bodo pripeljali svojih tri tisoč udeležencev. Odseki, ki bodo skrbeli za vse nepregledne množice, ki se bodo za te dni zgrnile v naše belo mesto Ljubljano, delajo s »polno paro«. Ti odseki so razdeljeni takole: železniški, stanovanjski, prehranjevalni, propagadni, izletniški, sprejemni, rediteljski, dekoracijski, gradbeni odbor, odsek za vozila, kolesarski in jahalni odsek. Glavne tekme bodo v nedeljo, ko bo na »sporedu mednarodni dvanajsteterboj. Obvezne vaje bodo dopoldne, poljubne pa popoldne; v popoldne bodo lahkoatletske tekme ter tekmovanja v odbojki, dalje tekme v višjem oddelku za slovensko prvenstvo ter tekmovanja v odbojki, nato tekme v višjem oddelku za slovensko prvenstvo ter tekmovanje članic za prvenstvo posameznic. V torek se bodo pričele tekme v nižjem ter srednjem oddelku za slovensko prvenstvo, nadaljevala pa se bodo ta dan še tudi vse ostale tekme. V torek, dne 28. junija, popoldne pa bodo tekmovanja prekinjena; delo bo posvečeno skušnjam za glavni nastop, ki bo na praznik sv. Petra in Pavla, dne 29. junija. Dne 29. junija bo slavnostni spreved, nato sv. maša v »Stadionu«, popoldne pa bo prav tam glavni nastop, ki bo trajal najbrž več kot tri ure. Nastopilo bo nad osem tisoč domačih in inozemskih telovadcev. V teh dneh pa se bodo vzporedno vršile tudi tri telovadne akademije, v »Unionu« in v Narodnem gledališču. Ena bo mednarodna, ena bo akademija češkoslovaškega Orla, ena pa bo jugoslovanska. Mednarodni mladinski tabor v dne 26. do 29. junija letos bo doslej največja tovrstna prireditev v naši državi, večja kot je bila balkanijana v Zagrebu in tudi večja, kot je bil mednarodni sokolski tabor leta 1922, kjer je bila tudi inozemska udeležba znatno manjša, saj so od inozemcev prišla le tri zastopstva, Francozi, Čehi in Belgijci, ki so tekmovali z jugoslovanskimi Sokoli na ljubljanskih tleh.

V teh vrstah smo vam malo razkazali, kako teko priprave za naš veliki mednarodni mladinski tabor, opozorili smo vas na delo in na program ter na udeležbo. Brez dvoma bo takrat mesto Ljubljana doživljalo velike in sijajne dni, ki bodo v srcih in v spominu udeležencev še dolgo živeli kot nekaj nadvse lepega.

povati zunaj, a jih je Avstrija izvažala. Mussolini dal predstavnikom Trsta zadovoljujoče izjave in jih je pomiril. Ob tej priliki je celo obljubil, da bo mesto v najkrajšem času obiskal. Ker pa bo velika Nemčija rabila luke na Jadranskem morju in pride tu v poštev v prvi vrsti Trst, se bo v smislu prijateljskih odnosov med Italijo in Nemčijo to vprašanje kmalu in ugodno rešilo. Tako se bo razburjenje med Tržčani, ki je nastalo, kmalu pomirilo. Trst bo lahko postal, če bo šel razvoj normalno, kar je včasih bil, in se bo gotovo interes zanj povsod še dvignil.

Protituberkulozni dan v Italiji in pri nas. Fašistična stranka je tudi letos, kakor vsako leto, organizirala preteklo nedeljo po vsej Italiji protituberkulozni dan. Povsod so se pobirali prispevki, se prodajalo cvetje in razne značke. Lani so ob priliki tega dne nabrali n. pr. v državi 21 milijonov lir, samo v Trstu 229.000. Kakšen bo letošnji rezultat, se še ne ve in je treba počakati, da bo končana prodaja markic, kar se bo zgodilo šele ob koncu meseca. Vendar je znano, da so v Trstu nabrali pri dan nad 100.000 lir.

Nova krasna zgradba v Sežani »Duchi d'Aostas«. Dne 21. t. m. bo svečana blagoslovitev nove in veličastne zgradbe v Sežani, ki nosi gornje ime in bo namenjena za letne otroške kolonije. Zgradba, ki je bila dograjena silno hitro — s fašistično hitrostjo, pišejo časopisi — stoji tik borovega gozda na višini. Zidana je vsa iz belega kamna in ima tri nadstropja ter lahko sprejme 325 otrok, ki bodo imeli tu vse ugodnosti. Na vrhu nad stavbo bo stal velik napis »Dux«, ki se bo ob svečanih prilikah razsvetljeval in bo viden daleč naokoli, med drugim do slične zgradbe v Danah, ki ima tudi tak napis. Vrše se še zadnje priprave za svečano otvoritev.

Prihranki delavcev, ki služijo v Abesiniji, so znašali v marcu, in sicer za one delavce, ki so iz tržaške pokrajine, 192.063,55 lir. To vsoto so tudi prejeli njihovi svojci. Vsega skupaj so ti delavci do sedaj poslali domov od svojih prihrankov 5 milijonov 755.095,55 lir, in sicer le v naše pokrajine.

Tekač je prišel k svojemu šefu in ga prosil za dopust, češ da mu je stara mati umrla.

Šef: »Ti, fantič, kolikor se vem spominjati, je to že tretja stara mati, ki ti je umrla.«

Tekač: »Ni za pomagati, gospod šef, ko se pa moj ded vedno zopet znova oženi.«

Visoko naložen tovorni avto se je ustavil pred trgovino. Šofer je izstopil ter zaklical spremljajočemu pomagatu na avtu: »Hej, Jaka, vrzi mi doli tisti zaboj, na katerem stoji: Previdno, steklo!»

OUZD - merilo našega gospodarskega stanja

Ljubljana, 16. aprila. Pred nami leži obširno, v vsakem, zlasti upravno - tehničnem in statističnem pogledu vzorno sestavljeno poročilo o računskem zaključku ljubljanskega Okrožnega urada za poslovno leto 1937. Računski zaključek OUZD vsebuje izključno samo bolniško zavarovanje na področju tega urada. Poročilo samo poudarja zlasti, da je bilo preteklo poslovno leto 1937 v znamenju važnih, socialopolitičnih reform, ki so tehnično in gospodarsko močno vplivale na razvoj in ustroj vsega poslovanja. Računski zaključek ne vsebuje podatkov o neugodnem, invalidnem in starostnem zavarovanju, ker te računske zaključke sestavlja Osrednji urad za zavarovanje delavcev.

Povečanje poslov

Uvedba zavarovanja za onemoglost, starost in smrt, dalje uredba o najmanjših medzad, zvišanje doklad za Borzo dela in svrhu povznanja podpora brezposelnim, vse te spremembe pomenijo za ljubljanski OUZD povečanje poslov. Znano je, da so bili v ta namen uradniki posebej angažirani, da so uredili vse zadevne akte in arhive. Zlasti je bila uprava OUZD obremenjena z uvedbo starostnega zavarovanja. V zvezi s temi reformami so se precej zvišali prispevki in doklade, ki jih OUZD predpisuje za vse vrste zavarovanja. Zavarovanje je lani doživelo velik razmah.

Naraščanje zavarovancev

Naraščanje poslov pri OUZD se je lani zelo pomnožilo. V preteklem letu pa je opaziti tudi veliko naraščanje števila zavarovancev, dalje dvigovanje zavarovane mezd in zanimiv je tudi stalež bolnikov. Povprečno število zavarovancev je lani znašalo 94.495, predlaskim 85.917. Zaposlenost delavstva je bila preteklo leto povoljna, osobito v tekstilni industriji, dalje v gozdarsko-lesni industriji in pri gradnjah nad zemljo. Povprečna dnevna zavarovana medza je lani znašala 23.51 din nasproti 22.57 din v letu 1936.

Dohodki in izdatki

Zaradi višjega števila zavarovancev in povprečne zavarovane mezd so oohodki OUZD lani za 5.500.000 din višji kot v letu 1936. OUZD pa je lani izplačeval tudi višje podpore v obliki podaljšane podporne dobe nad 26 tednov. Te podpore je urad izplačeval iz skromnih rezerv in iz likvidacije bivših nosilcev obveznega zavarovanja na področju OUZD v Ljubljani. Skupni dohodki so lani znašali 48.409.000 din, izdatki pa 48.640.000 din. Imovina urada je koncem lanskega leta znašala 40.598.000 din.

Velike so obveznosti urada, ki znašajo koncem leta 40.649.000 din. Dejstvo je, da se pri nas dobrine zakona iz leta v leto vedno bolj črpajo. V tem je, kakor poudarja poročilo, izražen višji standard našega delavca in nameščena, ki imata v pogledu na življenjske prilike in sprčo 50 letnega obstoja socialnega zavarovanja višje potrebe in zahteve. Za poslovno leto 1937 znaša pri ljubljanskem OUZD poslovni primanjkljaj 50.927 din.

Zaposlenost povoljna

Poročilo dalje med drugim ugotavlja, da je bila zaposlenost lani zelo povoljna. Veliko zaposlitveno možnost zlasti izkazuje sledeče industrije: tekstilna industrija za plus 1784, gozdno-žagarska plus 1692, gradnje nad zemljo plus 1445 itd. Značilno je, da nobena industrija ne izkazuje znatnejšega padca. Večji letni padec izkazuje edino papirna industrija, in sicer minus 132. Razmerje med številom moških in ženskih zavarovancev se je preteklo leto prvič od obstoja OUZD naglno k normalni, to se pravi, da pada število ženskih zavarovancev, nasprotno stalno raste število moških zavarovancev.

Kakor prejšnja leta je urad tudi lani zelo občutno trpel na pomanjkanju gotovine. Razgibanost v gospodarstvu, ki je tako očitno prila do izraza v naraščanju števila zavarovancev, ni pospešila dotoka gotovine. Urad se je moral tudi lani stalno boriti za denarna sredstva.

So primerni ukrepi proti neplačnikom?

Poročilo o računskem zaključku za preteklo leto vsebuje še marsikatero, za naše gospodarske in socialne prilike prav zanimive podatke. Za enkrat se dotaknemo samo vprašanja točnega plačevanja zavarovalnih prispevkov. Poročilo samo poudarja, da vzbujajo posebno pozornost med aktivni nenormalno visoka postavka neplačanih premij ali po domače prispevkov od strani raznih delodajalcev in podjetij. Ta postavka je že davno prekorajčila najvišjo dopustno točko. Zanimivo je v poročilu poglavje o izterjavi zaostalih prispevkov. K temu poglavju bi si dovolili skromen komentar, da bi bile potrebne gotove, mogoče tudi kazenske sankcije proti onim podjetjem, ki inkasirajo od svojih delavcev na nje pripadajoče zneske, a jih nočejo redno in pravilno odposiljati uradu. Ali ni mogoče poverba? Neredno plačevanje prispevkov povzroča uradu velike tež-

koče. Ne samo, da je zaradi nerednega dotoka denarja ogrožena likvidnost urada, povzroča prisilna izterjava poleg velikanskega administrativnega dela še zelo velike stroške. Dejanski stroški izterjave znašajo na leto nad 1 milijon dinarjev. Nasprotno znašajo povračila iz naslova izterjalnih stroškov komaj eno četrtino tega zneska. Ako upoštevamo še stroške in pose, ki jih morajo v zvezi z izterjavo opravljati politične oblasti in sodišča, se ta znesek podvoji. Poročilo priznava dalje, da je res, da je bil nerednemu plačevanju prispevkov kriv

„Prav bistre sem glavje, pa žlice mam navje“

Ljubljana, 16. aprila.

Menda v Sloveniji ni bolj širno znanega kraja kot je Ribniška dolina. Ne samo »süha« in »lančena roba«, tudi posebne karakterne lastnosti ribniških rojakov so na velikem in zasluženem glasu. — Marsikak pisatelj si je sicer privoščil kakšno modro, ki ni bila modra, ampak je glavo pokazala v smešni luči. Znano se zgodbe o Ribničan, ki je nataknil oslu zelene očali in mu dal klaje iz trsak ter oblačen namesto trave, dalje ona o možu, ki je iskal pipo, pa jo je imel v ustih, potem razne anekdote Ribničana v mestu in na potovanjih, svetniške zgodbe, kjer je Ribničan pri zaobljubi goljufal ali vsaj poskušal goljufati: pravi gozd raznih izmišljenih »stori«, ki naj bi te naše bistre rojake prikazale kot omejenice ali prekanjence, katerim se ob koncu njihove zamisli vselej sprevačajo v nerodnosti in neuspehe. Ranjki pisatelj Milčinski je imel prav mnogo tovrstnega »ribniškega« blaga za bregom. Pa tudi drugi javni in privatni možganski delavci so zvesto prinašali svoj obolus na oltar »ribniškiadi«. Prav nič čudnega, če se je v ribniške zgodbe sčasoma ukradlo tudi prav mnogo raznih anekdot, katere so bili zagrešili povsem drugi rojaki; vsak se je trudil, da bi posvečil svoj dovtip, ki je bil morda sicer dober, toda star kakor zemlja, na ta način, da bi ga »ponašile in ga obehil seveda — komu — Ribničanom za klobuk. Nič čudnega ni tedaj, da so ribniški dovtipi tekom časa tako mogočno naraščali ob obilnem tujem blagoslovu.

Kakšni pa so Ribničani zares

Slovenci se v splošnem ne moremo hvaliti, da bi bili bogve kako obdarjeni s smislom za humor. Saj se nam že človek, ki pogreva stare dovtipe in — kakor pravimo — o priliki »peštuje orangutanec« ter v družbi »poka hece«, zdi od sile duhoviti in »vismohar« po božji volji — pa le za malo časa. Kmalu ga začnejo znanci gledati kot neresnega človeka, začno si o njem izmišljati razne anekdote, ki ga smešijo in spravljajo ob veljavo. Preveč tigi in zapeti smo Slovenci, da bi utegnili uspevati med nami humor. Morda smo tudi obdarjeni v obilni meri z neko »čednostjo«, ki ji pravimo nevoščljivost. Podjetni ljudje pri nas kaj naglo postanejo kamen splošne ter tarča pohujšanja in zlegodovanja; in že opravljamo take ljudi na vse kriplje in konoplje. Po majhnih deželah je seveda v »brihtnosti« in merodajnosti vodilni arbitrer elegantiarum malomeščanska inteligencija, ki je izšla iz majhnih razmer, morda celo z dežele ter je pripravljena za takojšnje sramovanje nad svojim nizkim poreklom; dviga se v nedostopne višine, se zaperja in plava v občutju nedosegljive zvišenosti, na ta način skrbno pazilja, da ne bi začel kdo dvomiti v njen visoki položaj in čiste roke. Pri tem je važna seveda tudi zgodovina, pri nas zlasti časi tako imenovane »jare gospode«, ki je bila le napol slovenska, ker se je čisto, da bi napredovala v veljavi, z bolesto skriviljenim hrbiščem sličila nemški in hitela zatrtjati, da je kmet robot, neumen in smešen. Slovenski kmet je v splošnem močno konservativen, navezan na grudo in ne razmišlja preveč o spremembah in novih možnostih; zanima ga predvsem zemlja, polje in gozd, oranje, žetev, košnja, vreme. Ribničani pa so bili tej jari gospodi že od nekdaj trn v peti, saj so kazali povsem druge lastnosti, podjetnost, preveljnost in bistroumnost, ki jim jih niso vtolkli in s šibo vbiili šolmaštri, ampak so bile po prirodi lep dar božji. Zato so si malomeščanski »dovtipni« duhovi tudi, nekateri vede, drugi pa nevede za to svojo nevoščljivost in škodoželjnost — podzvestno, začeli izmišljati najrazličnejše anekdote o teh naših bistrih rojakih. Te anekdote naj bi Ribničane osmešile.

V resnici pa so Ribničani morda najbolj nardarjeni naši rojaki. Kaj kmalu so že prišli na misel, da bi bilo dobro, če bi jim poleg izkupička, ki so jim ga prinašali pridelki v poljedelstvu, padel še postrani kak božjak v možniček. In začeli so kakor pravi njihova širna naše ožje domovine in še preko njenih meja dobro znana pesem, delati »žlice vsake sorte, kar s'jeh ranku zmislit moute, ribežne žed skatele, pa tuid kuhavence«. Mojstri so postali »od žlice, čebru, keblu, keblu«. Pa tudi razne latvice, sklade, vrčke in drugo lončeno posodo so začeli izdelovati in z njo hoditi okrog po svetu. Marsikdo je

splošno neugodni gospodarski položaj in izredno slabe razmere na denarnem trgu. Po živahnem razmahu v vseh gospodarskih in industrijskih panogah sodeč so se te razmere znatno izboljšale, toda kljub temu zaostajajo delodajalci s plačili prav tako, kakor v dobi najhujše denarne krize. Prav prisilno izterjavanje (politične in sodne eksekucije) pa povzročajo med delodajalci veliko nerazpoloženje.

Za koncu naj omenimo, da izkazuje prav postavka »dolžniki-delodajalci« pri uradu velikanske milijone. Delodajalci dolgujejo uradu na prispevkih znesek 26.998.785 din. V tem znesku so zapopadeni neplačani prispevki za slučaj bolezni, za slučaj nezgode, onemoglosti, za starost in smrt ter doklade za Delavsko zbornico. Urad pa izkazuje napram delodajalcem še regrese in obresti v znesku 1.107.853 din.

Taka je za enkrat slika gospodarskega položaja OUZD in naših krajev!

»ograje zob« ušla nepotrebna »duhovitost«. Tudi najmanjši prodajalci »sühe« in »lančene robe« imajo — kakor pravi pesem »sprou dobro sreje, jezičke pa dovugje«. Rojaki s »süho« in »lančeno robo« so v resnici pravi možakarji na mestu.

Rešetarji in lončarji v Ljubljani

Skoraj vsak dan zagledaš kje na ulici fanta ali moža, ki nosi košaro, v kateri ima razne žlice, kuhališce, »pipece«, lesene nože in podobno drobnarijo. Svoj čas smo tudi na mestnih ulicah še srečavali pošasti štoklajškega možaka, ki je nosil na hrblu nekaj stol in na tem stolu čvrsto pritrjeno pravo visoko goro rešet. Njegova palica je enakomerno udarjala po tlaku in dajala takt pri hoji. Rešetar pa prav tako izginja in nehava biti obiskovalec našega mesta kakor njegov po načinu nošnje prav podobni drug, piskrovez. Oba sta svojo robo ponujala za enakimi, za tegnjemili in otočno polpočim glasovi. Dandanašnji Ribničani prodajajo večinoma le še razno leseno drobnarijo in lonce.

Pred prazniki

Navadnih dni teh rojakov iz simpatične ribniške doline še ne vidimo toliko in nanje zato tudi ne utegnemo poslati posebno pozornosti. Drugače pa je pred prazniki in to zlasti pred velikonočnimi. Tedaj pa jih pride vsako leto kar precej. Lončarji in rešetarji (seveda so rešetarji vsi, ki izdelujejo »süho robo«, pa čeprav ne tržijo prav z rešeti, ampak bolj z drobnarijo) se pojavijo na ulicah našega mesta v opaznejšem številu. Rešetarji prodajajo svoje blago res prav poceni. Kaj mislite, koliko stane »pipece«? Saj poznate »pipece«, kajne? In ker ga poznate, veste, da je bilo zanj treba precej dela in truda! Nič več ne stane kakor dinar! Neverjetno, kajne? Ali pa kuhališca? Dinar in pol, prav velika pa po dva dinarja! Leseni noži in žlice po dinarju, prav tako tudi raglje, orodja, ki ga Veliki teden posebno radi kupujejo otroci in ki ta teden tudi res še prav zadovoljivo »gre«. Lončarji pa ponujajo razne latvice, sklade in skladike, lončke in lonce, vrče in ta teden zlasti »modlje«. (Moški najbrž ne vedo, da je modlja lončna posoda, v kateri se peko potice, — zato jim to povemo na uho.) Za te predmete se gibljejo cene takole od pet dinarjev naprej. »Modlje« pa nihajo — kakor so pač velike — večinoma med desetimi in petnajstimi dinarji. Rešetarji in lončarji pravijo, da letos kar še za silo gre zaslužek. Ali se tem nizkim cenam sploh še pravilno reče zaslužek, če upoštevate trud, ki je bil potreben za izdelavo teh predmetov? Kaj pravite? Menimo, da ne!

Po ljubljanskih cestah in ulicah

Ljubljana, 16. aprila.

Med najtežjimi vprašanji ljubljanskega mesta so ceste in zato čujemo tudi največ pritožb zaradi blata in prahu. Toda ta nezgodovitost je samo sezonska ter se ponavlja vsako zimo in vsako poletje, odkar pomnimo. Srečne so bile prejšnje občinske uprave, ki so dobile v roke težke milijone kaldrminskega fonda! Namenjen je dovoznim cestam k carinarnici. Ta pojem je pa mogoče razširiti po znanem pregovoru, da »vsaka etezica pripelje te v Rim«. Tako so prejšnje uprave ljubljanske mestne občine iz tega fonda sezidale veliko carinarnico in tlakovali njeno obsežno dvorišče ter postavile tudi stanovanjsko kolonijo za carinske uslužbence. Nadalje so bile tlakovane Vilharjeva, Smartinska, Masarykova, Bheiwelsova, Miklošičeva, Resljeva, Gosposvetska in Celovška cesta tja do mestne meje. Ker je vse to veljalo okrog 25 milijonov, je bil kaldrminski fond znatno premajhen in je bilo treba najeti še 13 milijonov posejila, ki se sedaj odplačuje iz dohodkov kaldrminskega fonda z anuiteto čez 1 milijon dinarjev. Toda prišli so časi gospodarske krize, ko so carinski dohodki jeli padati in padati. Sicer dohodki iz carin spet polagoma rastejo, vendar pa bomo morali še čakati, da odplačamo z njimi ves dolg, čele nato se bomo spet lahko poslužili tega vira dohodkov za ureditev naših cest.

Poleg te težke zapreke pa ovira ureditev ljubljanskih cest tudi še dejstvo, da smo pred priključitvijo okoliških krajev imeli le okrog 266 km cest, dočim jih ima sedanja uprava 407 km. S to priključitvijo okoliških občin je sedanja občinska uprava prevzela tudi 141 km cest, ki je bilo med njimi še precej cest drugega razreda. Za te ceste bivša občinska uprava ni skrbela, ker so morali za te ceste skrbeti zasebniki, a nekaj cest je tudi državnih, za katere ni dolžna skrbeti občina, navzlic temu pa lete očitki zaradi njih tudi na občinsko upravo. Če bi torej ljubljanska hotela urediti ali modernizirati svoje ceste, bi morala dvigniti proračun in s tem tudi davščine. Ker zaradi preobremenitve svojih občanov z davščinami nikakor ne more zvišati proračuna, bomo morali še čakati, dokler se ne zvišajo dohodki iz carin in se sploh zboljšajo gospodarske razmere našega mesta.

Navzlic vsem tem odločujočim razlogom pa sedanja uprava prav mnogo stori za zboljšanje cest.

Ter za pripravo novih del, ki jih zahteva nagla rast velike Ljubljane. Dogovorno s sosednimi občinami in banskno upravo pridno pripravljajo regulacijski program in usklajajo osnovo za ureditev celotnega mestnega ozemlja in tudi sosednje okolice po načelih sodnega urbanizma. Ti načrti segajo prav daleč, saj se lahko spomnimo, da so arhitekti svetovlasi zidane nove velike bolnišnice na Trati nad Dravljami, pod Šmarno goro in na Posavju. Pri regulacijskih načrtih sodeluje z vso ljubeznijo do rodnega mesta naš neprecenljivi mojster Plečnik, ki nam je idealno uredil predvsem svetokriški okraj ter nas vedno znova preseneča z lepšimi osnutki za ureditev mesta in tudi njegove zelene okolice.

Upravna lirske ulice in otvoritev njenega podaljška na Vidovdanske ceste je že gotova. Za vse mora izdati mestna občina okrog 450.000 dinarjev, kar pa rada stori, ker bo z novo zvezo razbremenjena tesna in nevarna Sempetrka cesta, hkrati pa s to novo zvezo središča mesta in izhodnega dela dobimo več novih, lepših stavb.

Na novo odprta Kersnikova ulica zveže Gosposvetsko cesto, Dvořakovo ulico ter Tyrševo cesto, da skrajšamo pot na kolodvor. Treba se je še pogoditi z nekim sosedom, vendar je upanje, da bo tudi ta ovira sporazumno odstranjena.

Mesto se že dalje časa pogaja tudi z uršulin-skim samostanom zaradi pridobitve za podaljšek Subičeve ulice potrebnege sveta. Subičeva ulica bo podaljšana prav do Selenburgove ulice in Kongresnega trga ter bo zvezala Tivolski park z Zvezdo, zato pa tudi prav znatno razbremenila Prešernovo ulico in Aleksandrovo cesto. Ko dobimo še krasotni Južni trg med Selenburgovo, Prešernovo in Wolfovo ulico ter Kongresnim trgov, bo podaljšana tudi Knafjeva ulica čez ta trg, ki postane nadvse reprezentativno osrčje mesta, da dobimo tako novo zvezo Marijinega trga s Selenburgovo in Knafjevo ulico, Bleiweisovo cesto in Tivolijem. Ta zares paradni trg, ki naj bi bil okrog in okrog obdan z arkadami in enotnimi fasadami, je popolnoma skle-

njena stvar ter lastniki poslopj in dvorišč takoj lahko prično z zidanjem novih poslopj in ureditvijo novih front. Lastniki velikega načrta gotovo ne bodo zavlačevali, ker to zahteva povečana in tudi podvojena rentabilneta njih posestev, ker hiše dobe še drugo fronto na zelo frekventiranem in velikim prireditvam namenjenem trgu, ki bo pa tudi miren, ker na njem ne bo voznega prometa. Gotovo se bodo na tem trgu osredotočile predvsem kavarne in druga gostinska podjetja ter najboljše trgovine. Kakor sedaj beneške prokuracije privlačijo mirnega oddiha željne goste, tako bo tudi Južni trg glavna privlačnost domačinov in tujcev.

Nameravano je tudi podaljšanje Kotnikove ulice, da bo tekla od Ledine čez Slomškovo ulico za plinarjo tja do Masarykove ceste. Tako podaljšana ulica bo posebno ugodno vplivala na dovoz k tovrstnemu kolodvoru, odprla bodo pa tudi prav velika stavbišča.

Ureditev Zaloške ceste in njena razširitev je že v delu. Pri tem pa moramo omeniti tudi, da je na Sv. Petra cesta že zavarovan hodnik ob soteski pri Jernejevi hiši. Ze enajsto leto teče, odkar ljubljanska občina žaga to zapreko na Sempetrski cesti in trije ljubljanski župani so si belili glavo, dokler ta trdovratna ovira naposled ni odstranjena. Uvedeno je razlastitveno postopanje in tudi ta nevarna soteska bo po tolikih zavlačevanjih vendar odpravljena na splošno zadovoljnost. Na Zaloški cesti bo pa razširjen tudi prelaz čez železnico, kar bo vse skupaj s prelazom vred veljalo 150.000 din.

S primeroma majhnimi stroški bo pa dosežen velik učinek, ko bo podaljšana Suvoborska ulica. Vodovodne ceste do Jernejeve ulice v Šiški. S tem podaljškom bosta zvezani Tyrševa in Celovška cesta po najkrajši poti. Prav potreben je na tem podaljšku tudi nov prehod čez železniško progo na Jernejevo cesto v Spodnji Šiški. Parcelacija je že urejena in bo ves potreben svet v kratkem last mestne občine, da bo nova zveza med Stožicami in Šiško gotova že letos.

Zlasti zaradi velikega tovrnega prometa iz opekarn v mesto in okolico je bilo potrebno tudi razširjenje in ureditev ceste na Brdo. To cesto že delajo z rednimi proračunskimi sredstvi, predvsem pa z brezposelnimi, da mestna občina tako lajša tudi bedno socialno stanje svojih najpotrebnejših občanov. Podaljšana bo pa tudi Cesta VI. v Rožni dolini proti viški koloniji Stan in dom, kjer bo zgrajen tudi nov mostič čez Gradaščico. Vse je že v delu in bo veljalo 75.000 din. Vičani in Rožnodoelci, prav tako pa tudi mestni sprehajalci bodo prav veselji nove ceste, ki bo pri mestni vrtnarji ob železniški progi zvezala Cesto v Rožno dolino in Cesto na Rožnik s Tivolijem, kjer je bilo igrišče Atene. Tudi to cesto delajo brezposelni.

Cankarjevo nabrežje dobi hodnike že letos, a ko bo Mayerjeva hiša onkrat ljubljanske gotova, bo tlakovana in urejena tudi Wolfova ulica. Prav tako bo s kockami tlakovan tudi prostor pred cerkvijo Srca Jezusovega med Vidovdanske ceste in Metelkovo ulico ter so kocke za to delo že pripravljene na Taboru. Vse skupaj bo veljalo 130.000 dinarjev. Tudi na Novem trgu bodo najprej napravljene široki hodniki po načrtu, ki se v bistvu naložila na krasni osnutek ureditve Novega trga z ornamentalnim tlakom po zamisli mojstra Plečnika.

Poleg te omenjenih del iz fonda za brezposelne delajo tudi poti po Šiškem vrhu in Rožniku od hotela Tivoli mimo francoskih okopov na Drenčkov vrh ter okoli in okoli Rožnika, da ljubljanci dobe spet prijetna sprehajališča z lepimi razgledi. Popravljajo tudi pot na Golovec od Doenjskega mostu do vrha, da bo boljša in položnejša ter bo zato Golovec pristopen tudi priletnejšim ljubljancem. Po načrtih prof. Plečnika so že urejena in zasajena nabrežja ob regulirani ljubljanski in Gruberjevem kanalu ter na Špiči. Za rimskim zidom bo gotov prav tep nov park, ki bo zaradi zavetne in sončne lege vedno poln živahnega drobiža. Dela, ki smo z njimi ohranili znamenitejši spomenik stare Emone in rimskemu zidu dali tudi primeren okvir, bodo gotova že čez teden dni. Popolnoma preurejajo tudi park na Trg kralja Petra pred justično palačo, ki dobi diagonalne poti za bližnjico pasantom. Na vseh koncih mestnih nasadov, da bo ljubljana vsa s cvetjem okrašena praznovala Veliko noč.

Kaj bo z gradnjo mlekarske šole v Skofji Loki

Na banski upravi v Ljubljani in pri samem banu se je mudila te dni deputacija odbora za nakup zemljišča, ki ga je bilo odobrilo ministrstvo. Zemljišče je v Stari Loki in je namenjeno za gradnjo nove velike moderne mlekarske šole. V vsej stvari so nastale težave. Zgodilo se je namreč, da česar smo se že prav od začeta bali, namreč, da bodo sedanji lastniki parcel stavili previsoke cene, katerih občine in zadrage, ki morajo zemljišče kupiti, ne bodo zmogle. Ker strokovnjaki zahtevajo odkup sedmih hektarjev sveta, lastniki pa zahtevajo za vsak kvadratni meter po 10 din, kar je za večino parcel tega zemljišča odločno preveč. Za odkup zemljišča bi bilo tako potrebnih 700.000 dinarjev. Občine in zadrage pa imajo na razpolago le 500.000 din. Vsa zadeva je sedaj približno takale: ali sedanji lastniki zemljišča zemljiščem znizajo ceno od ca. 10 din za m² na ca. 7 din za m², ali da bo dovoljen nakup mesto 7 ha zemlje le 5 ha, ali da se zemljišče nakupi ločeno in sicer

nekaj nad 4 ha imenovanega zemljišča (bivše Strahlovo posestvo) ter nekaj pod 3 ha zemljišča g. Dolenca Franca nad električno centralo (bivša gozdna drevesnica, tu bi bil svet cenejši) ali pa končno, da mlekarske šole pri nas sploh ne bomo zidali, ter bo pozidana drugje, kjer ji ponujajo vse potrebne ugodnosti.

Prej omenjena deputacija je torej posredovala v Ljubljani v tem smislu, da naj bo dovoljen nakup sveta ločeno, ali pa, da bo nakup obsegal samo 5 ha namesto 7 ha. Ker pa sta tide dovoljenji kaj malo verjetni, apeliramo na vse lastnike prvega zemljišča, naj ne stavijo nespremenjenih cen, katerih zadrage in občine nikakor ne zmorejo. Uvidijo naj ogromne koristi, ki jih bo imel od tega zavoda ves okraj, največje pa oni sami. Na banovini je bila izražena želja, da naj bi Skofja Loka postala nekakša mlekarska centrala za vso Gorenjsko, njena mlekarska šola naj bi bila vzgled vsej državi. Ločani smo že velikokrat po točki zvonili, skrbimo, da nam še sedaj ne bo treba.

Šport v Ameriki:

Od otroka do svetovnega rekorderja

Premoč Amerike v vseh športnih panogah je nesporna. Amerikanci vsako leto znova presenečajo ostali svet z novimi atleti, katerih imena so bila še pred kratkim nepoznana in ki stopajo v vrste svetovnih rekorderjev. Dejstvo, da imajo Amerikanci ogromno število športnikov, nam ne more dovolj jasno pojasniti uspehov, ki jih Amerikanci dosegajo v športu. Lažje si to razložimo s skrbnostjo, s katero goje šport v Ameriki. Ameriški atlet se bavi s športom od prvih dni otroškega vrta pa do zadnjih izpitov, ki jih polaga na univerzi. Na razpolago so mu trenerji in vsi moderni pripomočki.

Vloga šole v športni vzgoji

Vse ameriške šole na vzhodu in na zahodu in vsa ameriška vzgojalšča od otroškega vrta do univerze, presenečajo s krasnimi športnimi napravami. Večina šol in vzgojalšč v Ameriki je privatna last in zato se morejo te šole že desetletja boriti z ostro konkurenco. Šport je v teh šolah dobrodošlo propagandno sredstvo, ki privablja nove učence. Tako si lahko razložimo, zakaj se ameriški otroci, pa bodisi dečki ali deklice, že v najbolj rani mladosti začno baviti s športom. Že s šestimi leti vstopajo ameriški otroci v svoje šolske športne klube in si pripno na svojo športno obleko znake svojega kluba. V Newyorku samem je okoli milijon šolarjev, ki se dnevno bavijo s športom pod strokovnim vodstvom trenerjev. V tem osem milijonskem mestu so v zadnjih letih podli cele dele mesta, da so dobili dovolj novih športnih prostorov. Vsak tak športni prostor obišče dnevno do 2500 dečkov in deklic. Športna vzgoja je poverjena diplomiranim športnim učiteljem in učiteljicam, ki se za to usposobijo s štiri letnim strokovnim študijem na univerzi. Ti športni učitelji vodijo nad vsakim učencem točno evidenco uspehov. Le majhen je odstotek onih otrok, ki zaradi zdravškega nasveta ne vadijo obveznih športnih in telovadnih vaj. Kako zelo znajo Amerikanci razviti čut za tekmovalnost, se vidi po tem, da prirejajo skoraj tedensko tekme med posameznimi razredi, solami in mesti. Zmagovalci so vedno objavljeni v časopisju.

Že v rani mladosti se Amerikanci nauče spoznati pomen masaže, mrzlih in toplih kopeli in obsevanja.

Središče zanimanja je lahka atletika (plavanje). Za plavanje je v celi državi napravljeno velikansko število bazenov. V Ameriki je procentualno morda prav toliko pokritih plavalnih bazenov kot v Srednji Evropi nogometnih igrišč. V Hollywoodu-Athletici klubu vadijo pod strokovnim nadzorstvom še osemletni otroci. Številni rekorderji in današnji svetovni rekorderji in olimpijci kot Paddock, Wyoff, Medica in drugi, so bili že v svojem dvanajstem letu v svoji okolici šampijoni.

Uprave šol smatrajo za svojo dolžnost, da nastavlajo za predavatelje znamenite športnike. Ti predvajajo tudi filme o velikih tekmah s potrebnimi tehničnimi pojasnili.

Že dolgo vrsto let prirejajo tako na vzhodu kot na zahodu ameriška šolska prvenstva. Glavno zanimanje pa vlada za lahkoatletski petersboj, ki obstoji iz teka na kratko progo, skoka v višino, skoka v daljavo, meta krogla in meta žoge v cilj. Tekmovalci so razdeljeni v pet različnih skupin, ki se ne ločijo samo po starosti, ampak tudi po teži in veličini. Samo v severni Kaliforniji se vsako leto okoli 6000 dečkov pri tako zvanem »Field Day« bori za dragocena darila.

Uspehi, ki jih morajo dečki dosegati, da dobe najvišje število 1000 točk so zelo visoki, vendar jih učenci skoraj redno dosegajo. Te mere so sledeče: tek na 50 yrdov za 10 in 11 letne 6,5 sekunde, za 11 in 12 letne 6,2, za 12 in 13 letne pa 6,1 sek. Tek na 75 yrdov za 13 in 14 letne 8,2 sekunde, za 14 in 16 letne 8,1 sek. Skok v višino za 10 in 11 letne 140 cm, za 11 in 12 letne 152 cm.

za 12 in 13 letne 161 cm, za 13 in 14 letne 170 cm, za 14 do 16 letne pa celo 180 cm. Skok v daljavo 10 in 11 letni 457 cm, 11 in 12 letni 488 cm, 12 in 13 letni 518 cm, 13 in 14 letni 580 cm, 14 in 16 letni 610 cm. Met krogla (2,0 kg) 10 in 11 letni 9,15 m, 11 in 12 letni 10,65 m, 12 in 13 letni 12,20 m, 13 in 14 letni 15,25 m, 14 in 16 letni 16,78 m.

Ko vstopajo tako ameriški mladeniči v starosti 17 do 18 let na kolegije in univerze, so za evropske razmere že odlični tekmovalci. Vsi ti mladi ljudje, pa bodisi lahkoatletci, plavalci, nogometaši, veslači ali igralci baseballa, imajo že na stotine več ali manj težkih tekem za seboj. Šele sedaj pridejo ti mladi mošje v roke tako imenovanega »coach« (športni profesor), toda najprej samo v oblikovalno šolo. Najprej morajo eno leto pod strogim nadzorstvom samo trenirati, ne da bi se smeli udeležiti enega samega tekmovalca. Šele potem pridejo v razred tako zvanih »Freshmen« (kot približno 18 in 19 letni študenti). Tu dobe tudi nova večja izkustva, ki jih v svojem nadaljnjem razvoju v razredu študentov lahko s pridom uporabijo.

Ameriški študent prebije polovico svojega dnevnega dela v športnem igrišču. Po dovršitvi svojih univerzitetnih študijev pa je mladi Amerikane običajno prisiljen umakniti se iz aktivnega športnega udejstvovanja, ker kot človek s poklicem nima niti potrebnega časa za reden trening, niti za to potrebnih prostorov.

Odkrivanje svetovnih rekorderjev

V svojem stremeljenju doseči na vseh poljih svetovne uspehe, so Amerikanci že razmeroma hitro odkrili skrivnost specializacije. »Coach« pospešujejo z vsemi sredstvi, ki so jim na razpolago razvoj mladega športnika v oni športni panogi, ki mu najbolj leži. V tem so danes že tako daleč, da poznajo že vsakega, v kateri športni panogi lahko dotičnik kaj pomeni. Ameriški »coach« se v svojem iskanju po novi športni zvezdi nikdar ne ustavi samo ob rezultatu, ki ga novi mož doseže, ampak kar najbolj natančno preišče njegovo telesno sorazmerje. Če je ta preiskava zadovoljiva, potem mora izreči svoje mišljenje še zdravnik o organskih sposobnostih novega moža. Šele potem preide trener pri svojem učencu na pravi in redni trening.

Ogromne vrednosti take vzgojne metode leže na dlani.

Znameniti ameriški »coach« imajo cele arhive posameznih športnih tipov, ki so uspešno nastopali na olimpijskih igrah in pri drugih svetovnih prvenstvih. K tem slikam pa so še dane telesne mere, natančni podatki o velikosti organov, srca in o kvaliteti pljuč.

Mnogo let trdega dela

Ameriški »coach« za lahko atletiko, plavanje, boksanje, nogomet, baseball in tenis streme po tem, da dobe dijake čim prej v svoje roke. Nato vadijo z njimi nekaj let samo smoteno gimnastiko. Tako pustijo onim, ki hočejo skakati v višino ob palici, da mnogo telovadijo, metalcem skušajo pojačati mišice na prsih in na rokah, boksařem skušajo dati potrebno udarno moč, plavcem povečati prsni koš itd. Ko pridejo ameriški mladeniči na univerzo, so po svoji dotedanji telesni predizobrazbi že zreli za specializacijo. Tu pridejo v trdo šolo in se morajo dnevno posvetiti svoji športni panogi najmanj 1 uro. Kadar je vprašanje o tako zvanih tehničnih disciplinah, to je pri metih, tedaj pritegne »coach« običajno še enega strokovnjaka in ga vpraša za svet.

Štirikratni olimpijski zmagovalec Fessie Owens je imel v dr. Snyderju svojega prav posebnega trenerja, ki se je brigaš samo zanj. Sploh pa ima vsako ameriško mesto posebne strokovne trenerje samo za teke na kratke proge, posebne za teke na srednje proge in zopet posebne za dolge proge. Prav tako so seveda specialni trenerji za ostale športne panoge.

Kot primer, kako delajo ameriški »coach« naj navedemo nekaj podrobnosti. Eden najbolj znanih ameriških »coach« je dobil v roke 20 letnega fanta, ki je bil težak 95 kg in visok 1,85 m. Namenil ga je za metalca kladiva. Tako mora ta mladi velikan že od lanske pomladi pod strokovnim nadzorstvom »coach« vsak dan po eno uro pozimi in poleti metati kladivo. »Coach« hoče napraviti iz njega olimpijskega zmagovalca v metu kladiva na tokijskih olimpijskih igrah leta 1940.

Prav tako je zanimiv drug primer. Na nekem športnem prostoru v Newyorku je nekaj znamenitih »coach« opazovalo mladino, ki je trenirala. V veliki skupini črncev, ki so tekli po tekalšču, so opazili belega mladega moža, ki je z dolgim korakom zamišljeno požiral runde na tekalšču. »Coach« so ga opazovali dobre pol ure in se med seboj živahno pogovarjali. Nato so poklicali mladega moža in ga začeli izpraševati. Mladi mož se ni nikdar tekmoval in jim seveda tudi ni mogel dati nobenih pojasnil v številkah o svojih sposobnostih. Vendar so ga zaradi njegove telesne konstitucije in prožnega koraka takoj angažirali. »Coach« dr. Harold

Ansen je temu začetniku obljubil, da bo postal najboljši tekač in ta mora to tudi verjeti, kajti dr. Harold Ansen je najznamenitejši lahkoatletski trener v Ameriki. Lahko si predstavljamo s kakšno prednostjo napram drugim je ta mladi mož začel svojo lahkoatletsko karijero, saj mu je najboljši ameriški športni strokovnjak obljubil, da bo bodoči svetovni rekorder preden je sploh začel tekmovali.

Ameriški olimpijski »coach« si v bodoče še mnogo obetajo od te načrtno specializacije mladih športnikov. Druga etapa vzgojne metode ameriških »coach« pa bo pritegnitev otrok bogatih staršev. Ameriški trenerji mislijo, da bodo s treningom pri istem rodu in v istih športnih panogah v kasnejših generacijah ustvarili poseben — boljši tip športnika. O vprašanju, ali je ta, do skrajnih meja pritrana specializacija koristna, bi se dalo mnogo govoriti, vendar pa je ta postopek ameriških trenerjev opravičljiv s tem, da hočejo doseči na športnem polju najvišje dosegljive uspehe. S človeškega stališča pa brez dvoma vse bolj odgovarja vsestranska športna vzgoja.

„Zunanja“ priprava za praznike

Ljubljana, 16. aprila.

Prazniki so pred durmi, prelepi veličonočni prazniki. Ljudje so se pripravili nanje s tem, da so se notranje očistili, izruvali od kraja ščavje in plevel, ki se v srcu prav tako rad in tako naglo razširi kot ke razbohoti na njivi. Pripravili pa so se na praznike tudi zunanje: to pa vsak po svojih močeh. Tisti, ki imajo kaj več pod palcem, so se podprli prav krepko z vsemi dobrinami tega sveta, z jedjo in pijačo, natančno tako kakor so hoteli. Režeži pa tako kakor so zmogli po svojih skromnih močeh in sredstvih. Te zunanje priprave so se s pospešeno naglico razvijale prav na vseh frontah; treba je bilo za praznike urediti dom, renovirati in »pomladiti« svojo »osebno« zunanost, poskrbeti, da bo o praznikih prišlo tudi kaj boljšega pod zobe.

Dom, stanovanje, dvorišče, vrt

Hišni posestniki so namah zapazili, da bi bilo prav in lepo, če bi za praznike hišo nekoliko osnažili in pobelili. Posebno važnost so posvetili pročelju, zunanji strani, češ tod bi se drugi ljudje še najbolj verjetno utegnili zgledovati. Pa tudi stanovanja so prišla na vrsto. Mojstri in pomočniki v lepo šekastih delovnih oblekah so prišli, na glavi so imeli po vsem svetu razširjene papirnate čake, najprimerneje pokrivalo za delo, ki jim je bilo kot tovrstnim strokovnjakom poverjeno. Prinesli so lestve, dolge in kratke čopiče, pravo »gromovje« raznih sčafov, »skebljev«, loncev in sledic, v katerih so pluskale razne barve; največ je bilo belila, pa tudi raznih zelenih, plavih, rdečih, rjavih in vijoliastih »specialitet« ni manjkalo. Gospodinje so razširjale po tleh staro čiščenje in skrbno zabičevale slikarjem, naj pazijo, da tal ne bodo preveč zamazali. Ali, kaj hočete! Beljenje je že tako opravilo, da mora pri njem od časa do časa kaka kaplja kraniti tudi na tla, ki nikdar niso tako pokrita, da se nikjer ne bi videla izpod »varovalnega« papirja. Tudi uboge steklene šipe postanejo ponekod prav nečedno lisaste — novo delo za gospodinje, ki morajo večinoma vsa taka »očiščevalna« dela opravljati brez moške pomoči. Ti predklicani »dedci«, prav za nobeno rabo niso! Končno je beljenje v kraju. Zdjaj pride na vrsto neprijetno »ribanje«. Kako boli zvečer križ in tudi kolena niso nič kaj poskočna! Sobe se moraj dobro presušiti, preden smejo omare, police, postelje in druga manjša sobna oprema spet nazaj na svoja stara mesta. Ki je vse to urejeno, je treba umiti umazana okna, očistiti to in ono, prevetrili in prezračiti posteljnino, osnažiti razno okrasno posodje, zdrgniti medeninaše »buske« in temeljito očistiti štedilnik. Dela kar noče zmanjkati. Potem pa pridejo na vrsto druge, nič manj akutne skrbi.

»restavracija« osebne zunanosti

Ni je menda v Ljubljani družine, ki se ne bi na vso moč podvzivali, da rodbinski člani za praznike »izidejo« na cesto v novih oblekah. Mesece in mesece

prej že devljejo skrbni očetje in matere svoje prihranke v ta namen na stran. Seveda so tudi pri teh rečeh ženske glavni inspiratorji, saj pa so tudi na glasu kot ničemernejši spol. Kadar gredo kam ven iz hiše, nikdar ne zamude prilike, da se ne bi za nekaj časa ustavile pred izloženimi okni tekstilnih trgovin, pregledale vsaj razstavljenega sukna od leve na desno, od spodaj navzgor, od desne na levo in od zgoraj navzdol, zamaknjene in zatopljene v kritične primerjave, primerjave, ki se zde moškimi do smrti dolgočasne, daš morajo pozneje, ko se kakor »levi« veličastno premikajo v novih oblačilih, čisto priznati, da so bile te kritične primerjave prav zares povsem umestne in potrebne. Ženske imajo, kar zadeva blago in obleke, mnogo bolj razvit smisel kakor moški. Njihov okus je natančnejši, skeptičnejši in zato tudi boljši. Tako izbire že nekaj tednov pred Veliko nočjo skrbno čuteča soproga blago za obleko svojemu možu, ki bi bil sicer najbrž pograbil kar prvo sukno, katero bi mu bilo prišlo pod roke. Prav pogosto žene tudi nasvetujejo svojim možem najboljše in najcenejše krojače. Razume se seveda samo osebni, da žene, ki s tako skrbno brigo pazijo, da bi bil pater familias čim bolj spodobno oblačen za praznike, zapovedujejo in dirgajo tudi pri problemu oblačenja v rodbini sploh: otroci, ki še ne zaslužio, morajo biti oblačeni tako, kakor ukazuje materin okus in očetova denarnica, ki pa postane pomembna stvar šele v materinih rokah. Odrasli otroci, ki so še »pri hiši«, pa so navadno že iz mladih let pod vplivom materinega okusa, tako da tudi v tem pogledu mafi ne more najti nobene spotike. Zadnji teden, takole okrog Cvetne nedelje, hodijo rodbinski člani seveda še prav pridno h krojaču na »poskusnje«. Izvedeni možak jih obrača in suče z leve na desno, premišlja, kako bi pomagal prirodi in iz ozkih prsi napravil široka, junaška, kako bi ukrotil nesorazmerno razvita ramena; krojač se ravna — kakor svoje čase znameniti general Montecuccoli po pravilu »denar, denar in zopet denar« — po pravilu »vata, vata in zopet vata«. Končno dobimo mladega moža, ki je v novi, po vseh krojaških čarovanjih in »ekstafurkeljih« napravljeni obleki »zavber« kakor Apolon (saj venia verbo — Apolon sicer ni bil prav posebno oblečen!). Prazniki se vedno bolj bližajo. Nazadnje pride Velika sobota. Brž k brivcu, strnišče na bradi izgine, umetniške grive izpuhte, žimati ostanki, zadnje relikvije nekdanje gloriole, žalostno obleže na smetišču. Pet let pade z moža pod čarobnim zamahom britve in škarij. Potem pa naglo v novo obleko! Prav po vseh ljubljanskih? je takoj po kosilu naglo »glajstanje«. Vse v novih oblekah, treba je stopiti pred zrcalo, treba se je postaviti. In nikdar vse leto v Ljubljani ne vidite tako dobro oblačenih ljudi kakor vprav v Velikonočnih praznikih. Še procesijo gredo ljubljanske množice gledat z mešanimi motivi: pri marsikom je precejšen žideček na tehnični — ničemerosti. Kaj pa vendar mislite — nova obleka! Ali mi bodo ženske zamerile, če bom zatrdil, da one še malo bolj merijo v to stran kot mi?

Dobrote za pod zob in za v grlo

Ljubljanske trgovine, v prvi vrsti seveda delikatesne (papirnate o praznikih skoraj menda res niso za drugega kakor za zavijanje raznih darov in za dopisnice, na katere izlivamo oddaljenim prijateljem svoja srčna voščila: »vesele veličonočne praznike«), te dni kar tekmujejo, katera bo razstavila več in boljših dobrot. Zajčki, ki v košu nosijo pirhe, delajo reklamo za blago in tudi piški so spretni agentje. Treba je nakupiti klobas, salam, šunke, zelodec in drugih mesnatih dobrot. Na trgu je kaj živahno. Treba je preskrbeti pirov, kupiti hrena, zelenjave in kaj vemo mi moški, česa še vsega (mi tako nič ne gledamo, kaj je na mizi in odkod je prišlo; vzamemo in jemo, pa mir besedi!). Gospodinje kar naprej godejo, da ne vedo, kje se jih drži glava. In bolj ko jim skušajo to prečudno uganko pojasniti s preprosto razlago, da na vratu, bolj se jim zameri. Marsikateri med nami te dni sliši, naj se vendar že pobere izpod nog. Zlasti v kuhinjo, kjer gnezdijo odlični duhovi in rajajo v dimu in sopari, ne sme nihče med nami, ki nosimo hlače. Gospodinje skačejo od mize k peči, od peči k mizi, na štedilniku nekaj cvrči — tako in podobne prizore lahko zapazijo, če je luknja v ključavnici dovolj velika, kajti le odtod si še lahko privoščis kolikor toliko svoboden vpogled v razvoj dogodkov. Končno je tudi to v kraju in vsa rodbina je tudi »zunanje« docela pripravljena na praznovanje veselih in zadovoljnih veličonočnih praznikov.

Škofjeloški gasilci dobe nov prapor

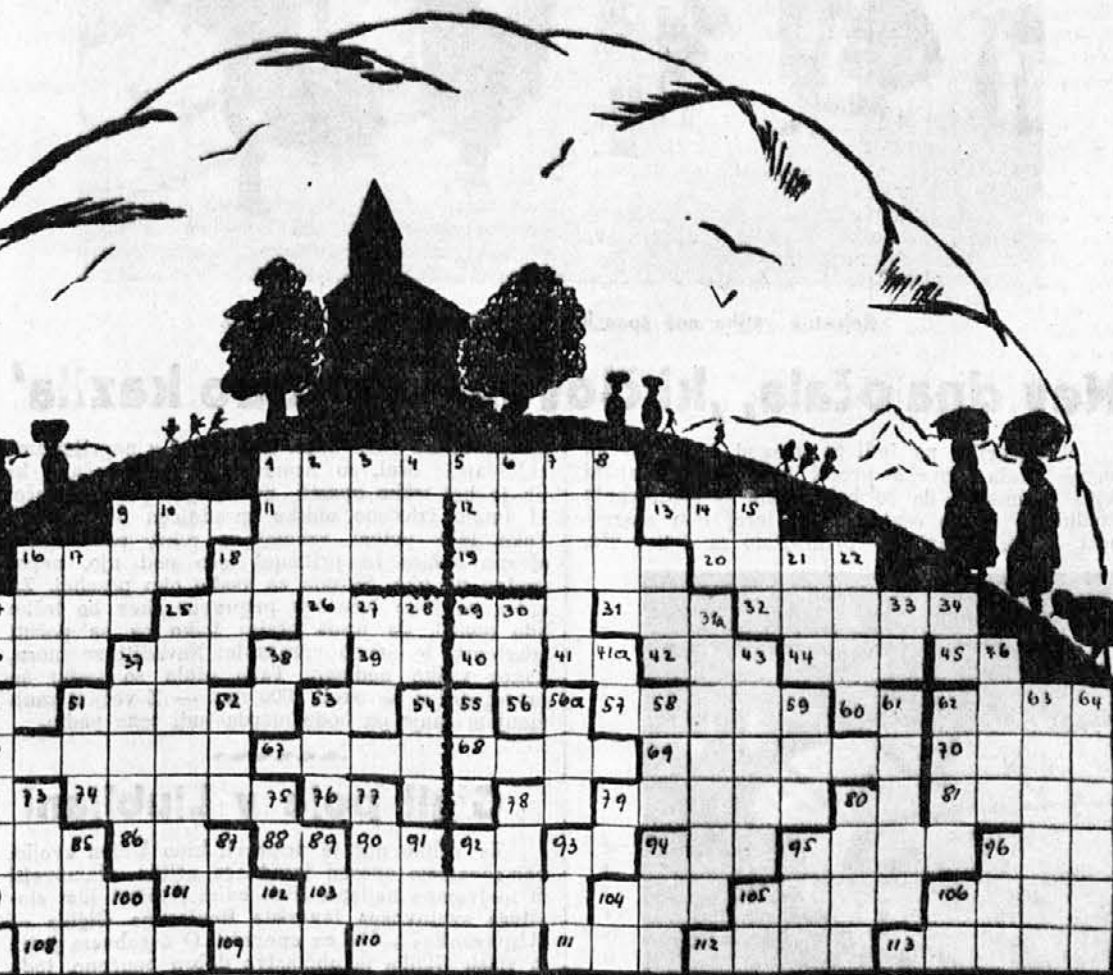
Kakor je znano, bo dne 8. maja o priliki velikih gasilskih slovesnosti blagoslovljen novi prapor naše gasilske čete. Kakšen pa bo? Prapor, ki ga bo naredila »Naša sloga« v Ljubljani, bo imel na prvi strani državno trobojnico, na kateri bo vtkan državni grb. Na tej strani bo tudi vtikan napis: »Z vero v Boga za krajali in domovino«. Za drugo stran prapora je predpisana le rdeča podlaga. Na njej smejo biti vtkanе poljubne slike. Na našem praporu bo vtkan sv. Florjan, ki drži levico nad negorečo hišo, v dvignjeni desnici pa drži plamen. To bo v simbol varstva pred ognjem. — Na tej strani bo tudi napis: Prostovoljna gasilska četa Škofja Loka 1876—1938.

Nastavek prapora bo lipov list. V drugo prapora bodo vdeleni zlati in srebrni žebliji z imeni darovalcev. Vdeleni bodo tako, da se bodo vili okoli drogu v obliki svedra. V sredini bo tekkel zlat trak žebljev, ob krajih pa srebrna trakova. Na prapor bo lahko pripeto tudi odlikovanje sv. Save V. st., odlikovanje, s katerim je bila odlikovana naša četa. Na prapor bodo obeseni tudi trije trakovi in sicer prvi bel, dar botre, z napisom »Botra Minka Zilherle«, drugi bo sinje barve, nosil bo napis »Boter dr. Marko Natlačen«, tretji pa bo rdeč in bo nosil napis »Blagoslovljen 8. maja 1938«. — Tak bo torej novi prapor naših gasilcev. Vsak pa si ga bo lahko ogledal v izložit Okrajne hranilnice že od Bele nedelje naprej.

Nagradna križanka „K blagoslovu“

Vodoravno: 1. časten naslov za zmago, 9 del tedna, 11 tehtnica, 12 domače živali, 13 poslanec, 16 pokrajina v Grčiji, 18 turški državnik, 19 naravoslovje, 20 rešeto — fino, 23 pokrajina v Afriki, 25 jed, 26 dragocena tekočina, 29 čebelji izdelek, 31 turški oblastnik — naslov, 32 znana znamka za sir, 35 slanična kratica, 36 blagajniška kratica, 37 hudobni bog, 38 pritrtilna členica, 39 števniki, 40 staroslovanska pijača, 41 ploskovna mera, 42 žensko ime, 44 glasbeni izraz, 45 vas pri Ljubljani, 47 žito, 50 osebni zaimek, 51 mesto pri Sušaku, 53 upanje, 56 časovna kratica, 57 del pohištva (4. sklon), 60 nikalnica, 62 mesto v Istri, 65 vodna žival, 66 ptica roparica, 68 sorodnik, 69 nraynosten, 70 državna blagajna, 71 pokrajina v Aziji, 72 del voza, 74 bel prašič, 76 ploskovna mera, 78 osebni zaimek, 79 posteljnina, 80 kazalni zaimek, 81 vas pri Krškem, 82 moško ime, 84 moško ime, 86 pregovor, 88 žito, 90 ima umno bitje, 92 izraz pri kartah, 93 veznik, 94 žensko ime, 95 iz česar dobimo moko, 96 del obleke, 97 moško ime, 99 majhen kos leca, 101 vladarski naslov, 103 prebivalec Italije, 104 žensko ime, 105 blagajna, 106 otrok, 107 vas v Poljanski dolini, 108 prerok S. Z., 109 darilo, 110 najmanjši del stvari, 111 žensko ime, 112 italijanski denar, 113 slovenski slikar.

Navpično: 1 mesojeda žival, 2 ljubeč izraz za mater, 3 turški oblastnik, 4 slovenski skladatelj, 5 pozdrav, 6 oseba v S. Z., 7 izbrana četa, 8 krave z belkastim hrbtom, 9 = 36 vod., 10 = 76 vod., 14 izraz v glasbi, 15 ljake, 16 če je samo eden, 17 gospod — češki, 18 tekočina, 21 prislov, 22 plin, 23 cerkvena kratica, 24 del telesa, 25 zob, 27 del živali, 28 = 93 vod., 27 pomožni glagoli, 30 ženski

glas, 31 preklestvo, 33 = 40 vod., 34 nikalnica, 35 otroci, 37 kovina, 38 častna kratica, 41a grška črka, 43 napev, 46 del zemlje, 47 vzhod, 48 reka v Srbiji, 49 prevozno sredstvo, 50 verige, 51 pustni pripoved, 52 predplačilo, 53 časomer, 54 = 30 navp., 55 pikajoča žuželka, 56a kulturna rastlina, 58 glasišča, 59 oče, 61 matematični izraz, 62 pisalno sredstvo, 63 če ni hrane, 64 azijski prebivalec,

73 reka v Sloveniji, 75 kratica, 77 imajo ženske na glavi, 78 števniki, 79 = 78 vod., 80 pritok Donave, 83 vročina, 85 ne govori, 87 lesena posoda, 89 hrastov hloč, 91 šahovski izraz, 92 medmet, 93 = 83 navp., 94 prva žena, 95-sij, 96 = 86 vod., 98 latinski veznik, 100 = 41 navp., 102 egiptovski vod. 104 = 93 vod., 105 oziralni zaimek, 106 = 38 vod.

Rešitve križanke je treba poslati na uredništvo »Slovenskega doma« najkasneje do sobote 23. aprila. Deset pravih rešitev bo nagrajenih s knjigo »Poročnik indijske brigade«. Imena izrebranih reševalcev bomo objavili v ponedeljek 25. aprila.

Gospod je vstal, aleluja!

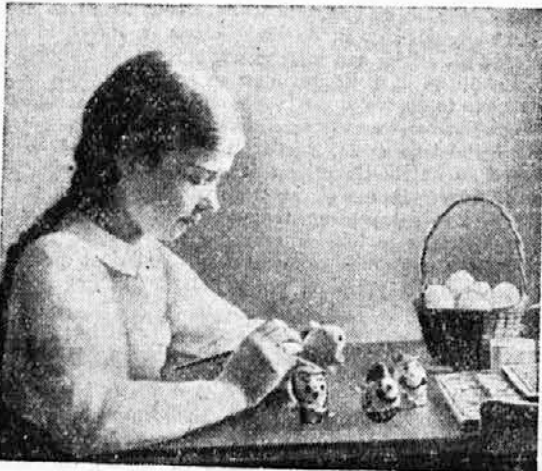
Radujmo in veselimo se, premagana je smrt, ki je bila tako strašna, da so skoraj klonili z duhom tudi tisti, ki so bili Gospodu najbližji, tisti, ki so v njem ves čas gledali Božjega Sina, premagani in osramočeni so vsi, ki so se bili postavili Gospodu po robu z zlim srcem in s hudobnim zasmehom! Umaknile so se temne sence trohnobe, ki so se bile že začele spuščati na grob in ga pokriti s črnim plaščem vnovič dokazane minljivosti, umaknile so se sence in veselje zlobnih ljudi, ki jim je izgubljene duše polnilo mračno zmagoslavje, je izplabelo kakor izplahni blede nočna megla pred bliskom, sijajnega jutranjega sonca, ki mogočno naznani s slapom luči svojo zmagu nad teminami goram in morju, ravninam in zamolklemu nebu. Potrli in zakleti svet je zasijal v nebeški radosti, črna perot preklestva in greha je strta omahnila, zemlja in nebo sta se oddahnili in vročini drget neukrotljivega, sladkega čustva je spreletel s sokom, ki do kraja prevzame srce, vse kar je bilo živega. Kamen je padel od groba, božja luč je zasijala, mogočen dan se je zasvetil, najradostnejši in najzmagoslavnejši, kar jih je kdaj rodilo sonce. Božji Sin sam je noči ukazal, naj postane dan, vzšel je iz groba kakor sonce, ki presvetli zemljo do zadnjega kotička ter prinese blagoslov in nado slednjemu, tudi najbednejšemu, tudi najbolj obupanemu. Razveselili so se pravični in grešniki, ki so čutili svojo pokvarjenost kot pregreho, obnemeli pa so od groze visoki in nizki zločinci z zakrknjenim srcem, obmolknili je od preplaha gnusna čreda podležev, ki so stregli Gospodu po življenju, zadržale so roke rablji in sodnikom je v silnem strahu udarilo srce: rablji so imeli še krvave lise na dlaneh in sodnikom je še trepetala v prsih sladkostrastna nasmeh ob misli na besede, ki so bile poglajale nedolžnega v strahotno smrt. Gospod je vstal, premagal je greh in smrt, odkupil dolg, ki ga je bil napravil Adam; na njegovo povelje je angel odvalil kamen in kaor bi s tem kamnom odpadle z uklenjenega človeštva težke verige, ki so žulile tisoče let — tak vzdih olajšanja je preletel vse stvarstvo.

Tisoč devet sto in pet let je minulo od tistega zmagoslavnega jutra, ki je prineslo človeštvu novo življenje in prižgalo za vse večne čase nebesko luč v mrakove bednega zemškega življenja. In postavljen je bil praznik, ki je najlepši in najsvetlejši v vsem letu. Rod za rodom ga je slavil z navdušenjem in izbrano pobožnostjo, z vero, ki se je globoko klanjala pred Dobroto brez primere, z molitvijo in z radostjo, ki se je kakor kadilo dvi-

gala iz zamaknjenih duš, let za letom, ob času, ko je spomin obnavljal najslavnejši dogodek, rod za rodem je častil in hvalil Kristusa, ki je bil s svojim križem svet odrešil. Po dnehi žalosti in po razmišljanjih o trpljenju ter o bridki smrti našega Gospoda smo se dvignili do veselja in do praznovanja Gospodovega vstajenja: mraz je izginil iz naših duš, ki jih je napolnila svetloba.

Velika noč 1938! Velika noč v težkih časih, ko človeštvo tarejo skrbi in bridkosti, velika noč, ko grme po svetu topovi in ko zapuščena srca lajajo v temi kakor psi na verigi samogoltnosti in bolnega pohlepa! Daj, Gospod, ki si vstal od mrtvih, razgrni temne sence, ki se preteče spuščajo na človeške duše, razsvetli duha in vliji srcu novega upanja in nove radosti! Spusti, prosimo, na ves svet iskre tiste tvoje ljubezni, ki te je gnala, da si prišel na to trnjevo zemljo, naložil težki križ ter izpil čašo bridkosti do kraja! Dovoli, da majhnih narodov, jagelj, ne bodo požrli volkovi, veliki, samopašni, ki že odpirajo svoja žrela in tulijo, da se trese ozračje in drobi zemlja! Ti si Dobri pastir, ki je ljubeznivo vzel malo jagnje na rame in ga obvaroval vseh grabljivih volkov!

Naj bo vesela naša slovenska velika noč, naj bo srečna in blagoslovljena nad vsem in našim bratom, ki jih je bila trnjeva življenjska pot vedla v tujino in žive raztreseni po širnem svetu!

Tale bo pa za Janezka.

900 metrov pod morsko gladino

Spet smo pred čudovito znanstveno pustolovščino

Spet smo pred čudovito znanstveno pustolovščino. Po zaslugi znamenitega profesorja Piccarda smo zopet pred čudovito znanstveno pustolovščino. Veliki učenjak, ki posveča svoje življenje raziskovanju meje človeškega znanja, je namreč naredil načrt, ki je prav tako drzen kakor oni prvi, ko se je povzpel v stratosfero.

Znano je že, da s svojim dosedanjim višinskim poletom ni zadovoljen; namerava se namreč dvigniti do višine 30.000 metrov. Zanima pa ga prav tako nasprotna smer, skrivnosti največje morske globine, za kar je naredil še podoben načrt, da bi se spustil 9.600 m globoko v morje.

Belgijski Narodni fond za znanstvena raziskavanja mu je že dal na razpolago potrebno denarno pomoč, da je lahko začel s pripravljalnimi deli: proučevanje snovi, iz katerih bi zgradil posebno »kajbico«, ki bi mogla prenesti strahoten pritisk ene tone na kvadr. centimeter v nameravani globini.

Kaj pravi Piccard

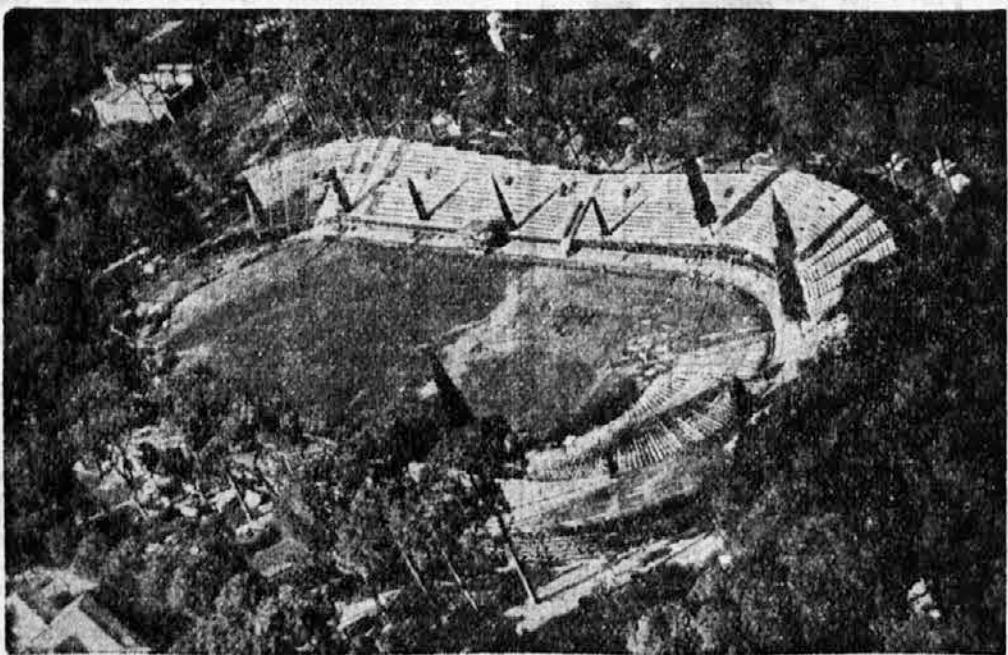
Profesor je nekaterim časnikarjem priredil pravcato predavanje, katero je pojasnjeval s kredno na tabli, in je povedal, kako si on zamišlja raziskovanje morskega dna. Povedal je med drugim tole:

»Amerikanec Beebe, ki se je l. 1933. spustil 900 metrov globoko, je že odkril čudovito nesluteno življenje v tej globini. Toda njegovo težko opazovališče je bilo obešeno na kabel, ki je bil pritrdjen na ladji in mu zaradi tega ni dopuščalo, spustiti se v večje globine. Poleg tega je ladjo zanašalo morje sem in tja, kar je povzročalo tudi sunkovita gibanja na kabel pritrdjeni opazovalni kabini. Zato sem jaz sklenil zgraditi pristo in samostojno opazovalnico, ki se bo dvigala ali spuščala po istih načelih kakor balon v zraku. Imela bo obliko krogle. Za spuščanje v globino bo obtežena z različnimi obtežili, ki jih bo držal močan elektromagnet. Kakor hitro obtežila ne bodo več potrebna, bo treba samo prekiniti električni tok okoli magneta, pa bodo odpadle. Za dviganje bom namestil pod kroglo valj s 100 kg parafina, ki je lažji od vode, bo torej silil na površje in bo s to silo potiskal na površje tudi kroglo.«

Vso napravo ima že izdelano v manjši obliki. Upošteval je že tudi razne morebitne motnje in se zavaroval proti njim tako, da bo vsekakor

popolnoma varen tudi v največji globini

V krogli bo imel razna merila za merjenje globine, pritiska itd.; potem posebno napravo, ki bo naznanjala ali se krogla potaplja ali dviga; posebne baterije za proizvodnjo izredno močne svetlobe v posebnih žarnicah itd.

Veliko rimsko gledališče na prostem. Tu bodo v času Hitlerjevega obiska priredili nekaj iger, ki jih bo gledal tudi Hitler. Zato Rimljani že zdaj z vso vnemo čedijo to gledališče.

Prvo vstajenje v naravi.

Mogočnim je seveda vse dovoljeno

Zgodba o neugnanem šaljivcu

Če je sedanji ministrski predsednik vzor resnosti in močastosti, je tem bolj zanimivo vedeti, da je bil njegov avak Cole neizmerno razposajen šaljivec, ki je s svojimi potegavščinami zaslovel po vsem svetu.

Že od mladih nog mu žilica ni dala miru, da ne bi komu katero zagodel, kakor je navada ob prvem aprilu. Spravil pa se ni samo na prijatelje, ampak tudi na popolnoma tuje ljudi.

Bil je visokega plemiškega rodu, zelo dobro vzgojen, vedno dobre volje; pisal je prijetne pesmičke in se uspešno uveljavil tudi v slikarstvu. Ko je bil še dijak v aristokratskem Trinity College v Cambridgeu, je obiskal London sultan iz Zanzibarja. Časopisje je visokemu gostu posvečalo cele strani tako da je bila vsa Anglija v napeti radovednosti glede tujega velikaša. Nekega dne pa dobe oblasti v Cambridgeu brzojav, da bi si njihovo vseučiliško mesto rad nekoliko ogledal sultan sam. Drugega dne ob določeni uri so bile vse najvažnejše osebnosti z županom in rektorjem na čelu na postaji in nestrpno pričakovale velikega obiskovalca. Vlak pripelje in res stopi iz njega krepka vzhodnjaško napravljena postava z ogromnim turbanom v spremstvu dveh skromnejših dostojanstvenikov. Sledili so razni svečanostni nagovori — sultana ni nihče razumel — častni sprejemi, razkazovanja itd., dokler ni dan minil in se je sultan zopet odpeljal. Na prihodnji postaji je seveda izstopil in si s prijatelji privoščil pristržno smejanje, da se mu je potegavščina tako dobro obnesla. Sultan ni bil namreč nihče drugi kot dijak Cole. — Mesto je svojo zabodo spoznalo šele drug dan, ko so časopisi poročali o dveh sultanih.

S to šalo je zaslovel po vsej Angliji ter se imel zahvaliti samo svojemu vplivnemu visokemu pokolenju, da ni trpel kakih hudih posledic. Toda kljub temu je bil nekoč izkupil.

Žalostna velika noč španskih beguncev na poti v Francijo.

Nevidna očala, ki človeka ne bodo kazila

V Ameriki, pa tudi že drugod, so prišli na to, da očala človeka precej kaze. Samo kakšni tepci se mislijo, da so bolj učeni in spoštovanja vredni, če nosijo očala. Da bi torej tisti nesrečnejši, ki jih je življenje prikrajšalo za dober vid,

ne bili že od daleč vidni in skaženi z neprijetnimi »kleščami« očal, so Amerikanci znašli očala, ki jih je kaj težko opaziti. So namreč posebne leče, ki imajo izločeno obliko sprednjega dela očesa. Tako lečo potem vzameš v roko, privzdigneš očesno kožico in pritisneš lečo pod njo, neposredno na oko. Seveda za vsako oko posebej. Za videz so take leče res pripravne, ker bo težko kdo opazil, da nosiš očala; kako pa se počuti »pacient«, je drugo vprašanje. Navaditi se mora, kakor vsake nadloge. Taka očala so sedaj še precej draga — okoli 2000 din. — Z večjim zanimanjem zanje pa bodo morda tudi cene padle.

Gigli poje v Ljubljani

Za veliko noč je pripravil kino Union evojim obiskovalcem spored izrednega užitka. Najnovejši in nedvomno najlepši film, edini letošnji film slovitnega svetovnega tenorista Benjamina Giglija — »Uspavanka« — je na eporedu. O čarobnem petju in glasu Giglija je občinstvo dobro poučeno, toda prijatelji lepih filmov naj vedo poleg tega še to, da pojeta v »Uspavanki« poleg Giglija še dva imenitna člana berlinske in dunajske državne opere in sicer Marija Cebotari in Mihael Bohnen. Naš popularni komik Hans Moser ima tudi precejšnjo vlogo, poleg njega pa priljubljeni mali fantek Peter Bosse. »Uspavanka« (Mutterlied) je povsod žela velike uspehe in tudi naša za lepo petje in glasbo navdušena Ljubljana bo sprejela film kot posebno senzacijo. Premiera bo danes, v soboto, ob 21 v kinu Unionu.

Ali ste že poravnali naročnino?

„Blagor preprostim..“

»Lichtenstein je svobodna država in ostane svobodna. Vlada naznanja, da se bo držala vseh pogodb, ki jih je sklenila s sosednimi silami in da se, zaupajoč v svojo pravico, ne boji nobenega tujega vmešavanja.«

Tako si upa zatrjevati svojo neodvisnost v brk vsemu svetu in njegovim silam preprosta majhena kneževina Lichtenstein, vključena v gore med Renom, Švico in nekdanjo Avstrijo.

Kneževina meri samo 159 kvadr. km, ima 12.000 prebivalcev, njeno glavno mesto pa je utrdba Vaduz, kjer živi 2800 ljudi. In vendar ta peščica ljudi zatrjuje pred vsem svetom svojo neodvisnost in na ves glas proglasa svojo svobodo in spoštovanje do dane besede!

Ptice selivke in radio

Zopet je pomlad in zopet se vračajo iz daljnih dežel ptice, ki ne prenesejo našega zimeškega mraza.

Preseljevanje ptic, oziroma njihova nezmotljivost, da pridejo v isti kraj in o pravem času, je bilo že od nekdaj precej trd oreh za znanstvenike. Dognali so hitrost in dolžino poleta, sedaj so pa odkrili še neko nerazumljivost: po vojski se menda čisto dogaja, da cele skupine lastov ali divjih gosi in drugih ptic po več dni letajo kar v krogu, se ne vedo prav obrniti, dokler izčrpane ne popadajo na tla. Pojav si razlagajo z naraščajočim številom radijskih postaj, ki morda vznemirjajo one skrivnostne valove, ki vodijo ptice v svoje kraje.

Komandant Lampson, član parlamenta in zelo poznana osebnost v politiki in londonskih višjih krogih, znan tudi po svoji staroangleški dostojanstvenosti, je hotel nekega dne ujeti avtobus, ki mu je pred nosom izginil. Dostojanstveni gospod je za trenutek pozabil na svoje dostojanstvo in začel teči za avtobusom. Tedaj ga je zagledal Cole in že se mu je sprožilo pero hudomušnosti: na vse gilo je začel vpiti: »Pritejte tati! Na pomoč! Ustavite ga!« itd. Preden je nesrečni parlamentarec dosegel avtobus, ga je že držalo kakih deset rok in ga izročilo prvemu stražniku. Nič ni pomagalo, ko je lentil, da se mu mudi, da je minister, da bo že vsem pokazal, kaj se pravi pametnega človeka imeti za norca; policaj ga je vlekel v stražnico. Tedaj se je za stvar zasuka. Drzni šaljivec je prišel pred sodnika, bil obsojen na denarno kazen in na 6 mesecev mirovanja, pa

vse ni nič pomagalo

Kmalu za tem je šel zgodaj jutraj po mestu in opazil skupino delavcev z lopatami, krampi itd., ki so čakali podjetnika, da jim odkaže delo. Cole jih vpraša, kaj čakajo, jim pove, da podjetnika ne bo in da ima on zanje drugo delo. Peljal jih je na najbolj prometni del Londona in jim naročil kopati sredi ceste. Promet se je moral ustaviti, delavci so prostor sredi ceste ogradili in začeli kopati, stražnik pa je spoštljivo delal red in usmerjal promet drugam.

Njegova zadnja šala pa je zabavala in spravila v zadrego Benečane. Na svojem poročnem potovanju je šel namreč v Italijo in se ustavil tudi v Benetkah. Zvečer, ko je šla mlada ženka že spat, je sam še nekoliko pred pečjo in žalostno premišljeval, da bo prihodnji dan 1. april, pa ne ve, komu bi katero zagodel. S kleščami je popravljal polena na ognju, kar mu šine v glavo sijajna misel.

Takoj spravi klešče v kovčeg in gre z njim v neko konjušnico. Začudenemu hlapcu stisne v roko visoko napitnico in mu ukaže, naj mu napolni kovčček s konjskimi figami. Nato kovčček zopet vzame s seboj in se odpelje s čolnom na Markov trg, ki je bil v pozni nočni uri popolnoma zapuščen, ter s kleščami namesti vebino kovčka po vsem širnem trgu, da je bil kmalu podoben konjskemu sejmišču. Potem se pa mirno odpelje spat.

Sonce je posijalo prvega aprila na Markov trg in vsi, ki so hodili po trgu, niso mogli verjeti svojim očem; kdo pa je že kdaj videl konja sredi Benetk; odkod torej nenavadni konjski sledovi.

Šaljivec do zadnjega

Cole je umrl marca meseca leta 1936. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je rekel: »Škoda, da ne morem počakati do prvega aprila ali vsaj napraviti še eno zadnjo potegavščino!«

Petrole'ska vojska

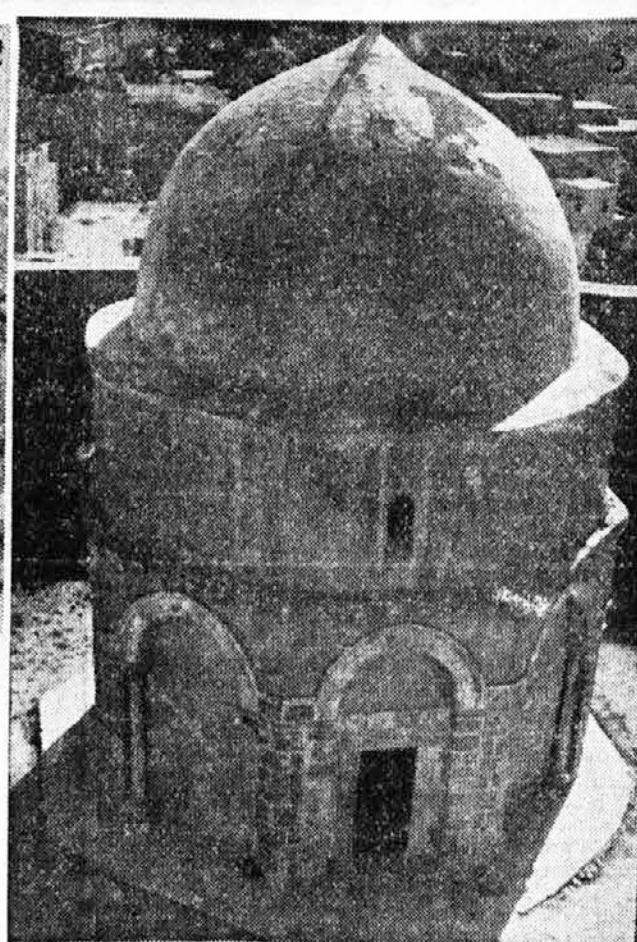
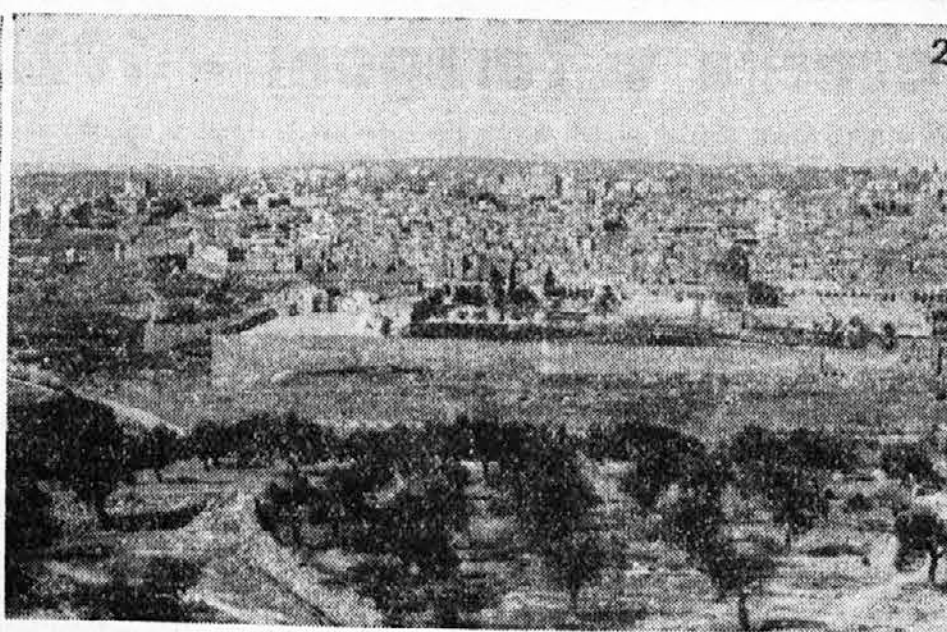
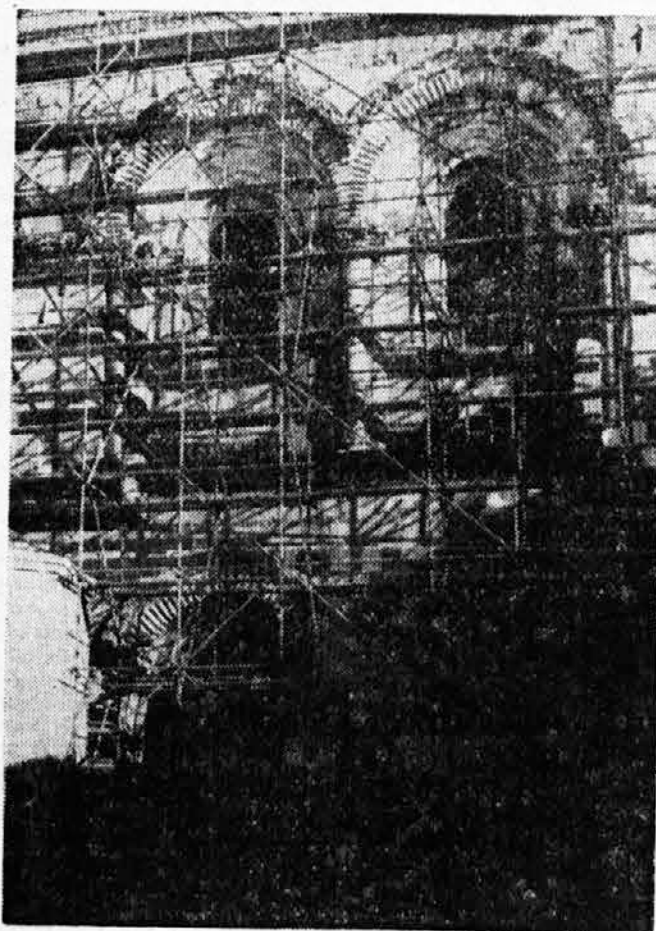
Kar naprej se že pisari o velikih in različnih posredovanjih, ki jih je povzročila v Mehiki Cardenasova razglasitev tujezemskih petrolejskih družb za izkoriščanje mehiškega petroleja.

Znano je, da je predsednik Cardenas, kot sin preprostih staršev in preizkušen v bedi in glodovanju, zelo naklonjen delavstvu in trpečemu ljudstvu sploh, kakršnega v Mehiki še posebno izkoriščajo. Že lani so izbruhle stavke, kjer je stalo 18.000 delavcev ter prišlo za delo šele, ko so jim odobrili posebni zvezni odbor za presojo plač. Ta odbor je letos okoli novega leta pritisnil na podjetja in jim ukazal zvišati celotno plačo delavstva za pet milijonov dolarjev, jim dati razne družabne ugodnosti in dovoliti delavsko kontrolo pri dohodkih.

Pretekli mesec so prišle zvezne zahteve pred državno oblast in prodrele. Zastopniki delodajalcev pa so trdili, da jim je popolnoma nemogoče ugoditi zahtevam, ker bi bili potem stroški večji kot dohodki. Zato so dobili na izbiro: ali ugoditi delavstvu ali izginiti iz dežele.

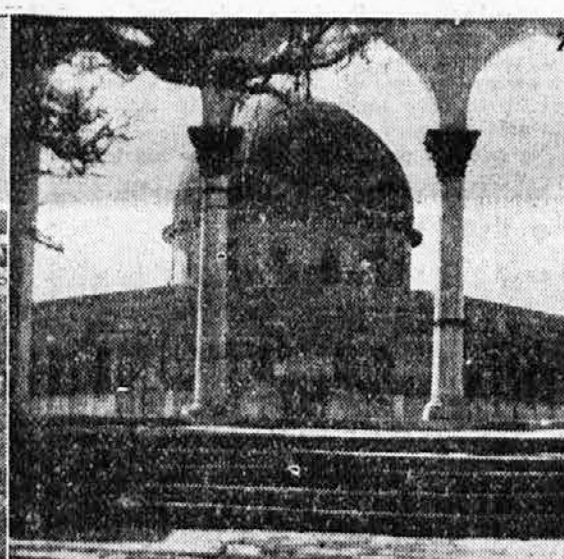
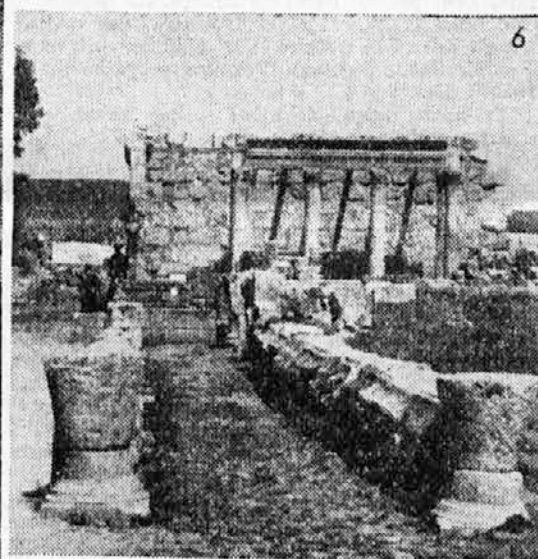
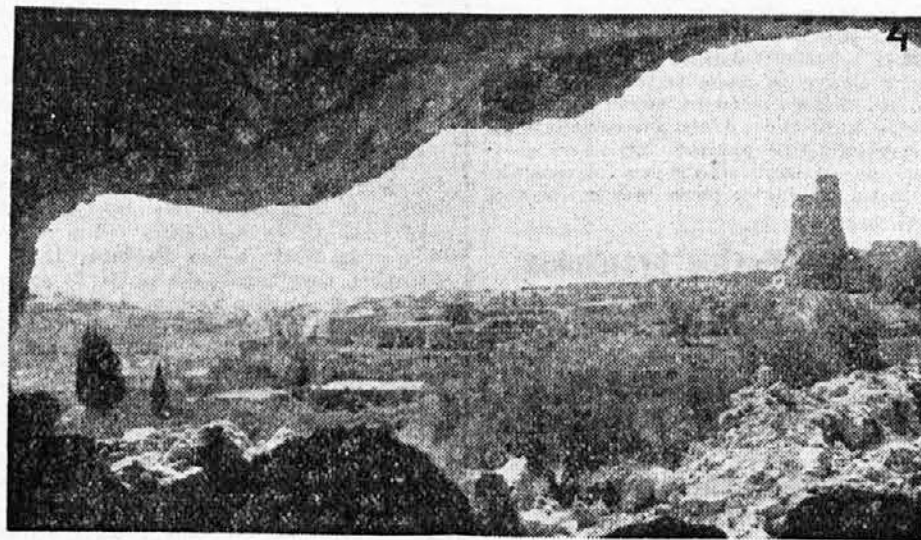
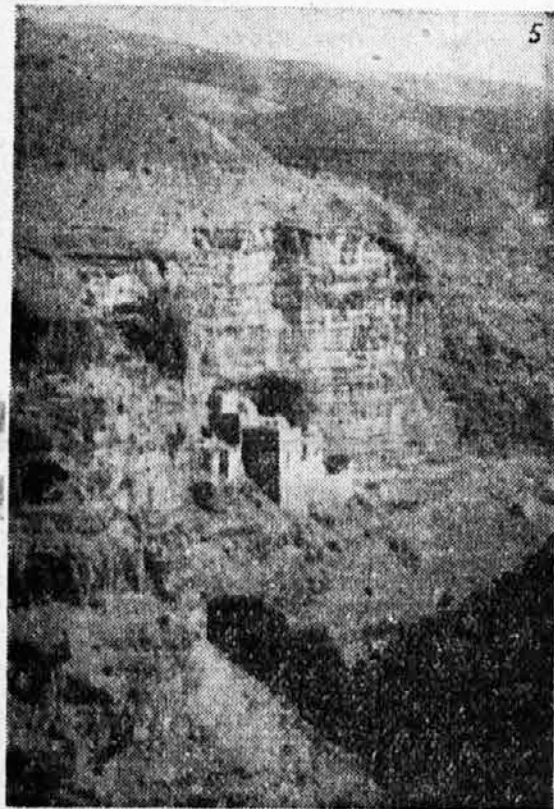
Dva filmska obraza: Beverly Roberts in George Brent igrata glavni vloge v barvanem filmu »Tornado«.

ZEMLJA ODREŠENJA PALESTINA

IN NJEN DANAŠNJI OBRAZ V SLIKI IN BESEDI

Palestina, zemlja svetih spominov in božjih sledov, zemlja odrešenja in svetopisemskih zamaknenj, dežela, v katero se te dni obračajo hrepenenja vsega sveta, ali je ta zemlja res taka, kakršno si predstavljamo v spominu na zgodbe iz Stare in iz Nove zaveze? Ali diha v njej še vsepovsod vsebina izpred dvatisoč let, ali ji bistvo še vedno tvorijo svetišča, med katerimi se pomikajo pobožne romarske procesije in oživljajo v sebi zgodovino Trpljenja in Odrešenja, drhte ob dotiku s kamenjem, ki je v svojem tisočletnem obstanku priča največjih

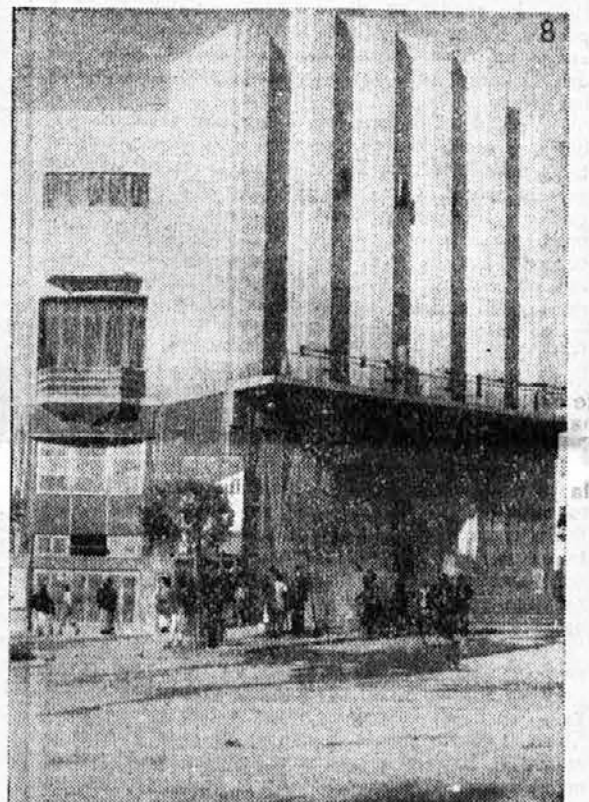

Kaj govore slike:

Zgornja vrsta: Jeruzalem in njegova svetišča danes: 1. Cerkev božjega groba, ki se utegne zdaj pa zdaj zrušiti. Slika kaže pročelje cerkve, vse zvezano in podprto z železom. — 2. Pogled na Jeruzalem s Oljske gore, v ozadju moderni del mesta. — 3. Mošeja na kraju Kristusovega vnebohoda na Oljski gori.

4. Betanija, pogled iz ene številnih podzemeljskih votlin.

Srednja vrsta: Spomeniki štirih dob v pale-

dogodkov in čudežev, ter se poslavljajo od njih višav, oljkovih senc in tišin po svetiščih z eno samo željo v srcu: vrniti se spet in zagledati pozlačene stolpe in kupole nad Jeruzalemom, videti spet razžarjeno motnjavo barv nad puščavo, strmleti v daljne palme na obzorju, ki se sklanjajo nad stare tisočletne poti kakor nekdanj, ko so po njih hodili tisti, ki jih je izbral Bog?

Ali je Palestina dandanes še tista in taka zemlja? Ali jo romarjevo oko vidi še takšno, kakršno so gledali pobožni popotniki od cesarice Helene mimo Križarjev do znanih in neznanih romarjev pred sto, pred petdeset, pred trideset leti?

Ne! Romar in popotnik, ki ga danes žene pobožna misel in želja, poklekni na palestinska sveta tla, morata zapreti oči, če hočeta v spreminjanju, ki je danes zajelo tudi ta kos sveta, čutiti kaj odmevov izpred tisoč leti. So še kraji v Palestini, kjer je moči doživeti svete, tihe trenutke, so še ure, ko ta zgodovina in posvečenjem blagoslovljena zemlja spregovori svojo staro besedo — toda treba je pobegniti iz njene zunanje resničnosti, iskati samote kje na Oljski gori, kamor ne seže hrup judovskega delovnega tempa; kje ob Jordanu, kjer pušcave

Nadaljevanje na naslednji strani.

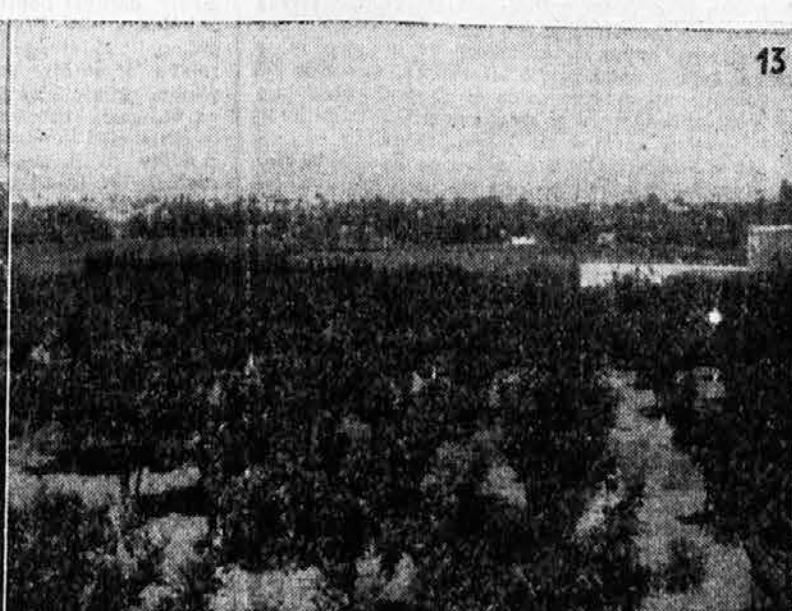
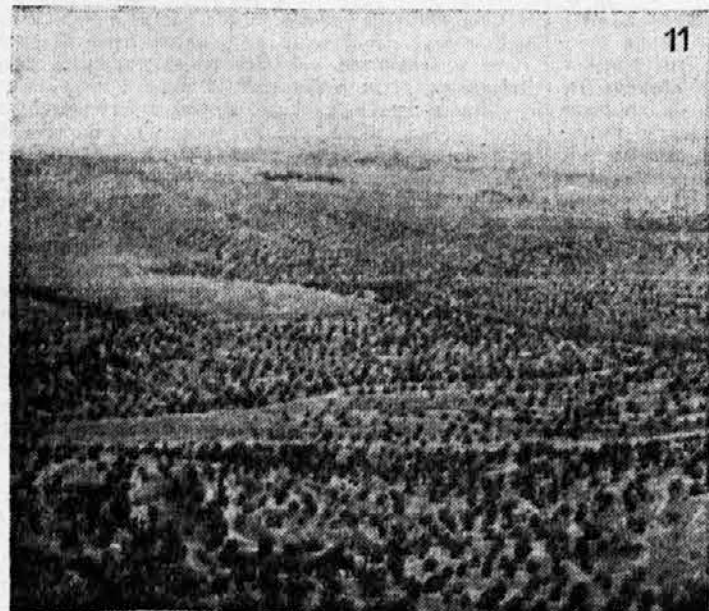
stinski zgodovini: 5. Samostan v puščavski dolini Wadi el Kelt, spomin na krščansko dobo Palestine. — 6. Razvaline sinagoge v Kafarnaumu govore o svetopisemskih časih te zemlje. — 7. Omarjeva mošeja na prostoru nekdanjega jeruzalemskega templja je mogočen spomenik mohamedanstva in njegove stoletne oblasti.

8. Judovska opera Mograbi v Tel-Avivu je spomenik sodobne Palestine in stremljenja njenih zadnjih osvobodilcev, Izraelovih izgubljenih otrok, ki se vračajo v objubljeni deželo. — V tem gledališču, ki ima dve dvorani in premično streho, uprizarjajo vsa dela v hebrejščini, tudi klasične opere, razen tega pa filme, med njimi ogromno boljševiskih, bolj ali manj propagandnih.

9. Arabske demonstracije proti Judom pri vходу v judovski del starega Jeruzalema, so prizor, ki je postal že vsakdanji. — 10. Jeruzalemski Judje hite v petek pod večer v starodavni noši jokati k Zidu žalovanja.

Spodnja vrsta: Trije pogledi na Palestino: 11. Palestinska pokrajina, kakršno si predstavljamo po izročilu: oljke, gorovje, puščava, osamljeni zeleni otoki. — 12. Prizor iz Jaffe, glavnega pristanišča za izvoz oranž, palestinskega zlata.

13. Oranžni nasadi pri Tel-Avivu, judovski prestolnici, kažejo, kako se je stari, zgodovinski obraz Svete dežele spremenil pod zakoni modernega gospodarskega življenja in obdelovalne tehnike. V ozadju Tel-Aviv.

Palestina, zemlja odrešenja

(Nadaljevanje z 8. strani.)

n spominov še niso ranile asfaltirane ceste s svojimi drvečimi pošastmi; kje ob razceh obalnih Genezareta, kamor še niso segli sistemi in merila judovskih komunističnih kolektivističnih naselbin.

Anglija in začetki palestinskega vprašanja

Povojna leta so Palestino na zunaj in v njenem družabno-človeškem sestavu pretresla in preobrazila do dna. Med veliko vojno je Anglija 1917 z Balfourjevo deklaracijo obljubila Judom, da jim bo omogočila po vojni ustanovitve narodnega in političnega ognjišča v Palestini. S tem si je zagotovila finančno pomoč judovskega kapitala. Istočasno je nekronani »kralj pušave« polkovnik Lawrence pridobil arabske plemena od Libanona do Meke za boj proti Turčiji z obljubo, da bo Anglija po vojni izvedla združitev vseh arabskih rodov v Veliko Arabijo. Vanjo bi morala priti tudi Palestina, ki pomeni z Omarjevo mošejo v Jeruzalemu versko svetinjo tudi za mohamedanski svet. Ob sklepu miru so v Parizu arabski svet razbili na množico nepomembnih kneževin, med katerimi sta Anglija in Francija neprenehoma netili razdore. Palestino je dobila po sklepu miru v mandatarno upravo Anglija, Sirijo Francija. Arabci so bili kljub dragoceni pomoči, ki so jo izkazali Angliji med vojno, za svoj sen opeharjeni. Razočarani so bili tudi Judje, ki jim je angleška mandatarna oblast sicer dovoljevala naseljevanje in kolonizacijo Palestine, ni pa jim dala v roke uprave in politične oblasti. Zato so Judje za osvojitve Palestine ubrali drugo pot.

Način judovskega osvajanja

Osnovali so v okviru tako zvanega sionističnega gibanja, ki mu je namen oznanjati med judovstvom vrnitev v Palestino in ustanovitve judovske samostojne države kot jedra bodočega judovskega svetovnega kraljestva, razne kolonizacijske organizacije. Najvažnejše med njimi so: Judovski narodni fond za kupovanje zemlje v Palestini, Keren Kajemeth Leisrael in Keren Hajesod, ki organizirata izseljevanje Judov z vsega sveta v Palestino. Ker niso dobili ob sklepanju miru Judje Palestine v svojo oblast kot narod, ki nima nikjer svojega ognjišča lasti zemeljskega jedra, so sklenili dobiti palestinsko zemljo v last z nakupovanjem. Začeli so silovito propagando za selitev v Palestino; organizacije so preskrbele in preskrbujejo še danes izselnikom sredstva za vožnjo in potrebni kapital za prve čase življenja v Palestini. Hkratu so začele te kolonizacijske organizacije nakupovati v Palestini ogromna zemljišča. Zemljišča so razparcelirali ter jih dajali posameznim naselnikom in skupinam v najem, ne v last. Vsa zemlja, kar so je nakupile te organizacije, ostane po njihovih pravilih za večne čase last judovske narodne skupnosti, torej preide po zasebnopravnih poti, po nakupu, v javno last judovskega naroda in mu je nihče ne more vzeti. Judovski narod je torej po zaslugi spretnih organizacij, ki je obela vse mirovne in delitvene pogodbe, svoje narodno središče, Palestino, odkoder ga je izgnala božja klet, kupil.

Vsak naselnik, ki zemljo dobi, se zaveže, da jo bo obdeloval po načrtu, ki mu ga predpisuje organizacija, in z vsemi močmi. V nasprotnem primeru mu organizacija zemljo lahko vzame. Z vestnim obdelovanjem in gospodarjenjem si pridobi pravico, da sme po preteku najemne dobe on prvenstveno zahtevati podaljšanje najema za nadaljnjih dvajset let. Torej dejansko ostane lahko ena rodovina rodove in rodove za vedno na isti zemlji, čeprav ni njena.

Te judovske organizacije so pokupile večno rodovitne zemlje v Palestini, zlasti v Saronski ravnini, kjer so najboljše tla za oranjeve nasade, v Galileji, ob Genezareškem jezeru in v dolini Jordana, kjer so tla primerna za gojenje banan. Plaćevali so zanje vsako ceno. Hkratu so kupovali zemljo tudi judovski zasebniki in denarni zavodi, kar je rodilo naravnost blazno špekulacijo s stavbiščin in zemljišči zlasti v okolici Jeruzalema, Tel-Aviva in Haife. Judovski zasebniki so v zadnjih desetih letih, kar se je svet začel vsesplošno obračati proti Judom, začeli bežati z gotovino v Palestino. V letih, ko je Evropa davila kriza in pomanjkanje gotovine, se je Palestina kopala v zlatu in je kvadratni meter pušave v okolici nove judovske prestolnice Tel-Aviva veljal do petdeset angleških funtov (2500 din).

Judovsko zlato in njegove krivice

To nakupovanje zemlje za vsako ceno je sprožilo nekaj važnih socialnih vprašanj, iz katerih se poraja zdaj že prislovično sovraštvo Arabcev do Judov.

Večina palestinske rodovitne zemlje je bila last turških veleposestnikov. Obdelovali so jim jo arabski felahi, najemniki. Male in srednje posesti ni bilo veliko, a še tista je bila zaradi roparskega turškega davčnega sistema zadolžena do vrata. Ni čuda, da so Judje, ki so plačevali vsako ceno, srednjo in malo posest spravili takoj podse. Arabci, Vzhodnjaki, ki ga jutrišnji dan ne briga, je bil očaran nad zlatom, ki mu ga je plačal Jud za zemljo. Vrnili je dolgeve in odšel v mesta — ustvarjal proletarijat.

Zatem so se judovski kolonizatorji vrgli na veleposestvo. Turških begov, ki so živeli povečini v tujini, ni bilo težko pridobiti za prodajo zemlje Lepega dne so se stotine in tisoči arabskih najemnikov znašli na cesti. Jud jih je poglaval z zemlje, ki so jo obdelovali sto in sto let ter jih prisilil, da so morali v svojem kulturnem razvoju iti za stopnjo nazaj: s poljedelske so padli na pastirsko in so morali spet kot Beduini nazaj v puščavo. Arabski narod v Palestini je bil v velikem delu čez noč brez zemlje in brez kruha.

Tedaj je prišlo spametovanje in oglasil se je srd, ki si je poiskal izraza v ogorčenem nemirih, pobojih, požigih in revolucionarnem gibanju za osvoboditev Palestine. To gibanje se je obračalo proti Judom, ki so s svojim denarjem izrinili Arabce s palestinske zemlje, in proti Anglezem, ki so ta zločin omogočali. Samoozračni boj Arabstva proti izrinjenju je prevel arabski narodni svet, v katerega so poslane zastopnike vse skupine: mohamedanci, katoličani in Arabci grške pravoslavne vere. Veliki mufti, verski poglavar palestinskih mohamedancev, je pod kaznijo izobčenja prepovedal prodajati zemljo Judom. Kdor se je pregrešil zoper to prepoved, je moral računati na krvavo maščevanje svojih verskih sobratov Omarjeva mošeja v Jeruzalemu je pogosto bila prizorišče krvavih obračunov nad tistimi, ki niso držali vsenarodnega sklepa.

Ogenj nad Palestino

Palestina je od tedaj neprenehoma gorela. Posebno hude so bile krvave arabske vstaje 1929, 1935, 1934, 1936 in od lani dalje. Anglezji so nanje odgovorili s silo, kar so Arabci smatrali za novo potuho Judovstvu. Zavedajo se, da so dvakrat opeharjeni: politično od Anglezov, socialno in gospodarsko pa od Judov.

Arabsko sovraštvo do Judov ima še druge korenine. Poleg denarja, poleg nove gospodarske in civilizacijske delavnosti je Judovstvo vneslo v Palestino, sveto zemljo krščanskega in mohamedanskega sveta, še vse slabe in najslabše elemente moderne dobe. Judovstvo je v krščanskem svetu vedno igralo vlogo duhovnega in moralnega razkrajalca. Podvjanost družbenih oblik in erotičnih odnošajev, moralni cinizem in posurovelost, komercializacija čutnega življenja in zabave, verska brezbriznost in prevračanje vrednot — vse to so pojavi, ki ki spremljajo Judovstvo na njegovi poti, povsod, tudi v Palestini. Razen tega so prav judovski priselniki v Palestini nosilci komunistične agitacije in ostvarjalci marksističnih, gospodarskih zamisli. Ni čuda, da so to nevarnost, ki je naskočila Palestino oborožena z vso sodobno tehniko, modo, razkošjem in metodami, zaslužiteli in se obrnili proti njej vsi, ki jim je bilo kaj do duhovnega zdravja preprostega arabskega ljudstva. To je bilo spričlo svoje nizke omike in kulture čez noč izpostavljen duhovnemu in moralnemu razkroju po najbolj prevečanih in blestečih sodobnih načinih.

Judovski čudeži in njihove posledice

Res je, da so Judje prinesli s prihodom v Palestino tudi precej dobrega: nove, umne načine za obdelovanje zemlje, za namakanje; smisel za sistematičen izbor, za znanstveno pomoč pri poljedelstvu, gradbeno in civilizacijsko delavnost, kakršne Palestina niti v sanjah ni poznala. Njihovi znanstveniki so na pobudo sionističnega voditelja profesorja Haima Weizmanna izdelali po fizikalnih, kemičnih, vremenslovskih in vodnotehničnih študijah in poskusih velik načrt za sistematično obdelovanje

zemlje, vzgojili nove vrste sadja in prilagodili palestinskemu podnebnju rastlinje, ki prej tam ni uspevalo. Organizirali so zdravstveno službo, preskrbo z vodo, začeli z ogromnimi napravami izkoriščati solno bogastvo Mrtvega morja in delajo obetajoče poskuse z pogonsko silo iz sonca. Za vse to so jim na razpolago ogromni milijoni judovskih mecenov in ustanov z vsega sveta. Na Oljski gori, s katero veže kristjane spomin na krvavi pot, so kakor v posmeh krščanstvu zgradili ogromno univerzo, knjižnico in odprto gledališče. Jeruzalem je z judovskim kapitalom zrasel na svoj trojni in četverni prvotni obseg. Z davki, ki so jih Judje plačevali, je Palestina dobila najmodernejši cestni sistem, asfalt je zvezal Jeruzalem z Mrtvim morjem in Karmel z Genezaretom. Pridelke oranž, edinega izvoznega predmeta v Palestini, je v osmih letih zrasel od milijona zabojev na petnajst milijonov. Čez noč so Judje s svojim zlatom pričarali na dan najmodernejšo mesto sveta, Tel-Aviv prvo in zadnjo judovsko prestolnico na svetu, kjer se s svojimi najmodernejšimi stavbami, socialnimi in kulturnimi elementi mešajo Pariz, London, New York, Dunaj in Tokio.

To so materialistični čudeži vračajočega se Judovega rodu. Dali so svetopisemski zemljepis, svoj obraz in s tem pokazali pravi namen: preobraziti to deželo po svoje, ustanoviti v njej jedro za bodoči razmah Judovstva. Izrinili iz nje vse spomine, zgodovinske, verske in človeške ter zavladati nad njo. To se jim je posrečilo v veliki meri, vsaj na zunaj: vse staro, bodisi krščansko, bodisi mohamedansko, izginja v naskoku judovskega pritiska ter njegovih oblik. Palestina je zaradi judovske osvojitve za krščanski svet izgubljena: prvi dan, ko bi Judovstvo v njej imelo tudi politično oblast, bi izginilo vse, kar spominja v njej na velika krščanska izročila, bi bilo konec pravic, ki so si jih razne krščanske cerkve, zlasti katoličani, pridobile na svetih krajih. To je jasna in preprosta resnica, ki jo potrdi vsakdo, kdor se je bavil s sedanjo usodo Svete dežele.

Komunizem v Kristusovi domovini

Noben pojav in nobena stvar ne ponazoruje tako jasno, kaj pomeni Judovstvo za Palestino, kakor številni socialni poskusi judovskih naselnikov, ki iz zemlje nadnaravnega razodetja delajo raj materialističnih sistemov.

Judovske kolonizacijske organizacije puščajo skupinam, katerim dajejo zemljo v obdelovanje, popolno svobodo glede socialne ureditve življenja na tej zemlji. Zmotno je misliti, da je v Palestino došlo judovstvo socialno in duhovno enotno ter enotno usmerjeno. Ne! Socialno-družabna razdelitev je taka, kakor povsod: vsi razredi od milijonarja do proletarca, duhovno vsi nazorski odtenki od fanatičnega talmudskega staroverstva, ki ima na zunaj še ogromen vpliv, do najsrajnejšega revolucionarnega komunizma in judovskega fašizma. Enotna je vsem tem nasprotujočim si razredom in skupinam le nekaka nagonna plemenska zavest, ki predstavlja močno ohranjalno silo Judovstva. Tudi nimajo te skupine enotnega pogleda na morebitno politično urejanje Palestine.

Komunizem ima, kakor povsod, pristaše med mladino. Tej daje sionistični kolonizacijski načrt vse možnosti za preskušanje in uresničevanje marksističnih teorij. Zahteva od njih le, da Marksov nauk izdajo v toliko, da ne sprejemajo v svoje kolektivistične naselbine nikogar, ki ni Jud.

Levičarska judovska mladina z vsega sveta, zlasti iz Nemčije in iz Rusije, tvori zaradi tega najzagrizenjši kolonizatorski kader. Vsa Galileja, zlasti predel ob Genezareškem jezeru in ob srednjem Jordanu, je posejan s temi mladinskimi marksističnimi kolonijami vseh odtenkov: skrajni kolektivizem, kjer je skupno vse od orodja do obleke, ki jo lahko premenjajo, kjer je prepovedana kakršnakoli uradna oblika zakona in dovoljeno vse, razen cesa verskega. So socialistične kolonije z napol zasebnim družinskim življenjem, so zadržne naselbine, so individualistične skupnosti. Te naselbine so pomembnejše kakor sovjetski kolhozi in nevarnejše za Palestino in sploh: kolhozi so prisilili pojavi kolektivistične kolonije v ožji domovini Učenika pa so prostovoljne. Pod žgocim galilejskim soncem, v ozračju, polnem svete preteklosti, izročil in spomenikov, se ustvarjajo zarodki življenja, ki moli pest proti oznanilu iz Galileje in proti nebu...

Taka je Palestina s svojimi zmedami, sovraštvom in poskusi danes. Njen obraz se je spremenil, bridko spremenil, kakor morda še nikdar v zgodovini. Cerkev božjega groba, postavljena na kraju največje krščanske skrivnosti, katere spomin obhajamo te dni, se podira. Človeku, ki gleda Palestino in stvarni podobi, se zdi to, podiranje kakor znamenje, kakor da se Bog umika iz svojega svetišča, nad katero bodo zdaj pa zdaj prihrumeli njegovi preletni otroci. Tisti Bog, ki se je umaknil iz jeruzalemskega templja pred tisoč devetsto pet in tridesetimi leti, ko se je v znamenje prekletstva pretrgalo zagrinjalo v njem... — (Prosto po knjigi M. Javornika »Pomlad v Palestini«)

»Ali morda želite, da vama malo pomagam?«
»Da, gospod, vsaj a steklenico piva.«

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica ljubljanska

Lastne rezerve nad	Din 26.000.000,—
Prirastek novih vlog v januarju 1938	Din 14.075.000,—
„ „ „ „ februarju 1938	Din 10.694.000,—
„ „ „ „ marcu 1938	Din 10.572.000,—

Vloge vsak čas razpoložljive.
Za vse obveze hranilnice jamči

MESTNA OBČINA LJUBLJANSKA

Pierre Benoît:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

34

Začuden sem ga pogledal, on se mi je pa ljubeznivo nasmehnil.

»Vas ni bilo tukaj, ljubi tovariš. Pri kosilu, ko niste bili prisotni, sem imel čast, da sem gospodov razložil namen in način raziskavanj, o katerih je govor. Na kratko hočem za vas še enkrat ponoviti. Predmet: vprašati za svet o irekem vprašanju najpomembnejše državne posameznike, da bi Zdelo bi se mi prazno in negotovo, da bi spraševal žive, ti ne morejo biti nepristranski. Zato se mi je zdelo pametnejše in bolj gotovo, da sem vprašal za to mnenje mrtve. Seveda nisem emel pri tem iti predaleč nazaj. Tako nam na primer mnenje Gustava Wase in Alberonija ne bi dalo danes kakih praktičnih pogledov. Toda zvedeti o vprašanju, ki nas zanima, mišljenje kneza Bismarcka in kneza Gorčakova, bi bilo vsekakor zanimivo.«

Začuden sem pogledal svoje sosede pri mizi. Doktor Grütl je mirno skral svoj whisky. Sinje oči polkovnika Harveja so bile brez izraza. Baron Idzumi pa je držal svojo malo okroglo roko sklenjeno na mizi in jih pozorno opazoval.

»Sedaj ka načinu,« je nadaljeval profesor Henriksen. »Premikanje mize je seveda postopek, ki je dokazan, in ki so ga priznali najpametnejši ljudje. Tako norčevanje je nevažno.«

Iz žepa je potegnil obdelano listino in začel polagati na mizo kopicico lističev.

»Čast, komur čast. Začel sem s tem, da sem vprašal najprej duh Glad- stona in Parnella. Kakor je bilo pričakovati, eta odgovor odklonila. Saj razumete, da sta bila ta dva gospoda kot Angleža pristranska, saj gre vendar za ireko svobodo. Njuna odklonitev je čisto upravičena. Nato sem prešel takoj na Italijo. Razgovor s Crispijem se mi je zdel nujno potreben. Odgovor, ki ga je dal, je bil za Irsko absolutno neugoden. On meni, da nasilno ravnanje ne odgovarja današnjim razmeram.«

»To je,« je rekel doktor Grütl, »obsodba irskega sistema, to se pravi, obsodba njegovega nasilja.«

»Seveda,« je pritrdil profesor Henriksen, »nato sem se obrnil, kar bo vas posebno zanimalo, gospod Gérard, na Francijo. Zdi se mi, da je bil Gambetta največji parlamentarec francoske politike v zadnjih petdesetih letih. Tukaj imate odgovor, ki mi ga je dal.«

Pokazal je listič papirja, ki je krožil okoli mize in na katerem sem čital naslednje zagotetje besede:

»E altrettanto legittimo di vedere l'isola ove rintuona l'Hekla bramare la liberta quantò scorgere l'aquila che vola verso il sole, la poana verso la tomba, la rondine verso la primavera et la preghiera innalzare verso il cielo.«

»Prav tako upravičeno je videti, kako stremi otok, kjer grmi Hekla, po svobodi, kakor videti, kako ore leti proti soncu, netopir v grebenco, lastovica proti pomladi in molitev k nebu.«

»Ali je to navada,« sem vprašal, »da se duhovi za svoje odgovore poslužujejo italijanskega jezika?«

»Kaj mislite?« je vzkliknil profesor. Gladstone je odgovor odklonil v izvrstni angleščini.

»Toda, čemu je vendar Gambetta odgovoril v italijanščini?« sem vprašal in pokazal na odgovor velikega govornika.

Henriksen je skomignil z rameni. »Duhovi imajo navado, da odgovarjajo v svoji materinščini,« je odvrnil suho.

Baron Idzumi je dvignil roko, da bi se oglasil k besdi.

»Odgovor se nanaša na otok, kjer se jezi Hekla. Ali ni zamenjal Irske z Islandijo?«

»Gotovo,« je rekel profesor Henriksen. »Sicer pa moramo opozoriti to zamenjavo možu, ki je bil tako zaposlen z notranjo politiko. Toda obdujite veliki idealizem, ki nam dovoljuje, naj še dalje visoko cenimo boj francoskih vojakov za civilizacijo... Kri francoskih sinov služi svetu kot jez.«

S priznanjem so se tovariši obrnili do mene. Priklonil sem se nalahno, toda vendar dovolj globoko, da sem zopet mogel začutiti šrapnel v tilniku. V tem trenutku bi pa prav gotovo ne bilo na mestu, da bi spalil obraz.

»Preidem sedaj na Španijo,« je dejal profesor. »Tudi Canova je izredno zanimiv, tudi on je tako ko Crispi nasprotnik revolucionarnih stremeljenj.«

»Pri tem se spominam,« je rekel polkovnik ved obupan, »da senatorja Barkhilpeda še vedno ni pri nas. Začenjam se bati, da se mu ni kaj zgodilo...«

Nato sem moral zapovrstjo poslušati odgovore Mac Kinleya, Stambula in grofa Jurija Andraseja.

Ko sem prišel v sobo, sem si lomil prste od nervoznosti.

Tu sem našel Antiopino pismo, v katerem sva se dogovorila, da si bova popoldne ogledala razvaline pri Ardfertu. Kmalu nato mi je sporočila, da je včeraj, ko sva se za ta sprehod dogovorila, pozabila, in da gre naslednji dan v cerkev, kar je nedelja. Pismo je takole zaključila: »Torej v petek. Mislim, da vas ni treba spominjati, da sva ta dan povabljen k lady Flory na večerjo.«

Nič več nisem mogel dvomiti, da je poveljnik prostovoljcev iz Traleeja grosiči že poročal o nočnem srečanju.

Lady Flory je imela ta dan krasno kraljevsko sinjo obleko in se mi je zdelo tako lepa ko še nikoli. Celo mladi Reginald je občudoval lepoto svoje matere. Sedel je na preprogi pred Antiopinim stolom. Antiopa je sanjavo držala svojo roko na plavih kodrih mladega moškega. Z gorečo navdušenostjo je prebiral Reginald nekaj najlepših mest iz svoje najljubše knjige. Bral je na glas.

Nenadoma je obstal. Grofica Kendalska se je dvignila.

»Kaj vam je, Antiopa?«

»Kaj se je zgodilo, draga?« je vprašala lady Flory.

»Zadusila se bom,« je dejala in pritisnila roko na srce.

»Očna so vendar na široko odprta,« je rekla lady Flory, »in v aprilu...«

»Pridite Reginald,« je vzkliknila Antiopa. »Sla bova na vrt.«

Zapustila sta sobo. Lady Flory je kadila svojo cigareto naprej. Pet dolgih minut sva molčala. Nato je lady Flory z žalostnim smehljajem dejala:

»Ko bi vedeli, kako sem vsa razburjena...«

»Čemu...? Ne razumem.«

»Jaz pa,« je odvrnila. »Treba vas je samo pogledati.«

»Pogledati me...?«

»Da. Zelo nespametno je bilo, da

sem vam oni večer zaupala zgodbo. Niste se mogli upirati ekušnjam in ste bili tako nespametni, da ste hoteli ugotoviti resnico... Splezali ste na steklo...«

»Milostljiva gospale,« sem glasno vzkliknil.

Opazovala me je, veselo preseščena.

»Ali res niste tega storili,« je dejala. »Kamen se mi je odvalil od srca, toda obljubite mi sedaj, da ne boste tudi nikdar poskušali...«

Ta trenutek sta stopila v sobo Antiopa in Reginald.

»Najbrž sem se prehladila,« je rekla smeje se mlada žena. »Nič ni hudega. Toda voz, ki nas bo odpeljal domov, je že tukaj in zato vas prosim, moja ljuba, da mi dovolite, da se odpeljem.«

»Sele devet je ura,« je odvrnila lady Flory.

»Zato bom pa drugič ostala dalje.«

»To upam,« je vzkliknil Reginald. »Danes smo 14. aprila. Mislite na to, da je prihodnji ponedeljek velikonočni ponedeljek in da je tri in dvajsetega aprila. Vaš rojstni dan bomo slavili veo noč s plesom. Zjutraj pa vam bomo dali vso svobodo, da boste lahko izpolnili Donegalovo prerokbo.«

»Nisem še pozabila,« je rekla, se vedno smeje se.

Voz, ki nas je peljal domov, je vodil kočijaž Jožef. Notranjost je bila je slabo razsvetljena.

Poglasno sem mrmljal:

»Da, prav ima... V devetih dneh... Samo še devet dni.«

Cutil sem, kako se je Antiopa zdržnila.

»Samo še devet dni? Se devet dni ste hoteli reči?«

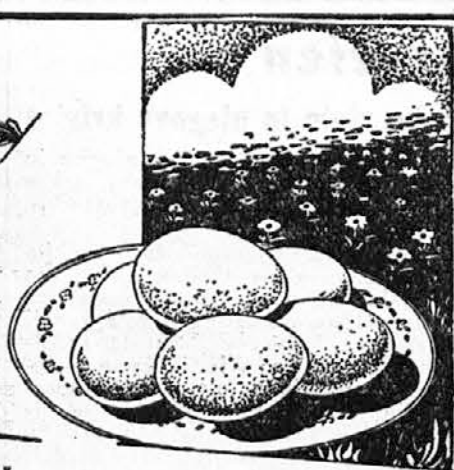
Vdihovaje je vzkliknila:

»Zelim, da bi bilo že jutri.«

»Kaj vam je?« sem vprašal prestrašeno.

Najlepšo velikonočno darilo je »Poročnik indijske brigade!«

Vesele Velikonočne praznike

Otroški gumijasti čevljički na zaponko praktični za šolsko dečco, ki imajo daleč do šole. Vel. 27-30 Din 25.—, 31-34 Din 29.—, ženske Din 35.—

Najbolj zahtevani otroški čevljički iz finega laka z zaponko in močnim usnjanim podplatom. — Od št. 24-26 Din 49.—, od št. 27-30 Din 59.—, od št. 31-34 Din 69.—

Nemirni dečki za šolo in igro so najprimernejši ti polčevlji iz močnega usnja z neraztrgljivimi gumijastimi podplati. Od št. 31 do 34 Din 49.—, od št. 35-38 Din 59.—

Dobrim otrokom za pomlad ta fini fleksibilni sandali z okrasnim in zaponko preko nartu. Od št. 27-30 Din 49.—, št. 31-34 Din 59.—, št. 35-38 Din 69.—

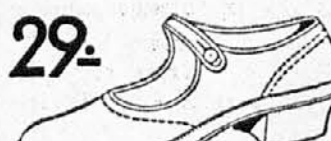
Najboljša zračna otroška obutev za pomlad, so sandali iz močnega usnja z usnjanimi podplati. Št. 27-30 Din 49.—, št. 31-34 Din 59.—, št. 35-38 Din 79.—, Moški Din 99.—

Za vaše najdražje fini in lahki čevljički v rjavi barvi z okusnim okrasom in preponko preko nartu. Št. 27-30 Din 59.—, št. 31-34 Din 69.—

Lepl otroški lakasti čevljički z okrasnim jezikom preko nartu. Št. 27-30 Din 69.—, št. 31-34 Din 79.—, Isti iz bele nubuka po isti ceni.

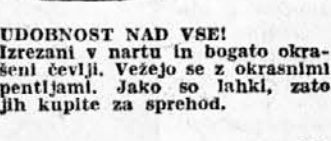
Ugodni platneni polčevlji na zaponko z gumijastim podplatom in nizko peto. Delane v drap in sivi barvi.

Novi pomladni model. Lahki udobni ženski čevljički izdelani v rjavi barvi so za Vaše novi kostim najbolj primerni.

UDOBNOST NAD VSE! Izrezani v nartu in bogato okraseni čevlji. Vežejo se z okrasnimi pentljami. Jako so lahki, zato jih kupite za sprehod.

Zenski čevlji s široko preponko preko nartu, z usnjanimi podplati, nizko podpetnico. Udobna oblika in nizka peta očuva Vaše noge.

Odlitni dekliški čevljički izdelani iz ružavega boksia in kombiniran z tamnorjavim semišem. Isti čevljički izdelani iz črnega laka, kombiniran z črnim semišem.

Lahki in fini polčevljički z okusnim okrasom izdelani iz ružavega boksia, s usnjanim podplatom in polvisoko peto.

Lahki in fini polčevljički z okusnim okrasom izdelani iz ružavega boksia, s usnjanim podplatom in polvisoko peto.

Lahki damski čevljički izdelani iz močnega platna z okrasom iz diftina. Jako so lahki, udobni in pripravljeni za lepo vreme.

Elegantni, lahki in zračni damski sandali. Izdelani iz močnega belega usnja, kombiniranega s plavim usnjem preko nartu.

Okusno in bogato perforirani polčevlji, ki bo popolnoma odgovarjali vašemu kostimu. Izdelani so iz črnega ali ružavega boksia.

POSLEDNJI DUNAJSKI MODEL Deklitirani čevlji iz modrega ševroa z okrasom preko nartu in visoko podpetnico. Zaponka je kombinirana s semišem.

Lepl damski čevljički iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.

Lepl damski čevljički iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.

Lepl damski čevljički iz modrega semiša z belim ali modrim pletenim okrasom spredaj. Neobhodno so potrebni k pomladanskim plaščem in kostimom.

Močni moški polčevlji, s popolnoma novim okrasom, iz ružavega usnja z usnjanim podplatom. Stanejo samo Din 99.—

Lahki moški polčevljički izdelani iz ružavega usnja s kožnatim podplatom. Luknjasti okras pospešuje gibanje noge. Stanejo samo Din 99.—

Novi model. Za elegantnega gospoda k pomladanskim obleki, okusni čevlji v drap-ružavi kombinaciji.

Bogato okrašeni moški čevlji iz sivga semiša ali drap usnja z usnjanimi podplati. Pristojajo k vsaki letni obleki.

NAŠ PONOS! Okusen moški čevljički, izdelani iz finega ružavega ali črnega usnja, z usnjanim podplatom in usnjeno podpetnico.

NAŠ PONOS! Okusen moški čevljički, izdelani iz finega ružavega ali črnega usnja, z usnjanim podplatom in usnjeno podpetnico.

NAŠ PONOS! Okusen moški čevljički, izdelani iz finega ružavega ali črnega usnja, z usnjanim podplatom in usnjeno podpetnico.

Rata

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 16. aprila: 12 Duhovne in cerkvene pesmi (plošče) — 12.15 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Joh. Seb. Bach: Maša v h-molu - Credo (plošče) — 14. Napovedi — 16 Prenos vstajenja in procesije iz stolnice — 17.30 Debussy: Nokturni, simf. suita (plošče) — 18. Koncert za flavto solo (g. St. Korosec) in orgelski koncert (prof. Pavel Rančigaj) — 19. Napovedi — 19.05 Šramel kvartet »Škrjanček« — 19.50 Pregled sporeda — 20. Velikonočne pesmi. Sodeluje Radijski komorni zbor in Radijski orkester — 20.45 Respighi: Rimske pinije, simf. suita (plošče) — 21. Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi — 22.15 L. v. Beethoven: Simfonija št. 7 v a-duru (plošče).

Nedelja, 17. aprila: 9. Čas, spored — 9.05 Kvartet pozavn — 9.45 Verski govor (g. prior Valerijan Ucak) — 10. Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve — 11. Otroška ura: (vodi ga. Marna Groskova) — 11.30 Prenos govora sv. očeta iz Vatikana — 12. Saint Saens: Simfonija v c-molu, za orkester, orgle in dva klavirja (plošče) — 12.30 Koncert. Sodeluje g. Jože Gostič, tenorist zagrebške opere, in Radijski orkester — 13. Napovedi — 13.05 Nadaljevanje koncerta g. Gostiča in Rad. orkestra — 16. Cerkevni pevski zbor Sempterske cerkve v Ljublj. — 16.45 Šramli igrajo (plošče) — 17.15 Koncert vojaške godbe — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Dja-kovo in okolica (dr. M. Belič) — 19.50 Slovenski vokalni kvintet — 20.30 V. Parma: Ksenija, opera (plošče) — 21.15 Operetni zvoiki (Radijski orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Velikonočna oddaja za izseljence: Po-zdravni nagovor (g. minister Jože Gostinčar); sodeluje Akademijski pevski kvintet in Radijski orkester. **Ponedeljek, 18. aprila:** 9. Čas, spored — 9.05 Vesel pozdrav (plošče) — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz tr-novske cerkve — 9.45 Verski govor (g. dr. Guido Rantl) — 10. Mandolinistični kvintet — 11. Otroška ura (gdč. Manica Komarova) — 11.30 Vesel Koncert Radijskega orkestra — 13. Napovedi — 13.20 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 16. Pomlad ob morju (g. Vladimír Regaly) — 16.30 Akademski pevski kvintet — 17. Ob 35-letnici kongresa za štajersko kokoš (g. Martin Zupanc) — 17.30 Veselo popoldne. Sodelujejo: ga. Dragica Sokova, gdč. Rupnik Poljka, gg. Jean Franel, D. Zagar, brata Goloba (harmonika) in Rad. orkester — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Fotografija v kulturnem in gospodarskem življenju našega naroda (Karlo Kocijančič, Ljublj.) — 19.50 Joh. Strauss: Cigana baron, uvertura (plošče) — 20. Pomlad vse se veseli... Prihod in sprejem pomladi tu in tam, tako in drugače. Pisnu večer. Sodelujejo člani rad. ig. druž. in pevci. Sestava in vodstvo Jožek in Ježek. — 22. Napovedi, poročila — 23.15 Prenos pesne glasbe iz restavracije »Emona« — 23. Poročila o šahovskem turnirju.

Drugi programi

Sobota, 16. aprila: Belgrad: 30. Nar. pesmi, 21. Ork. konc. — Zagreb: 19. Prenos vstajenja iz cerkve sv. Mar-ka — Dunaj: 19.10 Beethovenov klavirski konc. — 20. Ham-burg — Budimpešta: 21.15 Cig. ork. — 22.35 Operni ork. — Trst-Milan: 21. Ork. konc. — Rim-Bar: 21. Opera »Kleopatra« — Praga: 19.20 Orkester, šramli in petje. — 21. Ljudski konc. — 22.30 Jazz — Varšava: 21.30 Mascagni-jeva opera »Cavaleria rusticana« — Sofija: 20.15 Kla-vir, 21. Tenor — Nemške postaje: 20. Velik zabavni koncert.

Nedelja, 17. aprila: Belgrad: 30. Orgle, 20.40 Ork. konc. — 22.15 Laha gl. — Zagreb: 20. Duhovni dueti, 21. Vok. in klavirski konc. — 22.30 Plesna gl. — Budimpešta: 19. Zab. konc. — 20. Igra, 21.45 Plesna gl., 22.45 Vojška godba — Italijanske postaje: 1. skup. 421, 304 in 283 m.; 17.15 Citre, 21. Ork. in vok. konc. — 11. skup. 560, 369 in 263 m.; 17.15 Velikonočna oddaja, 21. Igra, nato plesna gl. — 111. skupina (492, 272 in 221 m): 20.30 Zab. konc. — 31.15 Igra, 22.10 Ples. gl. — Praga: 19.30 Smetanova opera »Poljuba«, 22.35 Plesna gl. — Varšava: 20. Velika noč na deželi in na morju, 21. Vesela oddaja, 21.30 So-listični koncert, 22.30 Plesna gl. — Sofija: 19.30 Klavir, 20. Vok. konc. — Trst-Milan: 21.30 Koroška oddaja, 19.10 Stolova opereta »Pri zlatem razlisku«, 22.30 Ples. gl., 24-2. Händlov ciklus, instrumentalna in plesna glasba — Berlin-Lipso: 20. Leharjeva opereta »Vesela vdova« — Königsberg: 20. Veliki orkester — Hamburg: 20. Orkester, zbor in solisti — Bratislava-Stuttgart: 20. Plesni večer — Köln: 19.50 D'Albertova opera »Nizava« — Frankfurt: 20. Slavnostni konc. — Monako: 20. Zab. konc. — Beromünster: 20.05 Pomladne pesmi, 21. »Kri-stus je vstal«, 21.45 Ork. konc. — Paris-Radio: 20.30 Beethovenova »Missa solemnis« — Strasbourg: 20.30 Ro-geljeve skladbe.

Ponedeljek, 18. aprila: Belgrad: 20. Opera — Za-greb: 20. Komorna gl., 20.30 Velikonočne pesmi, 21. Ko-morna gl., 21.30 Vok. kvartet, 22.30 Ples. gl. — Budim-pešta: 19.10 Radijski potpuri, 21. Cig. gl., 22.30 Plesna gl., 23.30 Plošče — Italijanske postaje: 1. skupina (421, 304 in 283 m): 17.15 Laha gl., 21. Vok. in instrumentalni konc. — 11. skupina (560, 369 in 263 m): 17.15 Harfa, 21. Klavir, 21. Kakor I. skup. — 111. skup. (492, 272 in 221 m): 20.30 Kom. gl., 21.30 Laha gl., 22. Ländlerji — Praga: 19.10 Zab. program, 21.15 Orkester in klavir — Varšava: 20.15 Leharjeva opereta »Vesela vdova« — Sofija: 19.30 Simf. konc. — Dunaj: 19. Verdijeva opera »Don Carlos«, 23. Zab. in ples. gl. — Berlin: 20. Veseli velikončni po-nedeljek — Hamburg: 20. Filmska gl. — Königsberg-Bratislava-Lipso-Köln: 20. Različni zab. programi — Frankfurt: 19.10 Ples. gl., 20. Joh. Straussova opereta »Cigana baron« — Stuttgart: 22.30 Flotova opera »Mar-tas« — Monako: 19.30 Pfitznerjeva glasbena legenda »Palestrina«, 20.30 Pribitljene melodije — Beromün-ster: 20. Haydnova poslovlina simfonija, 21.15 Nemški švicarski večer — Paris-Radio: 20.30 Opera — Stras-bourg: 20.30 »Dunajska velika noč« (Varietova igra s Schubertovo glasbo).

Naročajte in širite Slovenski dom!

ROBERT LORD

60

POD ČRNO KRINKO

»Potovala bo malo dlje... Tja gor, veš...« se je zlobno zarežal zločinec...

»Ti si res dečko!... Zdej bom spet lahko mirno spal... Ha, ha...«

Po sobi se je razlegel silen Smilesov smeh, Škot si je zadovoljno mel suhe roke in si neprestano popravljal naočnike. Aleen je kmalu prišla k zavesti. Tedaj je nenadoma zajokala, bridko zajokala, ko se je spomnila vsega, kar je doživela ta večer.

»Ne jokaj, dragica, saj se ni nič zgodilo,« jo je tolažila Heddy, ki si je tudi sama na skrivaj brisala solze.

»Vode... Dajte mi vode...« je zaječala Aleen.

Glorija je hitro prišla čašo na nočni omarici, ki je bila polna vode... Podprla ji je glavo ter ji držala kozarec, da je spila.

Aleen je spila kozarec v dušku do dna, nato pa je spet omahnila na blazino... Nekaj časa je bila čisto mirna...

Nenadoma pa je na široko odprla oči, ki so bile polne strahu. Stresla se je... Začel jo je zvijati krč... Usta so ji začele loviti zrak... Dušila se je... Hotela je nekaj reči... Strašni krči so jo zvijali.

Glorija in Heddy nista mogli uganiti, kaj naj to pomeni...

Aleen je še enkrat tiho in otožno zaječala... Ze ji je na ustnice udarila pena...

Nato pa se je počasi umirila... Cisto je prebledela. Bila je kakor iz voska... Nazadnje se je čisto umirila. Oči so se ji odprle na široko...

Uboga Aleen, sestra Franka Taylorja, je odšla na dalj-no pot...

Zdej sta šele razumeli tudi Glorija in Heddy, kaj se je z Aleeno zgodilo...

Heddy je z drhtečo roko prijala kozarec, pogledala bolj natančno ter opazila na dnu belino, kakor ostanek kakega praška. Vrgla je kozarec ob tla, zaklela ter v živčnem napadu zakričala:

»Tako... Tako... Zdej ta škotska žival ni bila kratko-vidna!... Dovolj je natresla strupa v čašo...«

Glorija je kriknila in odhitela iz sobe... Drvela je po stopnicah naravnost v Smilesovo sobo. Bila je kakor vihar, ki z vso silo loputa z vrati...

Zdelo se je, kakor da je Smiles vse to pričakoval...

»Smiles! Kaj ste naredili...? Ubijalci! Ubijalci...! Jaz pa se mvas še imela rada, Smiles! Morilci!...«

To je bila njena zadnja beseda... Padla je v nezavest...

Škot je spet pohitel navzgor po stopnicah, da bi pomiril Heddy, ki je v silni jezi začela razbijati pohištvo... Nesrečno Aleeno pa je že poljubila smrt na blede čelo. Odeta v belo pidžamo je zaspala večni sen...

Črna legija se širi.

Bila je nedelja popoldne. Ed Jackson in Betty Groganova sta se sprehajala po gozdiču ne daleč od mesta. Kakor otroka sta se držala za roko. Betty je vsa srečna popevala, Ed pa ji je poskušal pomagati, čeprav ni imel niti posluha...

Le še kratke tedne tri,
in ime mi bo drugače.
Mamica bo žalostna
očka se mi bo napil...
Jaz imela bom možička...

Betty je popevala starinsko pesem, ki se je je naučila na farmi. Da, v treh tednih naj bi bila že poroka z Edom. Vse je bilo za to slovesnost že pripravljeno...

Med razposajenim razgovorom sta prišla do kraja, kjer sta lahko sedla in se odpočila.

Ed je bil nagajiv in je Betty vlekel za lase.

»Poslušaj, razbojnik, če te jaz primem za tvoje štrene, si boš moral takoj kupiti mazilo proti plesi...« se je šalila Betty.

»No, nikar ne bodi tako huda. Tako sem srečen... Vendar je lepo na svetu... Vsi ljudje so dobri...«

»Uh, ali si mar že pozabil na tiste dogodke...?«

»Saj res... Kadar sem poleg tebe, takoj na vse drugo pozabim...«

»Kako je s Frankom? Ze nekaj dni ga nisem videla. On in Ruth sta se nam čisto odtujila...«

»Veš Betty, zdi se mi, da sem Franku nekaj žalega storil... Poskušal me je pregovoriti, da bi vstopil v neko njihovo združenje, pa ne vem v kakšno. Meni se je zazdelo, da bi to združenje bilo tisti zloglasni Ku-Klux-Klan, ter sem ga odbil...«

Zdej se malo drži name, tako se mi zdi...«

»Kako ti je moglo pasti v glavo, da se Frank družji s temi razbojniki...«

»Marsikaj se mi je zdelo sumljivo... Zdej pa vidim, da sem se zmotil... Nič več se ne nikjer nič ne zgodi. Od tistih strahot je preteklo že več ko mesec dni...«

»Da, da, naša policija se je dobro držala... Niti enega ni ujela... To je pa res sijajno...«

»Hvala Bogu, da je vse tako minilo... Tudi v tovarni je zdaj vse mirno... Ne veš, kakšno razburjenje je bilo tam zad-njič... Saj se spomniš, ko sva o tem govorila doma z Groga-nom. Se spomniš?!«

»Da, spominjam se... Očka se je še prav posebno raz-burjal nad tem. Veš, meni se zdi, da je tudi on nekaj slutil o Franku... Kako ste se vsi motili... Da meni Ruth ne bi ni-česar povedala...«

»Mar misliš, da mora Ruth vse vedeti?«

»To se razume, da mora mož ženi povedati vse, kaj dela...«